

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Petra Vaněčková

**ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU NA
BRANDÝSKU**

**TOURISM ANALYSIS IN THE BRANDÝS
REGION**

Diplomová práce

Praha 2009

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jiří Vágner, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím zdrojů uvedených v seznamu literatury.

Dne 26. srpna 2009

Petra Vaněčková

Děkuji RNDr. Jiřímu Vágnerovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a trpělivost při vedení práce. Současně děkuji své rodině za podporu a pomoc v průběhu celého studia.

ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU NA BRANDÝSKU

Abstrakt

Hlavním cílem této diplomové práce je komplexní posouzení problematiky cestovního ruchu a rekreace v modelovém regionu v severovýchodním zázemí Prahy.

V první části je analyzován rekreační potenciál regionu z pohledu předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu a možností jeho různých forem. Důraz byl kladen na vývoj a specifika druhého bydlení (prostorové rozmístění, ukazatele rekreačního zatížení území aj.) a perspektivy jiných forem cestovního ruchu (poznávací, kulturní a náboženský cestovní ruch, cykloturistika aj.) s ohledem na suburbanizační proces v regionu. Druhé bydlení může představovat překážku pro další suburbanizační funkce a omezení pro rozvoj jiných funkcí rekreace a cestovního ruchu. Další část studie se zaměřuje na zhodnocení organizace a řízení cestovního ruchu v regionu (významné projekty a investice). Závěrečná kapitola shrnuje hlavní zjištění.

Hlavní výzkumnou metodou je dotazníkové šetření (uživatelé objektů druhého bydlení, návštěvníci, ubytovací zařízení, představitelé obcí) spojené s analýzou dostupných dat. Vybrané důležité výsledky jsou zobrazeny v tabulkách a grafech. Fotografická dokumentace je ilustrativní součástí studie.

Klíčová slova: cestovní ruch, druhé bydlení, suburbanizace, severovýchodní zázemí Prahy

TOURISM ANALYSIS IN THE BRANDÝS REGION

Abstract

The main objective of this diploma thesis is to examine aspects of tourism and recreation in the model region in the northeast hinterland of Prague.

In the first part the recreational potential of region is analyzed, paying attention to predisposition to tourism development and its possible different forms. Stress was given to evolution and specifics of second housing (spatial distribution, characteristics of recreational use etc.) and perspectives on other forms of tourism (cognitive, culture and religious tourism, bicycle tourism etc.) with respect to suburbanization process in the region. Second housing can be a barrier for other suburbanization functions and a limit for development in other recreational and tourist functions. The next part of the study focuses on organizing and managing tourism in the region (significant projects and investments). The final chapter summarizes the main findings.

Main research method of the study is questionnaire surveys (second home users, visitors, accommodation facilities, municipal representatives) joined with available data analysis. Selected important results are given in tables and graphs. Photo documentation forms an illustrative part of the study.

Keywords: tourism, second housing, suburbanization, northeast hinterland of Prague

OBSAH

Seznam tabulek	7
Seznam grafů	7
Seznam obrázků	7
Seznam příloh	8
Seznam zkratk	10
1. ÚVOD.....	11
1.1 Cíle práce	12
2. TEORETICKÝ VSTUP DO PROBLEMATIKY	13
2.1 Cestovní ruch a rekreace.....	13
2.2 Druhé bydlení.....	16
2.3 Suburbanizace.....	18
2.4 Regionální literatura.....	20
3. METODIKA.....	22
3.1 Zdroje dat a informací	22
3.2 Metody vlastního šetření	23
3.3 Použité ukazatele.....	25
4. VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ.....	27
4.1 Přehled existujících vymezení.....	27
4.2 Vymezení zájmového území.....	30
5. POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU NA BRANDÝSKU	32
5.1 Lokalizační předpoklady.....	32
5.1.1 Přírodní podmínky	32
5.1.2 Kulturně-historické předpoklady	34
5.2 Realizační předpoklady	41
5.2.1 Doprava.....	41
5.2.2 Ubytovací zařízení	44
5.2.3 Stravovací zařízení.....	45
5.2.3 Doplnková infrastruktura	45
5.2.4 Informační služby	48
5.3 Selektivní předpoklady	49
5.3.1 Urbanizační faktory	49
5.3.2 Demografické faktory	52
5.3.3 Socio-ekonomické faktory	54
6. HISTORICKÝ VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU NA BRANDÝSKU	56

7. DRUHÉ BYDLENÍ.....	59
7.1 Výzkum druhého bydlení na Brandýsku.....	64
7.1.1 Obec Káraný	65
7.1.2 Obec Skorkov	68
7.1.3 Obec Lhota.....	71
7.1.4 Shrnutí hlavních výsledků výzkumu.....	73
 8. KOMERČNÍ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU A MOŽNOSTI DALŠÍHO ROZVOJE	 76
8.1 Kulturně-poznávací cestovní ruch	76
8.2 Religiózní cestovní ruch.....	77
8.3 Kongresový a vzdělávací cestovní ruch	79
8.4 Sportovně-rekreační cestovní ruch	79
8.4.1 Cykloturistika.....	79
8.4.2 Pěší turistika.....	81
8.4.3 Sportovní cestovní ruch	81
8.4.4 Rekreace u vody.....	82
8.4.5 Vodácká turistika a výletní plavba.....	83
 9. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ NÁVŠTĚVNÍKŮ	 85
 10. VÝSLEDKY ŠETŘENÍ UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ	 88
 11. SPOLUPRÁCE V CESTOVNÍM RUCHU	 91
11.1 Zlatý pruh Polabí, o.p.s.	91
11.2 Činnost dobrovolných svazků obcí.....	92
11.3 Výsledky dotazníkové šetření představitelů obcí.....	94
 12. ZÁVĚR	 98
 LITERATURA A OSTATNÍ ZDROJE.....	 103
PŘÍLOHY.....	114

Seznam tabulek

Tabulka 1: Koeficient rekreační funkce území

Tabulka 2: Druhy (kategorie) a počet ubytovacích zařízení na Brandýsku v roce 2009

Tabulka 3: Sídlní struktura podle velikostních skupin obcí v roce 2007

Tabulka 4: Obce s nejvyšším počtem objektů druhého bydlení na Brandýsku

Tabulka 5: Základní charakteristiky druhého bydlení ve vybraných obcích Brandýska v roce 2005

Tabulka 6: Úspěšnost dotazníkového šetření majitelů (uživatelů) OIR

Tabulka 7: Návštěvnost vybraných historických památek a kulturních zařízení na Brandýsku v roce 2006 a 2007

Tabulka 8: Dotazníkové šetření návštěvníků - počet respondentů dle jednotlivých lokalit

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel na Brandýsku v letech 1950 - 2007

Graf 2: Struktura využití ploch na Brandýsku v roce 2007

Graf 3: Názor majitelů (uživatelů) OIR na využívání objektu v budoucnu (intravilán obce Káraný)

Graf 4: Využití OIR během roku v chatových osadách Jitřenka, Vingl (k.ú. Otradovice)

Graf 5: Nutné podmínky k trvalému bydlení v OIR (k.ú. Lhota)

Graf 6: Trvalé bydliště majitelů (uživatelů) OIR

Graf 7: Struktura návštěvníků Brandýska dle délky pobytu

Graf 8: Dotazníkové šetření návštěvníků - návštěvnost Brandýska

Graf 9: Dotazníkové šetření návštěvníků - důvody návštěvy Brandýska

Graf 10: Struktura ubytovaných hostů v HUZ na Brandýsku v roce 2009

Graf 11: Hodnocení spolupráce představitelů obcí s jednotlivými subjekty na Brandýsku

Seznam obrázků

Obrázek 1: Oblasti cestovního ruchu v ČSR - Středočeský kraj (1985)

Obrázek 2: Vymezené zájmové území Brandýsko

Obrázek 3: Jezero Lhota u stejnojmenné obce

Obrázek 4: Bazilika sv. Václava ve Staré Boleslavi

Obrázek 5: Renesanční zámek v Brandýse nad Labem

Obrázek 6: Historické vojenské jednoty při slavnosti *Audience u císaře Karla I.*

Obrázek 7: Arnoldinovský dům v Brandýse nad Labem - sídlo Oblastního muzea Praha-východ

Obrázek 8: Hřiště na plážový volejbal v areálu jezera Lhota

Obrázek 9: Značené turistické trasy na sever od Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi

Obrázek 10: *Nový Jenštejn* - realizovaný projekt bytových domů v obci Jenštejn

Obrázek 11: Vizualizace projektu bytových domů *Za Humny* v Hovorčovicích

Obrázek 12: Podíl bytů dokončených v obcích Brandýska v letech 1998 – 2007 na 1 000 obyvatel

Obrázek 13: Koupaliště Grado po roce 1925

Obrázek 14: Hustota objektů druhého bydlení na Brandýsku v roce 2005

Obrázek 15: Rekreační významnost obcí Brandýska v roce 2007

Obrázek 16: Rekreační funkce obcí Brandýska v roce 2005

Obrázek 17: Chaty v osadě Tři duby (k.ú. Káraný)

Obrázek 18: Chaty u řeky Jizery v osadě Jitřenka (k.ú. Otradovice)

Obrázek 19: Funkce budov na k.ú. Lhota podle Registru sčítacích obvodů a budov v roce 2007

Obrázek 20: Nový rodinný dům v intravilánu obce Káraný

Obrázek 21: Průvod církevních hodnostářů při Národní svatováclavské pouti v roce 2008

Obrázek 22: Zlepšování infrastruktury pro cykloturisty a pěší turisty (obec Skorkov)

Obrázek 23: Letecký pohled na jezero Křenek - Ovčáry

Obrázek 24: Rozložení lůžkové kapacity HUZ na Brandýsku (2009)

Obrázek 25: Dobrovolné svazky obcí na území Brandýska v roce 2009

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník pro ubytovací zařízení

Příloha 2: Dotazník pro návštěvníky

Příloha 3: Dotazník pro majitele (uživatelé) objektů druhého bydlení

Příloha 4: Dotazník pro představitele obcí

Příloha 5: Koeficienty významu ploch sloužících k rekreaci

Příloha 6: Turistické oblasti podle CzechTourism v roce 2009

Příloha 7: Navržené členění turistických oblastí na území Středočeského kraje (dle Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji 2007)

Příloha 8: Chráněná území na Brandýsku v roce 2009

Příloha 9: Rekonstruovaná zvonička v obci Hlavenec

Příloha 10: Staročeské máje v obci Hlavenec v roce 2009

Příloha 11: Silniční síť na Brandýsku

Příloha 12: Vybavenost obcí Brandýska autobusovými spoji PID v roce 2008

Příloha 13: Vybrané údaje obcí Brandýska k roku 2007

Příloha 14: Realizované a zahájené projekty bytové výstavby v letech 2003 - 2009

Příloha 15: Výstavba nových rodinných domů v obci Nový Vestec

Příloha 16: Intenzita bytové výstavby v letech 1998 až 2007 v obcích Brandýska

Příloha 17: Vzdělanostní struktura obyvatel Brandýska v roce 2001

Příloha 18: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích Brandýska s nejvyšším počtem OIR

Příloha 19: Lávka přes Labe pro cyklisty a pěší turisty v obci Káraný

Příloha 20: Jedna z tůní na k.ú. Káraný

Příloha 21: Výstavba nových rodinných domů v obci Skorkov

Příloha 22: Akce *Ahoj prázdniny* ve Skorkově

Příloha 23: „Zvadlo“ na osadní oheň v osadě Jitřenka

Příloha 24: Struktura majitelů (uživatelů) OIR dle věkových kategorií

Příloha 25: Poničený informační panel v obci Káraný

Příloha 26: Struktura návštěvníků Brandýska dle způsobu ubytování

Příloha 27: Struktura návštěvníků Brandýska dle doprovodu

Příloha 28: Struktura návštěvníků Brandýska dle způsobu dopravy

Příloha 29: Struktura návštěvníků Brandýska dle věkových kategorií

Příloha 30: Struktura návštěvníků Brandýska dle motivace k návštěvě

Příloha 31: Spokojenost návštěvníků Brandýska s vybranými službami

Příloha 32: Hotel Paganini **** v Brandýse nad Labem

Příloha 33: Zlatý pruh Polabí, o.p.s. – podpořené projekty od Středočeského kraje v oblasti cestovního ruchu v letech 2005 - 2008

Příloha 34: Zlatý pruh Polabí, o.p.s. - přehled nabízených turistických produktů v rámci ODTP - Okolí Prahy

Příloha 35: Přehled dobrovolných svazků obcí zasahujících na území Brandýska

Příloha 36: Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav - podpořené projekty v oblasti cestovního ruchu v letech 2007 - 2009

Seznam zkratk

CR	cestovní ruch
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
ČR	Česká republika
DSO	dobrovolný svazek obcí
HUZ	hromadné ubytovací zařízení
k.ú.	katastrální území
KRF	koefficient rekreační funkce území
KRV	koefficient rekreační významnosti
obyv.	obyvatel
ODB	objekty druhého bydlení
ODTP	Obchodní dům turistických produktů
OIR	objekty individuální rekreace
PID	Pražská integrovaná doprava
POÚ	pověřený obecní úřad
TIC	turistické informační centrum
zejm.	zejména

1. ÚVOD

V současné době je rozvoj cestovního ruchu považován za prioritu v řadě měst a regionů. Rozhodnutí o tom, zda je vhodné na určitém území cestovní ruch rozvíjet, by mělo být podloženo kvalitním průzkumem a informacemi.

Rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých regionech je podmíněn existencí vhodného potenciálu (přírodní podmínky, kulturně-historické předpoklady, turistická infrastruktura atd.). Při kvalitním managementu se pak cestovní ruch stává pro území přínosem. Pokud však jeho řízení chybí či není funkční, může v oblasti dojít k neúnosnému tlaku na životní prostředí, infrastrukturu i ke změnám ve struktuře, chování a hodnotách místních obyvatel.

Pražský městský region plní několik funkcí, mezi které patří také funkce rekreační. Zázemí Prahy (především jeho jižní část) představuje území s vysokým výskytem objektů individuální rekreace. Výstavba chat zde probíhala již v meziválečném období a především pak od 50. do 70. let minulého století. Objekty byly často lokalizovány do přírodně velmi atraktivních lokalit (říční údolí). Vysoká koncentrace těchto objektů, které jsou intenzivně využívány (zejména v létě, o víkendech), vzhled některých území značně změnila a mohla omezit rozvoj jiných forem cestovního ruchu a ostatních aktivit.

Okrajové části pražské aglomerace procházejí v posledních letech výraznou proměnou, kterou způsobuje proces suburbanizace. Zázemí Prahy disponuje kvalitním prostředím pro bydlení a zároveň dobrou dopravní dostupností zaměstnání a služeb v Praze. Nové obytné lokality vznikají také přímo v oblastech příměstské rekreace. Omezení pro možný rozvoj suburbanizace může v některých obcích představovat druhé bydlení.

Zájmové území se nachází v severovýchodním zázemí Prahy a je tvořeno 29 obcemi (v práci označováno jako Brandýsko). Část ze sledované oblasti má dlouhou tradici rekreačního využívání (druhé bydlení). Zároveň se zde projevuje proces suburbanizace, který může podstatně změnit funkční využití území, charakter venkovských sídel a sociální strukturu obyvatelstva.

Uvedené území jsem si zvolila také proto, že v něm bydlím a předpokládám, že znalost místního prostředí mi umožní lépe pochopit a vysvětlit některé aspekty zkoumané problematiky.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je postihnout současný stav a perspektivy cestovního ruchu a rekreace ve vymezeném modelovém regionu Brandýsko, v kontextu celkového rozvoje území v suburbanizovaném zázemí Prahy.

Dílčím cílem je hodnocení potenciálu daného území, což je nezbytné pro posouzení možností rekreace a rozvoje cestovního ruchu. Zaměřím se také na význam jednotlivých forem cestovního ruchu a jejich možné perspektivy. Vzhledem k významu druhého bydlení pro danou oblast, je cílem také analýza druhého bydlení (prostorové rozmístění, struktura majitelů, názory na budoucí využívání objektů apod.). Studované území leží v širším zázemí Prahy, které je dnes výrazně ovlivňováno procesem suburbanizace. Proto se také budu snažit postihnout vzájemný vztah suburbanizace a cestovního ruchu (druhého bydlení) v této oblasti. V práci se rovněž budu zabývat institucionálním zázemím cestovního ruchu v regionu (organizace cestovního ruchu, spolupráce obcí, realizované a plánované projekty v oblasti cestovního ruchu).

Stanovené **výzkumné otázky** předkládané práce jsou následující:

- Patří cestovní ruch mezi nejdůležitější aktivity ve sledovaném území, má potenciál pro další rozvoj?
- V jaké intenzitě probíhá rezidenční suburbanizace v území příměstské rekreace (v obcích s vysokým počtem objektů druhého bydlení, v obcích s vysokým rekreačním potenciálem)?
- Jaké komerční formy cestovního ruchu se v území nejvíce rozvíjejí?
- Působí druhé bydlení jako bariéra rozvoje ostatních forem cestovního ruchu?
- Kdo jsou návštěvníci regionu a jaké jsou jejich motivy k rekreaci?
- Realizují aktéři cestovního ruchu daného území konkrétní projekty zaměřené na jeho rozvoj?

Výše uvedené cíle a výzkumné otázky předurčují strukturu práce. Úvodní kapitoly jsou zaměřeny na teoretické zarámování problematiky cestovního ruchu, druhého bydlení a suburbanizace, metodiku a zdroje dat. Další kapitoly se zabývají hodnocením potenciálu cestovního ruchu, analýzou jednotlivých forem cestovního ruchu a možnostmi jejich dalšího rozvoje. Samostatná kapitola je věnována spolupráci aktérů cestovního ruchu v dané oblasti.

2. TEORETICKÝ VSTUP DO PROBLEMATIKY

2.1 Cestovní ruch a rekreace

K problematice cestovního ruchu vyšla celá řada publikací, ale přesto všeobecně platnou definici pojmu *cestovní ruch* uvést nemůžeme. Cestovní ruch je složitý jev, který se stal předmětem zkoumání řady odborníků z různých vědních disciplín. Většina z nich pak uvádí svou vlastní definici cestovního ruchu.

Mezi nejčastěji používané definice cestovního ruchu patří definice vytvořená WTO (World Tourism Organization), která v sobě zahrnuje místní, časové a motivační vymezení: „*Cestovní ruch představuje aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelům*“ (Pásková, Zelenka 2002, s. 45).

Mariot (1983, s. 10) uvádí definici cestovního ruchu ruského autora V. S. Preobaženskije, který vidí cestovní ruch jako „*složitý socioekonomický jev, který není možné určit jednoznačně. Tento termín současně vyjadřuje určitý druh migrace obyvatelstva, odvětví ekonomiky, které tímto uspokojuje sociálně-kulturní potřeby společnosti, a také způsob trávení volného času mimo místo trvalého bydliště*“. Autor definicí upozorňuje na potřeby různorodého přístupu ke studiu cestovního ruchu.

Mariot v knize vymezuje řadu základních pojmů a podává ucelený přehled ukazatelů umožňujících hodnocení vztahu mezi cestovním ruchem a krajinou. Předpoklady cestovního ruchu člení na lokalizační, selektivní a realizační. Podobně jako Mariot rozlišuje předpoklady i Hrala (1997). Toto dělení je dnes zřejmě nejpoužívanější a bude použito i v mé práci.

Zhodnocením podmínek a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu se zabývá i učební text *Geografie cestovního ruchu a rekreace* (Wokoun, Vystoupil 1987). Autoři se také podrobně věnují problematice vztahu mezi cestovním ruchem a rekreací. Pod pojem rekreace zahrnují „*druhy činností nebo odpočinku, které přináší fyziologické zotavení a psychické uvolnění a představují tak protiváhu nepříznivým vlivům běžného života nebo pracovního prostředí*“ (Wokoun, Vystoupil 1987, s. 9). Pojmy rekreace a cestovní ruch se nemusí vždy překrývat, protože při rekreaci nemusí být přítomny oba charakteristické znaky cestovního ruchu – pohyb a pobyt. Rekreční aktivity se mohou odehrávat i v místě bydliště. Nedochozí tak k účasti na cestovním ruchu, který je spojen s opuštěním místa

obvyklého pobytu (často trvalého bydliště). Z hlediska časových možností rozlišujeme rekreaci:

- každodenní (v pracovní dny po práci)
- krátkodobou (ve dnech pracovního volna, 1 - 4 dny)
- dlouhodobou

Každodenní rekreace je vázána zastavěné území sídel a jeho okrajové zóny (plochy veřejné zeleně, příměstské lesy, dětská a sportovní hřiště, koupaliště, víceúčelová zařízení aj.)

Krátkodobou rekreaci charakterizuje větší rozsah volného času, z čehož plynou větší nároky na rekreaci (kvalita prostředí, obsah rekreace). Náplní je aktivní pobyt ve volné přírodě spojený s turistikou, cykloturistikou, chataření, návštěva pamětihodností (poznávací turistika) apod. (**Mejsnarová 2004**).

Cestovní ruch je významným hospodářským odvětvím, jeho celkový přínos pro danou zemi je ale velice obtížné kvantifikovat, protože zasahuje do mnoha odvětví národního hospodářství. Na roli cestovního ruchu v ekonomice různých zemí na příkladu několika případových studií poukazuje kniha *The Economics of Tourism and Sustainable Development* (**Lanza, Markandya, Pigliaru 2005**). V souvislosti s negativními vlivy cestovního ruchu autoři diskutují používané ekonomické nástroje (např. turistické poplatky) a jejich přínos v této problematice.

Díky multiplikačním efektům, které rozvoj cestovního ruchu přináší, se v posledních letech posiluje jeho význam v regionální politice. „*Cestovní ruch se stává stále významnějším a nepostradatelným faktorem regionálního rozvoje v řadě českých regionů i celé ekonomiky*“ (**Strategie regionálního rozvoje České republiky 2006**, s. 61). V některých regionech je rozvoj cestovního ruchu často viděn jako jediná příležitost jak se dostat ze svízelné situace. Je ale důležité si uvědomit, že pouze tento směr rozvoje nestačí.

Rozvoj cestovního ruchu je podmíněn existencí vhodného potenciálu, který je rozmístěn nerovnoměrně, obvykle i v rámci velkých územních celků. Jako „*cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a služeb cestovního ruchu*“ definuje v užším smyslu destinaci cestovního ruchu Výkladový slovník cestovního ruchu (**Pásková, Zelenka 2002**, s. 59). Pojem destinace a jeho vymezení z pohledu různých přístupů objasňuje **Vystoupil, Holešinská, Šauer** (2007). Autoři diskutují také organizační strukturu cestovního ruchu, která by měla efektivně koordinovat činnosti všech zainteresovaných subjektů působících v destinaci. V této souvislosti by měly být v organizaci cestovního ruchu zastoupeny orgány státní správy, orgány místních

samospráv, podnikatelské subjekty, občanské a kulturní organizace a obyvatelé destinace. „*Koordinace zájmu všech zainteresovaných stran je jednou z podmínek nekonfliktního rozvoje cestovního ruchu v destinaci*“ (Királová 2003, s. 18).

Formy organizace cestovního ruchu procházejí vývojem pod vlivem společensko-ekonomických podmínek a měnícím se významem cestovního ruchu v dané zemi. „*Z pohledu vývoje systému řízení cestovního ruchu v regionech turisticky vyspělých zemí lze charakterizovat tři základní fáze – od vzniku účelových sdružení po vytvoření komplexního managementu regionu. Česká republika stojí z pohledu vývoje systému řízení cestovního ruchu v regionu na začátku druhé fáze – vznik organizací cestovního ruchu*“ (Region a cestovní ruch 2006, s. 12).

Pro „*soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci*“ se používá pojem destinační management (Pásková, Zelenka 2002, s. 60). Jeho úloha v destinaci je důležitá i proto, že rozvoj cestovního ruchu má nejen pozitivní, ale i negativní dopady na životní prostředí, ekonomiku a sociálně-kulturní oblast destinace. Pro úspěšnou realizaci projektů a marketingových aktivit je nezbytné, aby organizace cestovního ruchu byla funkční.

Činností subjektů veřejné správy v rozvoji cestovního ruchu se zabývá publikace *Průmysl cestovního ruchu* (Galvasová a kol. 2008). Stručně charakterizuje spolupráci obcí prostřednictvím svazků obcí, místních akčních skupin, euroregionů apod. Důležitost místní správy a samosprávy při vytváření podmínek pro spolupráci a určování hlavních směrů a priorit rozvoje destinace zdůrazňuje také Foret, Foretová (2001).

V důsledku velkého rozvoje cestovního ruchu se v 80. letech minulého století začalo více diskutovat o jeho vlivu na životní prostředí. Vztahu cestovního ruchu a životního prostředí si všímá Pender, Sharpley (2005). V souvislosti s myšlenkou, že cestovní ruch lze rozvíjet v souladu s životním prostředím, zmiňují termín udržitelný cestovní ruch, který je součástí prakticky každé dnešní literatury o cestovním ruchu. Definic udržitelného cestovního ruchu je celá řada, na různé interpretace termínu poukazuje i publikace *Sustainable Tourism? European Experiences* (Priestley, Edwards, Coccossis 1996). Autoři rozeznávají ekonomicky udržitelný cestovní ruch, ekologicky udržitelný cestovní ruch, udržitelný rozvoj cestovního ruchu, a to podle priorit, kterých se snaží dosáhnout. Průnikem všech tří je pak udržitelný cestovní ruch jakožto součást udržitelného rozvoje. Jaký přístup zvolit záleží vždy na konkrétním případě v závislosti na stáří destinace, stádiu životního cyklu, ve kterém se daná destinace právě nachází apod.

Branwell, Lane (1993) vidí v udržitelném cestovním ruchu pozitivní přístup zaměřený na potlačení napětí, které pramení ze složitých interakcí mezi průmyslem cestovního ruchu, životním prostředím, návštěvníky a rezidenty destinace.

Interdisciplinární pohled na cestovní ruch a jeho úlohou v současném globalizovaném světě přináší publikace *A Companion to Tourism* (**Lew, Hall, Williams 2004**).

2.2 Druhé bydlení

Problematika **druhé bydlení** je ve většině publikací věnujících se v obecné rovině cestovnímu ruchu zmíněna pouze okrajově. Díky dlouhodobému zájmu českých odborníků o tento specifický fenomén jsou však zdroje literatury o druhém bydlení v Česku poměrně bohaté. Počátky výzkumu druhého bydlení nacházíme u **Gardavského** (1968), který se ve své disertační práci věnoval analýze rekreačního zázemí Prahy. Použité postupy výzkumu se staly základem metodiky dalších prací. Od té doby vzniklo mnoho diplomových a disertačních prací, článků a publikací.

Z pohledu cestovního ruchu bývá druhé bydlení charakterizováno jako krátkodobá individuální rekreace. Vyjádření samotného pojmu druhé bydlení podobně jako u cestovního ruchu není lehké a záleží na pojetí přístupu k danému termínu. Problematičnost definování objektů druhého bydlení diskutují autoři publikace *Rural Second Homes in Europe* (**Gallent, Tewdwr-Jones 2000**). Odlišná vymezení objektů druhého bydlení v jednotlivých zemích komplikují srovnávání statistických dat.

Druhé bydlení v českém pojetí charakterizuje ve své disertační práci **Vágner** (1999, s. 31). Tímto termínem označuje „*objekt (či část objektu), který je přechodným místem pobytu vlastníka(ů) či uživatele(ů), využívajícího(ch) tento objekt převážně k rekreačním účelům, a pro jevy a procesy, s ním spojené*“. Za základní charakteristiky druhého bydlení považuje využívání objektu převážně za účelem rekreace, situování objektu v jiném místě, než je trvalé místo bydliště vlastníka a individuální různorodost v době i periodicitě využívání objektu.

Pouze jako „*majetek, který je vlastněn nebo dlouhodobě pronajat jako příležitostné obydlí domácnosti, která obvykle žije jinde*“ definuje druhé bydlení klasický slovník *The Dictionary of Human Geography* (**Johnston 2000**, s. 730).

Jako specifický druh ubytovacích zařízení, pro která je charakteristická vysoká koncentrace výskytu na malém území, nízká ubytovací kapacita, vzhledová různorodost a úzký okruh uživatelů vidí objekty individuální rekreace **Mariot** (1983).

V souvislosti s druhým bydlením jsou v předkládané práci používány především termíny *objekty individuální rekreace* a *objekty druhého bydlení*, které jsou chápány následovně:

- **Objekty individuální rekreace (OIR)** - objekty k rekreaci postavené (chaty, rekreační domky) a také objekty původně sloužící k trvalému bydlení, u nichž byla provedena změna účelu užívání a byly vyčleněny z bytového fondu (vyčleněné rekreační chalupy).
- **Objekty druhého bydlení (ODB)** - objekty individuální rekreace a objekty sloužící k rekreaci, které ale nebyly dosud vyčleněny z bytového fondu.

Metodicky přínosná je diplomová práce **Kuchařové** (1984), zabývající se krátkodobou rekreací obyvatel Prahy, ve které rozpracovává vlastní ukazatele (např. koeficient rekreační funkce území, zbylý rekreační potenciál), dotýkající se této problematiky. K hodnocení území z hlediska individuální rekreace přispěl i **Vágner** (1999) s indexem rekreační atraktivity. Pro výzkum druhého bydlení je přínosná také práce **Fialové** (1992), jejíž součástí bylo sestavení dotazníku pro uživatele rekreačních objektů, který se v upravené podobě stále široce používá při terénních výzkumech druhého bydlení v Česku.

Objekty druhého bydlení jsou často lokalizovány v přírodně cenném prostředí. Projevy a důsledky druhého bydlení (vysoká koncentrace lidí, změny vegetačního krytu, produkce odpadů apod.) však mohou mít na okolní krajinu značně negativní vliv. „*Druhé bydlení je ve většině případů (zejména chataření) s ohledem na životní prostředí hodnoceno negativně*“ (**Vágner, Fialová a kol. 2004**, s. 47).

Vysoká koncentrace lidí, omezení prostupnosti krajiny vlivem velkého množství oplocených pozemků, nedostatek prostoru a vybavenosti pro jiný typ rekreace než pobyt v OIR mohou představovat podstatné faktory omezující rozvoj jiných forem cestovního ruchu (pěší turistika, cykloturistika, jednodenní návštěvnost apod.) a ostatních aktivit (**Bičík a kol. 2001**).

Ekonomické dopady druhého bydlení na území rozebírají **Hall, Müller** (2004). Druhé bydlení může napomáhat udržet a rozvíjet místní služby, ale může také zvýšit jejich cenu. Přínosem pro obecní rozpočet mohou být daně z nemovitostí, pokud jsou odváděny přímo dané obci.

Druhé bydlení má významnou úlohu ve vývoji a struktuře osídlení na území Česka. Změna politických a společensko-ekonomických podmínek po roce 1989 zasáhla samozřejmě i oblast druhého bydlení. Kromě pronajímání objektů druhého bydlení dochází také ke změně ve využívání objektů směrem k trvalému obývání. Proces transformace objektů druhého bydlení na trvalé užívání probíhá velmi selektivně. Rozhodující je především poloha, stavební stav objektu a dostupnost technické infrastruktury (**Bičík a kol. 2001**). Podle **Sýkory** (2001) představuje přeměna chat a chalup na trvalé bydlení zvláštní formu rezidenční suburbanizace, jejíž relativní význam bude v nejbližších letech klesat v kontextu rozvíjející se příměstské bytové výstavby. K případné přeměně bude docházet zejména u chalup a chat v intravilánu obcí. Proces přeměny druhého bydlení na bydlení trvalé dokumentují konkrétními daty ve vybraných lokalitách autoři výzkumů (**Simoníková 1998, Urban 2007, Zbíral 2008**).

2.3 Suburbanizace

Pro pochopení sledovaného území v širších souvislostech je nezbytné seznámit se s literaturou i mimo obor cestovního ruchu. Zájmové území je součástí Pražského městského regionu, který je tvořen hlavním městem Prahou a přilehlými okresy Praha-východ a Praha-západ (**Ouředníček 2006**). Okrajové části pražské aglomerace procházejí v posledních letech výraznou proměnou, kterou způsobuje proces suburbanizace.

Sýkora (2002, s. 10) definuje proces suburbanizace jako „*růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny*“. Upozorňuje také, že za suburbanizaci lze považovat pouze rozvoj v oblastech, které jsou odděleny od města neurbanizovaným prostorem. **Ouředníček** (2003, s. 236) nevidí v procesu suburbanizace jen růst počtu obyvatel v obcích v zázemí velkých měst, ale i „*změnu funkčního využití území, proměnu architektury a infrastruktury a výraznou změnu sociální struktury obyvatelstva*“.

Podle převládající funkce suburbanizovaného území rozlišujeme dva hlavní druhy suburbanizace:

- komerční suburbanizaci, u které převažuje funkce pracovní či obslužná
- rezidenční suburbanizaci s převládající obytnou funkcí

Komerční suburbanizace probíhá ve formě výstavby skladových, velkonákupních a výrobních areálů, jejichž budoucnost je těžko určitelná. Mezi významné lokalizační faktory

stimulující komerční suburbanizaci patří dobrá dopravní dostupnost rozsáhlých pozemků za nízkou cenu. Proto se tento typ suburbanizace soustřeďuje do blízkosti dálnic a významných dopravních křižovatek. Podle **Sýkory** (2002) se komerční suburbanizace projevuje na přeměně fyzického prostředí příměstské zóny dynamičtěji a radikálněji než suburbanizace rezidenční.

Hodnocením rezidenční suburbanizace v zázemí Prahy v průběhu 20. a na počátku 21. století se zabývá **Ouředníček** (2003). Zvláštní pozornost věnuje diskusi o existenci tohoto procesu v období socialistického státu, kdy byl přirozený vývoj suburbanizace přerušen. Rozvoj suburbánního bydlení byl znemožněn zejména malou nabídkou pozemků vyčleněných na výstavbu rodinných domů, nedostatkem prostředků na výstavbu, neexistencí hypoték a stavebního spoření, ochranou zemědělského půdního fondu, koncepcí střediskové soustavy osídlení umožňující výstavbu prakticky jen ve střediskových sídlech, nedostupností stavebního materiálu atd. (**Musil 2001, Ouředníček 2003, Ouředníček, Posová 2006**).

Atraktivita Prahy byla vyjádřena pouze zvyšující se dojížděnou za prací místo populačního růstu hlavního města a jeho zázemí. „*Specifickým prvkem životního stylu Pražanů se stal víkendový únik z města do chat a chalup v zázemí Prahy, který částečně vyjadřoval vzrůstající preference bydlení ve zdravějším prostředí. Hlavní funkcí pražského zázemí tak nebylo bydlení, ale rekreace*“ (**Ouředníček, Posová 2006**, s. 98).

Situace se mění v průběhu devadesátých let, kdy byly bariéry suburbanizačního procesu odstraněny.

Jako významný důvod pro bydlení mimo město bývá uváděna především vyšší kvalita obytného prostředí (**Ouředníček 2003, Schmeidler 2003**). Vysoká míra zastavěnosti, malé parcely, velký podíl zpevněných ploch nebo nedostatek volné zeleně v nových obytných čtvrtích se ale mohou negativně projevit na spokojenosti místních obyvatel. Pro kvalitu života obyvatel v suburbii je proto důležité budování veřejných prostorů (parky, hřiště, náměstí s lavičkami apod.) a přístupnost krajiny pro denní rekreaci např. formou pěších a cyklistických cest (**Markvart 2002, Cílek, Baše 2005**).

Nová výstavba probíhá také přímo v oblastech příměstské rekreace, které plní důležitou rekreační funkci pro obyvatele měst (každodenní a víkendové sportovní aktivity, procházky, zahrádkaření, v některých lokalitách i chataření). Intenzivní suburbanizace možnosti této příměstské rekreace zhoršuje a omezuje. Rozšíření suburbánní zástavby až k chatovým osadám vede ke znehodnocení chatařského rekreačního prostředí a může přinést napětí do vztahů rekreantů a nových obyvatel (**Kubeš 2009**). V některých

lokalitách může představovat druhé bydlení výrazné omezení a bariéru pro možný rozvoj suburbanizace (**Vágner, Fialová a kol. 2004**).

Rozvoj suburbanizace je v jednotlivých částech zázemí Prahy odlišný, což vyplývá z různého potenciálu obcí (atraktivita přírodního i sociálního prostředí, dopravní dostupnost, nabídka stavebních pozemků). Nekoordinovaný rozvoj suburbánních území může vést k následným dopravním, ekologickým, sociálním a územně rozvojovým problémům. Nová výstavba by proto měla být plánována a realizována s ohledem na okolní krajinu, strukturu původního sídla a jiné funkční plochy a objekty v dané lokalitě.

2.4 Regionální literatura

Pro předkládanou regionálně zaměřenou práci bylo využito poznatků i z regionálně orientované literatury.

O tradici využití středního Polabí k rekreaci se zmiňuje ve své práci již **Gardavský** (1968). Za těžiště rekreačních pobytů zde považuje území na soutoku Jizery s Labem a širší okolí Čelákovic. Historicky zaměřená kniha **Vlasáka** (1990) dokumentuje vznik a rozvoj říčních lázní Grado u obce Káraný. Současný stav místní krajiny zachycuje především fotografická publikace *Káraný, krajina mezi Labem a Jizerou* (**Křivánek 2003**).

Malý (2007) se ve své bakalářské práci pokusil o zhodnocení celkového potenciálu cestovního ruchu na území vymezeném působností pověřeného obecního úřadu (dále jen POÚ) Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Hodnocení potenciálu pomocí lokalizačních a realizačních předpokladů převedl autor do prostředí geografických informačních systémů a graficky vyhodnotil.

Změnami rekreační funkce říční nivy v okolí Čelákovic se ve své bakalářské práci zabývá **Janoušek** (2008). Autor kombinuje informace z odborné literatury, regionálních publikací a používá netradiční metodu porovnání stavu krajiny na starých a současných fotografiích.

Problematiky rozvoje cestovního ruchu ve sledovaném území se dotýká *Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji* (2007). Rozsáhlý dokument obsahuje analýzu obecných předpokladů rozvoje cestovního ruchu, charakteristiku organizační podpory, základní statistiku návštěvnosti nebo kategorizaci území z hlediska potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu. Strategie cestovního ruchu vychází z potenciálu cestovního ruchu,

z vhodných forem cestovního ruchu a z identifikovaných cílových skupin návštěvníků a turistů. Základní cíle rozvoje cestovního ruchu byly vytyčeny pro období do roku 2013.

Územím středního Polabí se zabývá dokument *Strategie rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti 04 Střední Čechy – severovýchod: POLABÍ* (2005), jejímž účelem bylo vytipování rozvojových příležitostí pro infrastrukturu a služby v cestovním ruchu v této turistické oblasti. Nabízí stručný přehled přírodních a kulturně-historických atraktivit, ubytovacích zařízení, cyklostezek apod. V závěru dokumentu jsou zmíněny rozvojové a investiční příležitosti v regionu.

Zvláštní postavení ve zdrojích literatury zauímají články vydávané v místním tisku (regionální zpravodaje), které přinášejí aktuální informace přímo ze sledovaného území. Informace o zkoumaném území podávají také internetové prezentace obcí, mikroregionů apod.

3. METODIKA

3.1 Zdroje dat a informací

Data a informace o cestovním ruchu a druhém bydlení je možné získat z různých zdrojů. Základem pro tuto práci byla data Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) a Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (dále jen ČÚZK), doplněná o data získaná terénním a dotazníkovým šetřením.

Pro analýzu potenciálu cestovního ruchu bylo nutné získat údaje o počtu a kapacitě ubytovacích zařízení. ČSÚ poskytuje na úrovni obcí data z **Registru hromadných ubytovacích zařízení**. Do databáze jsou zařazována ubytovací zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky. Z důvodu ochrany individuálních údajů je kapacita ubytovacích zařízení (počet pokojů a počet míst pro stany a karavany) uváděna v intervalech. K zjištění přesnějšího počtu ubytovacích zařízení mi pomohla znalost místního prostředí a doplnkově informace z internetu. Zdrojem o kapacitě ubytovacích zařízení se staly internetové prezentace samotných zařízení a v několika případech také dotazníkové šetření.

Data o počtu návštěvníků v jednotlivých oblastech je velmi problematické získat, protože tyto informace mohou poskytovat jen ubytovací zařízení a ČSÚ na úrovni vyšších územních celků (krajů). I tak získáme přehled pouze o ubytovaných, ale ne o všech návštěvnících.

Základní údaje o počtu a struktuře **objektů druhého bydlení** (dále jen ODB) poskytuje *Statistický lexikon obcí České republiky 1992* (1994). Při sčítání v roce 1991 byly do seznamu OIR začleněny rekreační chaty, rekreační domky a rekreační chalupy vyčleněné z bytového fondu. Byly zjišťovány i neobydlené domy a byty, které však nebyly vyčleněny z bytového fondu, ale přesto byly využívány jen k rekreaci. Zahrádkové chaty nebyly při soupisu OIR v roce 1991 předmětem sčítání, a proto nejsou ve statistikách zahrnuty. Informace jsou zde uvedené za jednotlivé obce, jejich části i za základní sídelní jednotky.

Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007) poskytuje údaje z posledního sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. V tomto roce však již tak podrobné šetření ODB jako při minulém sčítání neproběhlo (jako důvod k trvalé neobydlenosti domu (bytu) mohlo být uvedeno „slouží k rekreaci“). Částečně byly výsledky tohoto sčítání znehodnoceny nižší ochotou obyvatel spolupracovat (viz medializovaná otázka ochrany osobních dat apod.)

Dalším použitým zdrojem dat je proto **katastr nemovitostí Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního** (údaje databáze k roku 2005), který poskytuje informace o počtu staveb pro individuální rekreaci za jednotlivá katastrální území (dále jen k.ú.). V této databázi jsou ale podchyceny pouze objekty vyčleněné z bytového fondu. Pro získání představy o situaci ve využívání objektů v roce 2005 byly proto sečteny údaje z katastru nemovitostí (označeny jako „stavba pro individuální rekreaci“) s daty („domy neobydlené – slouží k rekreaci“) ze *Statistického lexikonu obcí České republiky 2007* (2007). Získaná data o počtu ODB byla použita nejen k výběru území pro dotazníkové šetření, ale také pro výpočty sekundárních ukazatelů.

Další data ČSÚ byla použita pro geografické ukazatele obecnějšího charakteru. Důležitým pramenem pro začlenění zkoumaného území v problematice cestovního ruchu byly informace z *Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji* (2007).

3.2 Metody vlastního šetření

Pro hodnocení podmínek a současného stavu cestovního ruchu a rekreace byly využity také informace z vlastních šetření. Pro zjištění informací z různých zdrojů byly sestaveny čtyři typy dotazníků a to pro:

- ubytovací zařízení
- návštěvníky
- majitele (uživatele) objektů druhého bydlení
- představitelů obecních úřadů

▪ Šetření ubytovacích zařízení

Hlavním záměrem šetření ubytovacích zařízení bylo získat co nejvíce informací o kvalitě ubytovacího zařízení, jeho návštěvnosti apod. Dotazník (viz příloha 1) obsahuje otázky, které již byly většinou použity v obdobných šetřeních v jiných lokalitách. Jako základ jsem použila dotazník, který sestavil O. Vach (2007). Respondenti byli kontaktováni přes email, část dotazníků byla vyplněna také prostřednictvím telefonického rozhovoru.

▪ Šetření návštěvníků

Cílem dotazníkového šetření návštěvníků bylo zjistit důvod návštěvy (rekreace) v dané oblasti, délku pobytu, spokojenost se službami apod. Dotazník (viz příloha 2) obsahuje

celkem 11 otázek. Šetření probíhalo ve vybraných turisticky atraktivních lokalitách (Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Káraný, Skorkov, Lhota) od července do října roku 2008.

▪ **Šetření majitelů (uživatelů) objektů druhého bydlení**

Pro dotazníkové šetření majitelů (uživatelů) objektů druhého bydlení jsem použila upravený standardizovaný dotazník (viz příloha 3), který byl sestaven D. Fialovou (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK) pro potřeby výzkumu druhého bydlení v ČR. Použití otázek z již existujícího dotazníku bylo záměrné, protože umožňuje získaná data porovnat s výsledky z jiných lokalit v Česku, kde již obdobná šetření proběhla.

První část dotazníku tvoří identifikační otázky, které slouží k rozřazení dotazníků podle lokalit. Druhá část je zaměřena na zjištění informací o pozemku, jeho získání a velikosti. Třetí část je nejobsáhlejší a zabývá se rekreačním objektem, způsobem jeho získání, velikostí, počtem lůžek, způsobem trávení volného času majitele (uživatele) objektu apod. V dalším oddíle jsou respondenti dotazováni na místo bydliště, jeho charakter a spokojenost s jeho okolím. Poslední část dotazníku je věnována identifikačním údajům o dotazovaném, jeho pohlaví, věku, vzdělání a ekonomické aktivitě.

Dotazníkové šetření probíhalo ve zvolených lokalitách od července do října roku 2008. V rámci objektivitu jsem se snažila použít princip náhodného výběru a v každé lokalitě tak byl vybírán každý pátý ODB. Pokud nebyl majitel k zastizení, přešlo se k následujícímu objektu.

▪ **Šetření představitelů obecních úřadů**

Při tvorbě dotazníku pro představitele obecních úřadů (viz příloha 4) jsem se inspirovala diplomovou prací M. Nasavrcké (2007), která provedla obdobné šetření pro svou práci zaměřenou na cestovní ruch v okrese Náchod. Otázky jsou zaměřeny zejména na podmínky cestovního ruchu, současný stav a zájem o další rozvoj cestovního ruchu v obci. Představitelé obecních úřadů jsem kontaktovala nejprve prostřednictvím elektronické pošty, část dotazníků byla vyplněna respondenty až po telefonickém rozhovoru.

3.3 Použité ukazatele

Z hlediska stavu druhého bydlení a rekreace můžeme území zhodnotit pomocí speciálních ukazatelů. Následující přehled ukazatelů, které byly využity v této práci, vychází z vypracovaného přehledu těchto ukazatelů v disertační práci D. Fialové (2000).

- **Hustota objektů druhého bydlení** udává počet objektů individuální rekreace a chalup nevyčleněných z bytového fondu na km^2 . Je základním ukazatelem při hodnocení územního rozložení rekreačních objektů.
- **Podíl objektů druhého bydlení na úhrnu všech staveb** vypovídá o tom, jaká funkce v daném území převládá, zda obytná nebo rekreační.
- **Počet objektů druhého bydlení připadajících na 100 trvale obydlených domů** také dokumentuje převládající funkci území. Poskytuje ale také reálnou představu o struktuře staveb v daném území vzhledem k daňové vytíženosti.
- **Počet potenciálních rekreantů připadajících na 100 trvale bydlících obyvatel** nám podává představu o nárocích na infrastrukturu a služby během rekreační sezóny v dané lokalitě. Počet potenciálních rekreantů vypočítáme tak, že počet ODB vynásobíme koeficientem $k = 5$, protože na 1 ODB připadá v průměru 5 stálých lůžek (Fialová 2000).
- **Celková zatíženost území** je počet trvale bydlících obyvatel a potenciálních rekreantů vztažený na 1 km^2 . Vypovídá o faktické hustotě zalidnění v době využívání objektů druhého bydlení.
- **Koeficient rekreační významnosti (KRV)** slouží pro hodnocení přírodního potenciálu k rekreačnímu využití. Jednotlivým druhům ploch jsou přiřazeny různé koeficienty (viz příloha 5). Způsob výpočtu redukované plochy zmiňuji u ukazatele rekreační zatíženosti redukované plochy. Poměr redukované a neredukované rekreační plochy je pak zmíněný koeficient rekreační významnosti.
- **Rekreační zatíženost redukované plochy** představuje počet potenciálních rekreantů připadajících na 1 km^2 redukované plochy. Redukovanou plochu tvoří plochy sloužící k rekreaci, které byly vynásobeny příslušným koeficientem (tabulka 1) a následně sečteny.
- **Koeficient rekreační funkce území (KRF)** vyjadřuje současný stav individuální rekreace na daném území. Vypočítá se na základě vzorce: $\text{KRF} = \text{L/RP} * \text{PL/PO}$, kde

L – počet lůžek v objektech druhého bydlení (pro jeden rekreační objekt je uvažováno 5 lůžek); **RP** – rekreační plocha (vodní, lesní, louky, pastviny, zahrady, chmelnice, vinice); **PL** – celková plocha území; **PO** – počet trvale žijících obyvatel

Koeficient nabývá hodnot od nuly do nekonečna (čím vyšší hodnota, tím intenzivnější rekreační funkce), podle kterých se území zařazuje do kategorií podle rekreační funkce (tabulka 1). Tento ukazatel umožňuje srovnávat území odlišná rozlohou, protože výsledek je nezávislý na plošných jednotkách a je omezen i vlivem velkého počtu trvale žijících obyvatel (Fialová 2000).

Tabulka 1: **Koeficient rekreační funkce území**

Interval	Současná rekreační funkce
0,0 – 1,9	malá
2,0 – 3,9	střední
4,0 – 5,9	průměrná
6,0 – 9,9	nadprůměrná
10,0 – 19,9	silně nadprůměrná
20,0 a více	maximální

Zdroj: Fialová 2000

4. VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Vymezení zájmového regionu, ve kterém bude probíhat výzkum, patří u územně vázaných prací k prvotním úkolům. Tato práce se zabývá problematikou cestovního ruchu, proto bude pozornost věnována existujícím návrhům regionalizace (ve starší odborné literatuře „rajonizace“) území Česka pro potřeby cestovního ruchu.

4.1 Přehled existujících vymezení

Myšlenka zmapování potenciálu území České republiky z pohledu cestovního ruchu a následné členění území na menší celky (oblasti, regiony) pro optimalizaci rozvoje cestovního ruchu (dále jen CR) se zrodila již koncem 50. let minulého století. První regionalizace (rajonizace) byla schválena vládou ČSSR v roce 1962 jako tzv. ***Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR***, která se stala závazným dokumentem pro všechny zainteresované orgány státní správy a organizace při plánování a řízení cestovního ruchu v Československu (Vystoupil a kol. 2007).

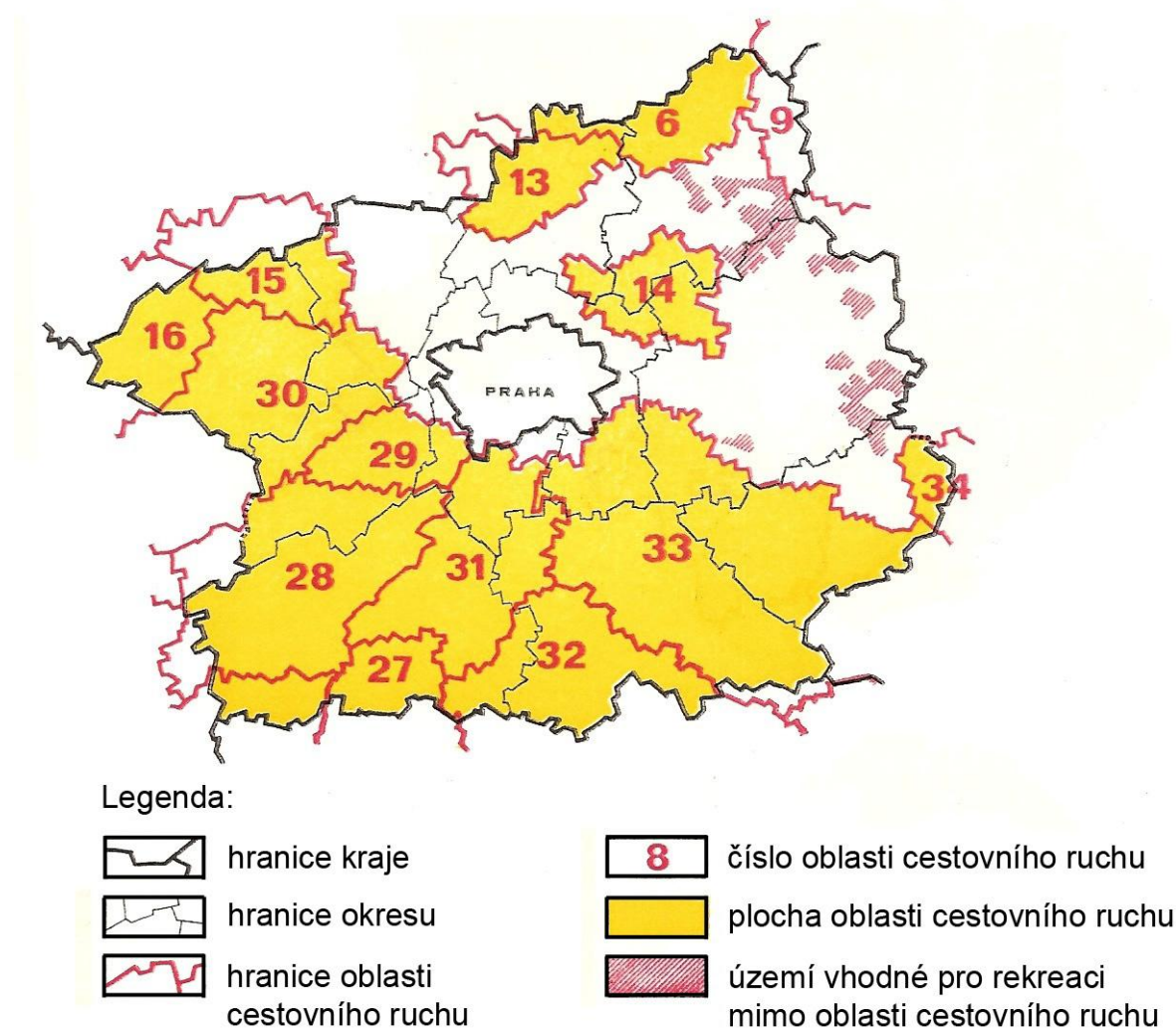
Na počátku 80. let si dokument vyžádal doplnění a aktualizaci (zohlednění nových trendů – intenzivní proces koncentrace obyvatelstva do městských sídel, silnější zájem o možnosti trávení volného času vyvolaný růstem životní úrovně obyvatelstva aj.). ***Rajonizace cestovního ruchu ČSR*** byla schválena vládou v roce 1981. V roce 1982 byla Vládním výborem pro cestovní ruch ČSR schválena *Směrnice pro realizaci rajonizace cestovního ruchu ČSR*, která se stala na dlouhá léta základním dokumentem k řešení problematiky rozvoje území pro cestovní ruch a rekreaci (Urbánek 2008). V této rajonizaci bylo území ČSR rozděleno na základě kritérií (přírodní poměry, vlastnosti území vytvořené lidskou činností, vybavenost zařízeními využitelnými v CR, vztahy dopravy k CR, negativní vlivy) na území vhodná pro rekreaci (47 oblastí soustředěného CR s 37 podoblastmi) a území pro rekreaci nevhodná (tzv. území mimo oblasti cestovního ruchu). Oblasti a podoblasti se podle kvality podmínek území a významu funkcí a druhů rekreace dělily do čtyř hierarchicky uspořádaných kategorií. Každá oblast měla stanovenou hlavní a vedlejší funkce, časovou využitelnost, návštěvnost a další ukazatele.

Sledované území patřilo dle této regionalizace do oblasti **IV. kategorie** (oblast s nižšími hodnotami podmínek pro cestovní ruch a rekreaci dlouhodobou, větší význam pro krátkodobou rekreaci): **Staroboleslavsko** (viz obrázek 1 – č. 14).

- **Hlavní funkce:** krátkodobá rekreace
- **Ostatní funkce:** dlouhodobá rekreace, pěší turistika, vodní sporty, sportovní rybolov, myslivost, lázeňské léčení
- **Časová využitelnost:** letní

Možnosti využití území pro hromadnou rekreaci výrazně omezovala koncentrace objektů individuální rekreace, s jejichž dalším rozvojem se v oblasti nepočítalo (Dohnal a kol. 1985).

Obrázek 1: Oblasti cestovního ruchu v ČSR - Středočeský kraj (1985)

Zdroj: Dohnal a kol. 1985, upraveno

V rámci změn v bývalém Československu po roce 1989 přestal tento dokument vyhovovat (pozbyl platnosti). V 90. letech ale bohužel žádný dokument zaměřený na systémové

členění turistického potenciálu ČR a rozvoj cestovního ruchu nebyl zpracován. Až dokument *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR* z roku 2001 představoval určitý pokus systémové členění turistického potenciálu ČR (Vystoupil a kol. 2007).

Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR (Vystoupil kol. 2007) je koncepčním dokumentem, který hodnotí lokalizační a realizační podmínky cestovního ruchu, na jejichž základě pak vytváří typologizaci a klasifikaci územních celků (hlavní formy CR, časová a funkční využitelnost CR). Z hlediska funkčně-prostorového využití území vymezuje šest základních typů rekreační krajiny (horská krajina, tři typy venkovské krajiny, urbanizované prostory, velkoplošné pískovcové skalní útvary).

Pro praktickou využitelnost na úrovni administrativně správních celků (krajů) bylo s využitím rajonizace provedeno jejich hodnocení. Studované území je součástí Středočeského kraje, který patří mezi průměrně přírodně atraktivní lokality. Nejvíce je zde zastoupena venkovská krajina s průměrnými předpoklady pro CR (37,1 % rozlohy kraje). Kraj je nejvýznamnějším příměstským rekreačním zázemím obyvatel Prahy (428 tis. lůžek v OIR v roce 1991). Ze studovaného území mají dle mapových podkladů rajonizace dominantní turisticko-rekreační funkci obce Skorkov, Sojovice a Káraný, kde je lokalizován vysoký počet OIR.

Za účelem propagace země jako atraktivní turistické destinace na zahraničním i domácím trhu byla zřízena v roce 1993 **Česká centrála cestovního ruchu** (od 1.8. 2003 Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism). V roce 1998 iniciovala vznik regionalizace, jejímž výsledkem bylo vymezení 15 tzv. **marketingových turistických regionů**, které nekorespondují s územněsprávním členěním státu (viz příloha 6). Základní kritérium při jejich vymezování spočívalo v organizačně-ekonomických vazbách, v ochotě obcí a mikroregionů daného regionu komunikovat a spolupracovat na společném marketingu a rozvoji infrastruktury cestovního ruchu. Předpokládalo se, že v turistických regionech „bezproblémově“ vzniknou spojením aktérů organizace cestovního ruchu (OCR), které budou účelně koordinovat další rozvoj CR (Galvasová a kol. 2008).

Studované území je v této marketingové regionalizaci součástí turistického regionu **Okolí Prahy** a na nižší úrovni tzv. turistické oblasti je součástí **Střední Čechy – severovýchod – Polabí**.

Z regionalizace používané ČCCR vychází i **Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji** (2007), který člení území Středočeského kraje do čtyř turistických oblastí (viz příloha 7). Podle tohoto dokumentu disponuje turistická oblast Střední Čechy –

severovýchod – Polabí významným potenciálem zejména pro poznávací cestovní ruch, rekreaci, aktivní dovolenou, lázeňství a wellness, venkovský cestovní ruch a pro profesní cestovní ruch.

Jako zastřešující organizace cestovního ruchu v turistické oblasti funguje **Zlatý pruh Polabí, o.p.s.**, která spolupracuje s aktéry cestovního ruchu v dané oblasti (více viz kap. 11.1).

4.2 Vymezení zájmového území

Při vymezování území, v němž je prováděn výzkum v rámci této práce, bylo snahou opírat se o výše uvedená vymezení.

V regionalizaci používané CzechTourism a regionalizaci uvedené v *Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji* (2007) je Středočeský kraj jako celek turistickým regionem „Střední Čechy“ s členěním na turistické oblasti Střední Čechy – západ, Střední Čechy – jihovýchod – Krok od Prahy, Střední Čechy – severovýchod – Polabí a Český ráj. **Turistická oblast Střední Čechy – severovýchod – Polabí** zahrnuje okresy Kolín, Nymburk, části okresů Mladá Boleslav (mimo území patřícího do turistického regionu Český ráj), Praha-východ (přibližně od silnice I/12 na sever), a část okresu Mělník (přibližně od toku Vltavy, za soutokem od Labe na východ). Takto rozsáhlé a vnitřně diferencované území by však bránilo hlubšímu přístupu k problematice.

V *Rajonizaci cestovního ruchu ČSR* (Dohnal a kol. 1985) byla v severovýchodní části Středočeského kraje vymezena **turistická oblast Staroboleslavsko**. Tato turistická oblast zčásti zahrnuje i dnešní **správní obvod pověřeného městského úřadu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav**, který se stal základem pro vymezení zkoumaného území. Správní obvod zahrnuje 27 obcí, které podle územního členění k 1.1. 2007 leží všechny v okrese Praha-východ.

Do zájmového území (v práci nazývané Brandýsko, viz obrázek 2) jsem se rozhodla zahrnout i dvě obce ze sousedního okresu Mladá Boleslav (obce Skorkov a Sojovice), které se ale nacházejí v těsném zázemí města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. V úvahu byly brány vazby na Brandýs nad Labem – Starou Boleslav, především pravidelný pohyb obyvatel (dojíždka za prací, do základních škol a za službami) do zmíněného města. Důvodem pro jejich přiřazení do zkoumaného území byl také jejich význam pro rekreaci (druhé bydlení).

Obrázek 2: Vymezené zájmové území Brandýsko

Zdroj: Průvodce obcemi Středočeského kraje 2003 (2003), upraveno

5. POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU NA BRANDÝSKU

5.1 Lokalizační předpoklady

5.1.1 Přírodní podmínky

Přírodní potenciál je důležitým lokalizačním faktorem většiny aktivit cestovního ruchu a rekreace, především jeho pobytových forem (Vystoupil a kol. 2007). Mezi nejdůležitější složky přírodního prostředí ovlivňující cestovní ruch patří reliéf, klimatické poměry, hydrologické a biografické poměry.

Sledované území je součástí České tabule, na úrovni geomorfologických celků především Středolabské a Jizerské tabule. Geologická stavba (křídový útvar) i geomorfologický vývoj (mělká vodní eroze) podmiňují plochý, rovinatý charakter krajiny. Vzhledem k nízké nadmořské výšce patří Polabí mezi nejteplejší oblasti Česka. V letních měsících dosahují teploty v průměru 18 až 19 °C, v zimních měsících - 3 °C. Z hlediska srážek se jedná o území poměrně chudé, průměrně tu ročně spadne 550 až 700 mm srážek a je zde i velmi málo srážkových dní s celkovým úhrnem srážek nad 10 mm (*Technicko-ekonomická studie a generel střední části Polabí* 2007). Sledované území je tak vhodné zejména pro rekreaci v letním období, např. pro pěší turistiku či cykloturistiku, ale nemá předpoklady pro rozvoj zimních sportů.

K vyhledávaným přírodním atraktivitám cestovního ruchu patří vodní toky a plochy. Vodstvo má ve vymezené oblasti poměrně velký význam. Nejvýznamnějšími toky řešeného území je střední tok **řeky** Labe a řeka Jizera, která se do Labe vlévá u obce Káraný. Niva Jizery je užší než v případě Labe a i u svého ústí má charakter středního toku podhorské řeky (Sádlo, Červinka 2004). V jarním období dochází obvykle každoročně ke zvýšení jejich hladiny v důsledku tání sněhu ve vyšších polohách. V posledních letech došlo k výraznějšímu zvýšení hladiny obou řek a následným menším povodním v roce 2000, na středním toku Labe pak ještě v roce 2006.

Kvalitními zdroji **podzemní vody** je známé území obce Káraný. Jako zdroj pitné vody pro obyvatele Prahy a okolní obce funguje káranská vodárna od roku 1914. Část katastrálního území obce je proto v ochranném pásmu podzemních a povrchových vod.

Atraktivními pro rekreaci u vody jsou **vodní plochy** vzniklé rekultivací bývalých pískoven. Mezi nejznámější patří jezero Lhota (25 ha) u stejnojmenné obce, které vzniklo

po ukončení těžby v roce 1983 (viz obrázek 3). Jezero Křenek – Ovčáry (23 ha) leží na rozhraní katastrálních území obcí Křenek a Ovčáry a vzniklo v roce 1963. Dalšími jezery vzniklými po těžbě písku jsou Proboštská jezera u Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi a jezera v Konětopech. Kvalita vody v přírodních koupalištích je různorodá, v letních měsících se zhoršuje při dlouhodobě teplém počasí.

V současné době je realizována těžba šterkopísku na katastrálním území Otradovic. Po ukončení těžby (předpoklad rok 2010) má být pískovna rekultivována na les s malými vodními plochami s pásmem bažin. Vodní plochy mají být provedeny tak, aby se nedaly využít k rekreaci. Provedená rekultivace má zvýšit biodiverzitu v okolí a přispět k posílení ekologické stability.

Obrázek 3: Jezero Lhota u stejnojmenné obce

Zdroj: www.lhotajezero.cz, 2009

Biogeografické aspekty řešeného území výrazně ovlivňuje řeka Labe. Při regulaci Labe ve 30. letech 20. století došlo k napřímení hlavního toku a k odříznutím labských meandrů. Z nich vznikla řada tůní a slepých labských ramen. Mezi ně patří i **Hrbáčkovy tůně**, komplex slepých labských ramen a tůní, který se rozkládá na katastrálních územích několika obcí a dnes je chráněnou přírodní rezervací. Ve sledovaném regionu zasahuje na katastrální území obce Káraný. Chráněny jsou tůně spolu s pobřežními rákosinami,

bažinnými a břehovými porosty, typickou vodní a lužní květenou. Pro svůj význam byla rezervace zařazena mezi Evropsky významné lokality Natura 2000.

V labské nivě se také v několika lokalitách zachovaly původní lužní lesy, které jsou dnes zahrnuty mezi chráněná území (viz příloha 8). Mezi ně patří **přírodní památka Hluchov** mezi dvouměstím Brandýs nad Labem - Stará Boleslav nebo přírodní rezervace **Lipovka – Grado**, která byla vyhlášena chráněným územím již v roce 1946. Předmětem ochrany je původní labský lužní les, vlhké louky, mokřady a vodní plocha Grado. Přirozený lesní porost typické polabské doubravy je předmětem ochrany přírodní památky **Černý oreš**.

Cílem ochrany přírodní památky Kuchyňka, ležící na území obce Brázdim, je zachování geologického, paleontologického a archeologického naleziště i flory a fauny. Vrch Kuchyňka je zároveň i význačnou krajinnou dominantou uprostřed rovinaté krajiny.

Rozsáhlejší **lesní komplexy**, významné i z rekreačního hlediska, se nacházejí především na severovýchodě sledovaného území. Porost v této oblasti představují smíšené lesy, z listnatých stromů jsou zastoupeny nejvíce duby, břízy a olše a z jehličnanů borovice. Lesní porosty se nacházejí na písčitých půdách nevhodných pro zemědělské využití.

5.1.2 Kulturně-historické předpoklady

Kulturně-historické předpoklady byly vytvořeny zásahem člověka do krajiny a oproti přírodním předpokladům je pro ně charakteristické bodové rozmístění. Kulturně historický potenciál lze podle funkcí (poznávací, společenské) členit na kulturně-historické památky (architektonické objekty, sakrální stavby, technické památky), kulturní zařízení (muzea, galerie, divadla, skanzeny apod.) a společenské akce (kulturní, sportovní, výstavní, kongresové) (Vystoupil a kol. 2007).

Kulturně-historické památky

Vymezený region patří k území, které bylo od nepaměti úrodné a vhodné pro usazení člověka. Blízkost vody, otevřená krajina stepi s bohatými stády velké zvěře představovaly vhodné podmínky pro život člověka již v době přechodu mezi nejstarším a starším paleolitem. Důkazy o tom podává **archeologické naleziště Zlatý kopec** v Přezleticích. Při archeologickém výzkumu, který se zde prováděl v 80. letech, bylo odkryto staropaleolitické sídliště člověka vzpřímeného. Zachovaly se zbytky lidského obydlí, ohniště a používané nástroje. Po skončení archeologických prací byla lokalita

ve vlastnictví státu a byla velmi zanedbávána (sloužila i jako černá skládka nejrůznějšího odpadu). Na začátku roku 2009 získala po ročním úsilí celou lokalitu archeologického naleziště do vlastnictví obec Přezletice. Dlouhou historii osídlení zkoumaného území dokládají i archeologické nálezy z doby kamenné i bronzové v okolí města **Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi**. Dvuměstí s nejdelším názvem v České republice je ale spojené zejména s osobností knížete Václava a císaře Rudolfa II. V roce 1992 vyhlásilo ministerstvo kultury České republiky historická jádra obou města za památkové zóny. Nepochybně nejvýznamnějším místem **Staré Boleslavi** je bazilika sv. Václava (viz obrázek 4). Na počátku 10. století stál na jejím místě kostelík sv. Kosmy a Damiána, u něhož byl pravděpodobně roku 929 (935) zavražděn kníže Václav. Ve 12. století byla na místě tohoto kostela postavena trojlodní románská bazilika, jejíž krypta uchovává původní hrob sv. Václava. V těsném sousedství baziliky stojí kostelík sv. Klimenta, který uvnitř zdobí nástěnné malby ze 12. století.

Obrázek 4: **Bazilika sv. Václava ve Staré Boleslavi**

Zdroj: autorka, 2008

Dominantou mariánského náměstí ve Staré Boleslavi je chrám Nanebevzetí Panny Marie ze 17. století, kde je na oltáři umístěno vzácné paládium Země české. Gotický zlacený reliéf Madony staroboleslavské z počátku 16. století se stal v období protireformace předmětem velké úcty a byly k němu konány poutě i ze zahraničí. V 17. století byla proto

z Prahy do Staré Boleslavi vybudována tzv. Svatá cesta, řetěz kapliček postavených na vzdálenost pražského Karlova mostu. Dnes zbývá z původních 44 kapliček pouze 29 a jen některé z nich jsou udržovány v lepším stavu.

Nejvýznamnější a nejnavštěvovanější památkou **Brandýsa nad Labem** je renesanční zámek (viz obrázek 5). Ten si velmi oblíbil císař Rudolf II., který ho dal vybavit jako své hlavní mimopražské sídlo. V 19. století zámek patřil rodině Toskánských Habsburků, a arcivévoda Ludvík Salvátor, ve své době významný vědec, zde soustředil obsáhlé sbírky ze svých cest. V roce 1919 byl zámek konfiskován československým státem a bylo o něm uvažováno jako o letním sídle prezidenta T. G. Masaryka. Zvítězily však Lány a brandýský zámek se stal sídlem státní správy lesů, za jejíž působnosti byl zachovalý objekt a jeho inventář značně poničen. V roce 1995 se město rozhodlo převzít zdevastovaný zámek do svého vlastnictví a začalo se tak reálně uvažovat o jeho budoucím využití. Byla odmítnuta možnost jeho využití jako hotelového komplexu a rozhodnuto o postupné rekonstrukci ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR.

V současné době je zde k prohlídce připravena stálá expozice. Zámecké nádvoří a velký sál se velmi často využívají ke kulturním akcím, jako koncertní a oddací prostory. Kulturní akce se také pořádají v přilehlé zámecké zahradě. V přízemí zámku byla zřízena stylová restaurace. Finančně nákladné rekonstrukce interiéru i jeho zevnějšku stále postupně probíhají.

Obrázek 5: **Renesanční zámek v Brandýse nad Labem**

Zdroj: www.turistik.co.uk, 2009

Císař Rudolf II. nechal koncem 16. století zbudovat v okolí Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi ještě dva další lovecké zámky. Zámek Hubertus, značně přestavěný, nesoucí dodnes na několika místech stopy po sgrafitech, dal vybudovat u obce Hlavenec. Druhý zámek Opočno, dnes již úplně zaniklý, stával na pravém břehu Jizery severně od obce Káraný.

Mezi další významné památky Brandýsa nad Labem patří mlýn, který se svými jedenácti mlýnskými koly patřil k největším v Čechách, dále kamenný most z počátku 17. století, barokní pivovar postavený podle K. I. Dienzenhofera, Židovský hřbitov s náhrobky z druhé poloviny 16. století, katovna se sgrafitovou výzdobou a měšťanské domy.

Mezi další historické památky ve sledovaném území patří ruiny středověkého hradu ze 14. století v obci **Jenštejn**. Dominantou zříceniny hradu zůstala 22 metrů vysoká věž s kaplí. V obci **Dřevčice** se nachází rozlehlá gotická tvrz ze 14. století, jejíž interiér má dnes charakter středověkého zájezdního hostince. Tvrz je v současné době majetkem soukromé společnosti, která finančně zajišťuje veškeré probíhající rekonstrukční práce. Celý areál s kapacitou až tisíc návštěvníků se využívá především ke kulturním a společenským účelům.

U obce **Hlavenec** nechal v 18. století postavit hrabě František Antonín Špork monumentální pomník na počest císaře Karla VI. Autorem sochařské výzdoby byl Matyáš Bernard Braun.

Obec **Káraný** je známá svou vodárnou, jejíž výstavba byla zahájena v roce 1908 a která je nejstarším ze tří současných zdrojů pitné vody, zásobující hlavní město Prahu a okolí. K dopravě stavebního materiálu do Káraného a následně pro dopravu uhlí byla vystavěna vlečka z Lysé nad Labem. V roce 2003 byl provoz na této vlečce, která byla využívána již jen k jízdám historických vlaků, ukončen. Vlečka byla majetkem města Prahy, které v roce 2007 zveřejnilo rozhodnutí o jejím zrušení a úplné likvidaci. Okolní města a obce měly zájem ve spojení se Středočeským krajem a Klubem železničních cestovatelů zachovat tuto vlečku pro jízdy historického Polabského motoráčku (*Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji* 2007). Vytvořily sdružení a usilovaly o získání vlečky bezúplatným převodem, ale neuspěly (vlečka byla odstraněna v průběhu roku 2007).

Mnoho památek má jen místní význam a nízkou hodnotu pro rozvoj cestovního ruchu. Mezi ně patří například **kostely** v Hovorčovicích, v Kostelním Hlavně, ve Sluhách či Skorkově nebo kaple v Dřísech. V některých obcích (Záryby, Sudovo Hlavno, Hlavenec, Skorkov, Otradovice) se zachovaly a zrekonstruovaly zděné **zvoničky** (viz příloha 9).

Některé dochované kulturní památky jsou dnes využívány k jiným účelům, než je cestovní ruch. Příkladem je rokokový zámek z 18. století v obci **Měšice**, který je využíván jako soukromé zdravotnické zařízení. Zámek postavený pro rod Nosticů byl spolu s parkem (15 ha) po dlouhá léta neudržován, chátral a byl znehodnocován různými nevhodnými přestavbami a přístavbami. Původní francouzská zahrada přecházející v anglický park je až na nejbližší okolí zámku zcela zpustlá. Od roku 1996 je areál v majetku obce, která se snaží o jeho postupnou rekonstrukci a revitalizaci.

Architektonicky významné, nyní však velmi zdevastované **sluneční lázně** od slavného architekta Jana Kotěry z roku 1915 se nacházejí v lesoparku Houštka v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Rekonstrukci funkcionalistické stavby komplikují nevyjasněné majetkoprávní vztahy.

Společenské akce

Kulturní profil oblasti netvoří jen hmotné historické a umělecké památky, ale i různorodé **kulturní a sportovní akce**. Kulturní akce většího významu se pořádají pouze v centru oblasti, v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, protože má pro tyto aktivity potřebnou materiálně-technickou základnu.

Nejvýznamnější kulturní událostí, která se na Brandýsku koná pravidelně, je **Národní svatováclavská pouť**. Národní svatováclavská pouť se každoročně pořádá ve Staré Boleslavi u příležitosti dne svátku sv. Václava. Její tradice byla obnovena v roce 2003 díky vzájemné spolupráci města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a Římskokatolické církve. Hlavní událostí poutě je **slavnostní mše svatá** na Mariánském náměstí, které předsedá pražský arcibiskup. Národní svatováclavská pouť je doprovázena kulturním a zábavným programem, který probíhá v historickém centru města i v přilehlém lesoparku lázní Houštka.

Tradiční historická slavnost **Audience u císaře Karla I.** připomíná osobnost posledního majitele brandýského zámku a zároveň historii Brandýsa nad Labem jako královského města. Součástí vzpomínkové akce je přehlídka historických vojenských jednotek a bitevní inscenace (viz obrázek 6). Slavnost má mezinárodní charakter, účastní se jí kluby a spolky vojenské historie nejen z českých zemí, ale i z ostatních zemí bývalého Rakouska – Uherska.

Další pravidelnou kulturní akcí, která je věnována osobnosti spjaté s historií brandýského zámku, je **Symposium Ludvíka Salvátora**. Jedná se o sérii přednášek a prezentací, často se

zahraniční účastí. Vědecké kolokvium v letošním roce doplnila výstava dokumentů z brandýského rodinného archivu toskánských Habsburků.

Tradiční akcí se stalo květnové **Hopsa hejsa do Brandejsa**, které si ve své jedenáctileté historii vybudovala stabilní místo v kulturním kalendáři regionu. Pořadatelem akce probíhající v lesoparku Houštka, kde každoročně vystupuje řada populárních umělců, je Brandýské kulturní sdružení. Hudební vystoupení doplňují poutňové atrakce a ukázky spolků a sdružení zabývajících se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže.

Některé z okolních menších obcí (Brázdim, Hlavenec, Záryby) se snaží obnovit tradici **Staročeských májů** (viz příloha 10). Další akce jako jsou různé karnevaly, vánoční historické trhy s tradiční lidovou tvorbou a ukázkou řemesel, rozsvěcení vánočních stromů mají jen místní význam.

Obrázek 6: Historické vojenské jednoty při slavnosti *Audience u císaře Karla I.*

Zdroj: autorka, 2007

Z pravidelných **sportovních akcí** se již několik let pořádá *Houštecký cyklomaraton*. Velká část trasy závodu, kterého se účastní několik stovek závodníků, vede po lesních nebo polních cestách v okolí Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi. Jezdecký klub Stará Boleslav pořádá pravidelně v areálu lesoparku Hluchov jezdecké parkurové závody.

Kulturní zařízení

Funkci poznávací a společenskou plní **kulturní zařízení**, která jsou charakteristická koncentrací do měst.

V Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi sídlí v Arnoldinovském domě **Oblastní muzeum Praha-východ** (viz obrázek 7). Kromě stálé expozice *Brandýsko v proměnách času* jsou zde pořádány pravidelné krátkodobé výstavy. Další expozice muzea je přístupná v přízemní části Brandýské katovny. Součástí výstavy zaměřené na trestní právo jsou i ukázky dobových písemností a nástrojů používaných na torturu. Mimo Brandýs nad Labem – Starou Boleslav je v obci Jenštejn ve věži zříceniny hradu umístěna stálá expozice o jeho historii. V hradním domku ji doplňuje výstava *Z dějin obce Jenštejn*. Výstavní síň a prodejnu zaměřenou zejména na umění spojené s náboženstvím je **Galerie Crux** v Brandýse nad Labem.

Obrázek 7: Arnoldinovský dům v Brandýse nad Labem - sídlo Oblastního muzea Praha-východ

Zdroj: autorka, 2009

Městské kino v Brandýse nad Labem dlouhá léta chátralo, ale jeho prostory prošly v nedávné době modernizací. Kino má perspektivu ve využití jako menšího kongresového sálu s kavárnou a výstavním prostorem, které odpovídá i projekt rekonstrukce (výměna sedadel, elektroinstalace, pořízení kvalitní osvětlovací a zvukové techniky apod.). Kino tak

nabídne kvalitní podmínky pro divadelní představení, koncerty, přednášky i školní představení. Pravidelné promítání filmů je do budoucna neudržitelné s ohledem na snadnou dostupnost pražských multikin a jejich širší nabídku.

Rekonstrukcí v minulých letech prošel i **areál letního kina** v lesoparku Houštka. Město má zájem více ho využívat při větších kulturních akcích a slavnostech (Hopsa hejsa do Brandejsa, doprovodný program Národní svatováclavské pouti, hudební koncerty aj.).

Většina obcí má kulturní domy nebo jiné prostory pro pořádání společenských akcí (plesy, karnevaly), ale ty jsou přitažlivé spíše jen pro místní obyvatele a návštěvníky nelákají. Bohatší možnosti společenského vyžití se nabízejí v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi (Music klub Ostrůvek, Zetor bar a Bowlingové centrum apod.).

5.2 Realizační předpoklady

5.2.1 Doprava

Dopravní dostupnost a možnosti dopravy v rámci turistického regionu patří mezi základní realizační předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Přes území Středočeského kraje vedou do hlavního města historicky radiálně uspořádané hlavní železniční i silniční tranzitní sítě. Úzká vazba s hlavním městem prostřednictvím husté dopravní sítě činí polohu kraje mimořádně výhodnou. Problémem je chybějící propojení významných středočeských měst po kvalitním regionálním okruhu. (*Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji* 2007).

Silniční doprava

Nejdůležitější silniční tepnou procházející sledovaným územím je rychlostní čtyřproudá komunikace R10 vedoucí po trase Praha – Mladá Boleslav – Turnov, která protíná region v jeho jihovýchodní části (viz příloha 11). Díky této komunikaci má Brandýsko velmi dobré spojení s Prahou a Mladou Boleslaví. Ve vymezeném území se nacházejí čtyři dálniční sjezdy a nájezdy. Směrem od Prahy jsou sjezdy vystavěny takto: Radonice/Horní Počernice, Brandýs nad Labem/Zápy, Stará Boleslav/Lysá nad Labem, Hlavenec/Lysá nad Labem. R10 patří k nejvytíženějším rychlostním komunikacím v Česku a proto také

v posledních letech prodělávají postupně jednotlivé úseky u Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi rekonstrukci.

Trasu R10 ve směru Praha – Mladá Boleslav kopíruje silnice II. třídy II/610. Další silnicí II. třídy, která prochází územím je silnice II/101, která ve vzdálenosti cca 20 až 25 km obkružuje celou Prahu. Z Brandýsa nad Labem směřuje jednak na Kostelec nad Labem – Neratovice a pak na Úvaly – Říčany. Silnice II/331 spojuje Starou Boleslav a Mělník a silnice II/245 Brandýs nad Labem – Čelákovice – Český Brod.

Velký vliv na intenzitu dopravy má rozvoj komerčních aktivit v zázemí hlavního města. Existující silniční síť je na mnoha místech vlivem rostoucí intenzity nákladní dopravy přetížena a její kvalita se zhoršuje. Vysoký počet kamionů míří do republikových skladů velkých obchodních řetězců, které okolo Prahy vyrostly za poslední roky.¹

Vysoká intenzita hluku v důsledku rostoucí dopravy je problémem i Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, které je křižovatkou nejzatíženějších silnic sledovaného území. Plánovaný obchvat města je již několik let ve fázi projektování.

Investice do dopravní infrastruktury se soustředí především na opravy stávajících komunikací, které trpí zvýšenou dopravou. Rozsáhlou rekonstrukcí prochází od jara 2009 sedm na sebe navazujících mostů spojující Brandýs nad Labem a Starou Boleslav. K jejich havarijnímu stavu přispěly také záplavy v roce 2006. Prvních šest mostů má být opraveno dle harmonogramu do podzimu letošního roku. Mosty jsou po dobu oprav otevřeny pouze pro chodce a cyklisty, automobilová doprava je vedena přes rychlostní komunikaci R10.

Sledované území je relativně dobře obslouženo hromadnou dopravou, a to především autobusy. Spojení s Prahou zajišťují linkové autobusy, které dojíždějí na stanice metra Černý most, Českomoravská, Letňany nebo Ládví. Většinu regionální autobusové dopravy zajišťuje dopravce ČSAD Střední Čechy, spol. s r.o., který je od roku 2000 zapojen do systému Pražské integrované dopravy (PID). Jediným dalším dopravcem je Transcentrum bus s.r.o. z Mladé Boleslavi.

Nejvyšší počet přímých autobusových spojů do hlavního města (viz příloha 12) má město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (128 v pracovní den) a obce v těsném zázemí Prahy (Měšice, Hovorčovice, Veleň, Přezletice, Podolanka, Dřevčice, Radonice, Jenštejn). Obce ze severovýchodní části sledovaného území (Skorkov, Sojovice, Kárany, Lhota, Dřísy, Sudovo Hlavno) nemají s Prahou žádné přímé spojení. Spojení do těchto obcí zajišťují linky z Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi. Zejména v pozdějších večerních hodinách a

¹ Ve sledované oblasti: logistické sklady - Penny Market s.r.o. v Radonicích, Lidl Česká republika, v.o.s. v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi

o víkendech je ale počet spojů velmi omezený a obyvatelé těchto obcí se tak často neobejdou bez vlastního automobilu.

Železniční doprava

Nejvýznamnějšími železničními tratěmi na tomto území jsou tratě č. 072 a 070. Trať č. 072 Ústí nad Labem – Mělník – Lysá nad Labem prochází Dřísami, Starou Boleslaví a Otradovicemi. Dvukolejná trať je elektrifikovaná a svými parametry umožňuje provoz osobních vlaků, rychlíků i spěšných vlaků včetně nákladní dopravy. Přímé spojení s Prahou po této trati neexistuje. Trať č. 070 Praha – Neratovice – Mladá Boleslav – Turnov prochází zastávkami Hovorčovice, Měšice a Zlonín. Tato trať není elektrifikovaná a jsou po ní vedeny kromě osobních vlaků i vlaky spěšné a rychlíky.

Lokální význam má neelektrifikovaná trať č. 074 Neratovice – Brandýs nad Labem – Čelákovice, po které jsou vedeny pouze osobní vlaky. Trať má dvě zastávky v Brandýse nad Labem a v Poleradech. Po přestupu v Čelákovicih je možné pokračovat přímým spojením do Prahy po trati č. 231 Lysá nad Labem – Čelákovice – Praha.

Zatímco železniční stanice v Brandýse nad Labem se nachází v samotném centru města, tak stanice ve Staré Boleslavi je od centra vzdálena přibližně 2 kilometry. Dopravu k vlakovému nádraží zajišťuje autobusová linka městské hromadné dopravy, ale návaznost na vlakové spoje není vždy optimální.

Vodní doprava

Úsek středního Labe ve zkoumaném území se využívá zejména pro nákladní dopravu. V Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi je Labe regulováno jezem, překonání výškového rozdílu hladin umožňuje lodím jednolodní plavební komora.

5.2.2 Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení umožňují přenocování nebo přechodné ubytování účastníků cestovního ruchu. Poskytování ubytovacích služeb je významným předpokladem vzniku a rozvoje dlouhodobého cestovního ruchu.

Největší **koncentrace hromadných ubytovacích zařízení** (dále jen HUZ) byla podle předpokladu zjištěna v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi (14 HUZ). Další ubytovací zařízení se nacházejí v obci Lhota, Skorkov, Brázdim, Nový Vestec a Křenek. Ve 23 obcích (79 %) se nevyskytuje žádné ubytovací zařízení. Rozmístění ubytovacích zařízení ve sledovaném území odpovídá velikosti sídel a kvalitě přírodních a kulturně historických předpokladů.

Další důležitou charakteristikou je **struktura** ubytovacích zařízení (viz tabulka 2). Nejpočetnější skupinou ubytovacích zařízení jsou **hotely** (celkem 42 % z HUZ). Nejvíce (6) jich je lokalizováno v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, další dva hotely jsou provozovány v obci Lhota a Skorkov. Druhou nejpočetněji zastoupenou kategorií (26 % z HUZ) jsou **penziony**, které se kromě Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, nacházejí v Brázdimi a Novém Vestci. Pro ně je charakteristická nižší ubytovací kapacita než u hotelů. Ve sledovaném území se nachází také jeden **motel** (Stará Boleslav).

Tabulka 2: **Druhy (kategorie) a počet ubytovacích zařízení na Brandýsku v roce 2009**

Druh (kategorie) ubytovacích zařízení	Počet (ČSÚ)	Počet (vlastní šetření)	Relativně (v %)
Ubytovna	0	3	16
Autokemp	1	2	11
Penzion	2	5	26
Motel	0	1	5
Hotel *	1	1	5
Hotel **	0	0	0
Hotel ***	4	6	32
Hotel ****	1	1	5
Celkem	9	19	100

Zdroj: Registr hromadných ubytovacích zařízení (2008), vlastní šetření, 2009

Pro turisty, kteří preferují pobyt přímo v přírodě a nevadí jim jednoduché ubytování, jsou k dispozici dva **autokempy**, nacházející se u jezera Křenek – Ovčáry (Kemp Kačer) a u Proboštských jezer. **Ubytovny** (3), které představují také levnější způsob ubytování, se

vyskytují v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Jejich služby však spíše než turisté využívají cizinci, kteří v regionu pracují.

5.2.3 Stravovací zařízení

Na rozdíl od ubytovacích zařízení využívají stravovací zařízení nejen turisté, ale i místní obyvatelé.

Největší koncentrace těchto zařízení je opět v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Převládají zde klasické restaurace, jejichž služby nutí konkurenční prostředí stále zlepšovat a proto je kvalita prostředí, obsluhy a sortiment nabízených jídel na poměrně dobré úrovni. Dostatečná je také nabídka kaváren či barů, které mají i společensko-zábavní funkci.

Ve většině ostatních obcí najdeme alespoň jednu restauraci či pohostinství, nabídka a kvalita poskytovaných služeb je ale různorodější. Restaurачní zařízení, které jsou součástí ubytovacího zařízení a jejichž služby jsou na vyšší úrovni, nabízí často i zázemí pro pořádání svateb, rodinných oslav, seminářů a školení, popř. zajistí i zahradní rauty, grilování s doprovodným programem. Některá pohostinství nabízejí naopak jen omezený sortiment poskytovaných služeb (bez možnosti objednání teplého jídla), protože se řídí poptávkou místních obyvatel. Četná restaurační a pohostinská zařízení během letní sezóny otevírají (pokud jim to prostory umožňují) oblíbená venkovní posezení.

5.2.3 Doplnková infrastruktura

Nabídka volnočasových aktivit získává stále větší význam při úspěchu regionu (turistické oblasti, města) v oblasti cestovního ruchu. Proto při hodnocení turistické infrastruktury hraje důležitou roli i jejich nabídka.

K relaxaci s léčivými účinky lze využít solnou jeskyni v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Pro stále více oblíbený aktivní odpočinek disponuje Brandýsko několika sportovními zařízeními a poskytovanými službami. Struktura zařízení zohledňuje dominantní letní sezónu.

K rekreaci u vody jsou využívána jezera vzniklá rekultivací bývalých pískoven (jezero Lhota a Křenek – Ovčáry). Součástí areálů přírodních koupališť jsou hřiště na **plážový**

volejbal (viz obrázek 8). U jezera Křenek – Ovčáry sídlí klub vodního lyžování Water Ski Club, kde si lze vyzkoušet i rekreační **vodní lyžování**.

Pro celoroční **koupání** je k dispozici krytý bazén v hotelovém zařízení Sportcentrum v Brandýse nad Labem. Toto sportovní zařízení nabízí i další multifunkční sportovní prostory včetně střeleckého tunelu.

Ve studovaném území se nachází také několik subjektů (Farma Hrádek v Mratíně, Jízdárna Radonice, Petlan Quarter Horses v Hovorčovicích, Jezdecký klub Stará Boleslav) poskytujících služby pro **jezdeckví** (ustájení, výcvikové lekce, vyjížďky, tréninky koní a jezdců).

Příznivci **golfu** mohou od roku 2005 využít devítijamkové hřiště, které se nachází jižně od obce Borek na pravém břehu řeky Labe. U obce Borek se nachází také **sportovní letiště** (Brandýsko-Staroboleslavský Aeroklub), které umožňuje turisticky atraktivní sportovní létání ultra lehkých letadel a motorových rogal.

K další méně obvyklé volnočasové aktivitě, sportovní střelbě, lze využít **střelnici** Na Praporci ve Staré Boleslavi. Střelnice je od minulého roku provozována soukromým majitelem, který plánuje její rozšíření a zlepšení zázemí (Polabský týdeník TOK, č.10, 2009).

Obrázek 8: **Hřiště na plážový volejbal v areálu jezera Lhota**

Zdroj: www.lhotajezero.cz, 2009

Po slavném atletovi Emilu Zátopkovi, který na místní atletické dráze trénoval a vytvořil zde několik světových rekordů, byl pojmenován sportovní areál v lesoparku Houšťka ve Staré Boleslavi. **Atletické středisko Emila Zátopka** bylo v roce 2001 modernizováno, disponuje 400 m dlouhým oválem s umělým povrchem, sektory pro technické disciplíny a víceúčelovým hřištěm pro míčové sporty.

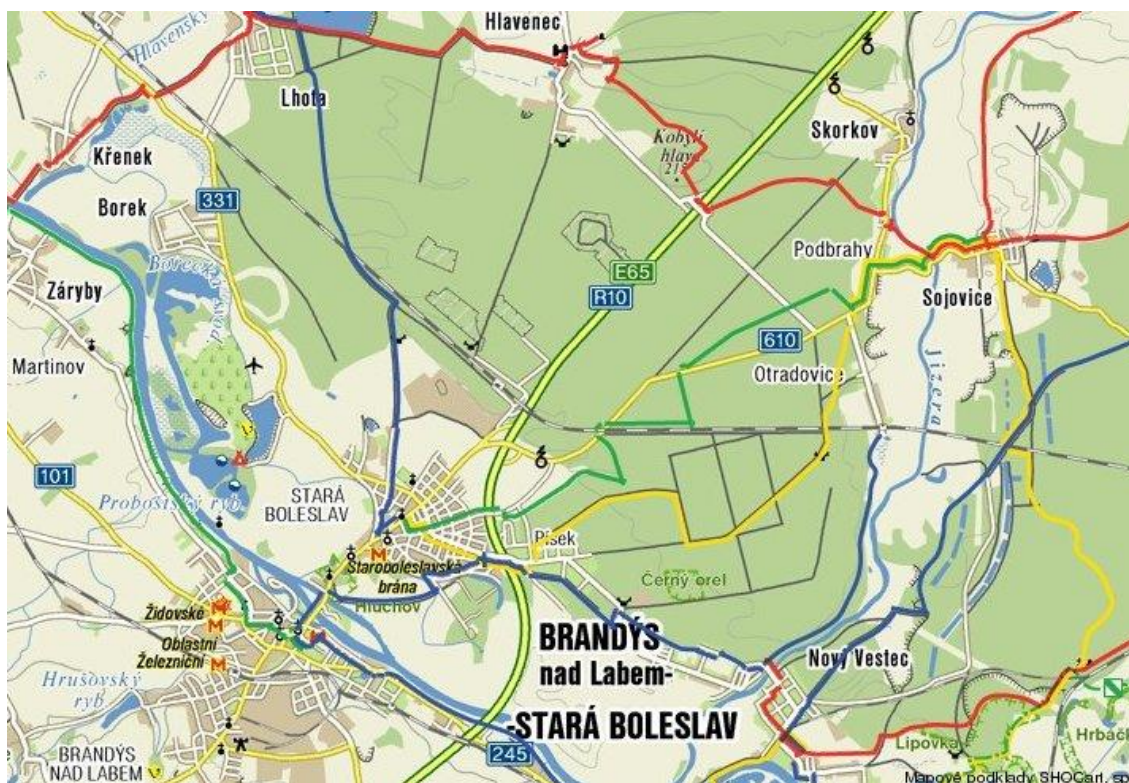
V těsném sousedství atletického střediska leží **tenisový areál** klubu LTC Houšťka s dvanácti antukovými kurty. V zimním období lze využít dva antukové dvorce v nafukovací hale. Menší tenisové areály se nacházejí v obcích Hovorčovice, Káraný, Radonice, Skorkov (i v místní části Otradovice), Sojovice. Ve Staré Boleslavi je celoročně k dispozici **squashové centrum**.

Ve většině obcí se využívají **fotbalová hřiště**, ale pouze místními kluby. Sportovní kluby a jednoty ve venkovských obcích se často aktivně podílejí i na organizaci kulturních a společenských akcí dané obce.

Sledované území jako součást rovinatého Polabí má vhodné podmínky pro rozvoj fyzicky nenáročného **cykloturistiky**. V současné době je zde vedeno několik značených cyklotras. Mezi páteřní cyklotrasy daného území se řadí cyklotrasy II. třídy č. 024 (Labská cyklotrasa) a č. 241 (Jizerská cyklotrasa). Cyklotrasa I. třídy se na sledovaném území nenachází. Spojnici mezi Labskou a Jizerskou cyklotrasou, tvoří cyklotrasa IV. třídy č. 0039, která vede přes obce Skorkov, Lhotu a Křenek. Další cyklotrasy IV. třídy propojují také menší obce a mají tak pouze místní význam. Do Prahy vedou dvě paralelní cyklotrasy (č. 14 a č. 241).

Brandýsko je také vhodné pro nenáročnou **pěší turistiku**, ale rozložení turistických tras na jeho území je poměrně nerovnoměrné. Turistické trasy vedou zejména v lesích na severovýchodě sledovaného území (viz obrázek 9), což je pochopitelné vzhledem k vyšší atraktivitě krajiny. Na území jižně a jihozápadně od Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi jsou turistické trasy značeny pouze v okolí Brázdimí a Měšic. Příčinou nižšího počtu tras je neatraktivní území s nedostatkem polních a lesních cest, po kterých by trasy mohly vést.

Obrázek 9: Značené turistické trasy na sever od Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi

Zdroj: www.mapy.cz, 2009

5.2.4 Informační služby

Úspěch daného území ve sféře cestovního ruchu je dnes úzce propojen s jeho propagací. Propagace je důležitá pro atraktivitu území, zařízení poskytující služby, i pro region jako celek.

Přímo v oblasti svého působení (město, region, turistická oblast) se o propagaci starají **turistická informační centra** (dále jen TIC). Příchozím návštěvníkům TIC poskytuje komplexní informace o všech službách souvisejících s cestovním ruchem (atraktivita, kulturní a sportovní akce, ubytovací a stravovací možnosti, dopravní spojení apod.). TIC jsou provozována v desítkách měst ČR a jejich služby mohou využívat nejen turisté a návštěvníci, ale i místní obyvatelé.

Ve sledovaném území funguje jedno turistické informační centrum, a to v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Bylo zřízeno v roce 2009 v přízemí nové budovy radnice v centru Brandýsa nad Labem. Do té doby bylo provozováno informační centrum při místní cestovní agentuře, které ale mělo o víkendu nevyhovující otevírací dobu.

Otevírací doba nového TIC je od 9 do 17 hodin každý den (včetně svátků a dnů pracovního volna) od května do září.

V terénu na místa potenciální návštěvy upozorňují **informační systémy**, které jsou nejčastěji představovány textovými informačními panely, mapami, směrovkami k místním cílům a označením významných objektů. V Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi byly instalovány v minulém roce dva zvukové **informační panely**. Návštěvníkům přibližují v různých jazykových mutacích historii města, památek a další zajímavé cíle.

5.3 Selektivní předpoklady

5.3.1 Urbanizační faktory

Vymezené území je tvořeno 29 obcemi, z nichž největší je s počtem 16 214 obyvatel Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (viz příloha 13). V jediném městě, které představuje středisko služeb využívaných i ve sféře cestovního ruchu, žije 50 % obyvatel Brandýska. V obcích do tisíce obyvatel, které představují 86 % všech obcí sledovaného území, žije přes 40 % obyvatel (viz tabulka 3). Nízký podíl městského obyvatelstva je charakteristický pro celý Středočeský kraj. V obcích s počtem obyvatel do dvou tisíc (1 056 obcí) žije 42 % obyvatel kraje.

Tabulka 3: Sídlní struktura podle velikostních skupin obcí v roce 2007

Velikost obce	Počet obcí	Relativně (v %)	Počet obyvatel	Relativně (v %)
– 199	1	3,4	198	0,6
200 – 499	12	41,4	4 083	12,6
500 – 999	13	44,8	9 054	27,9
1 000 – 1 999	2	6,9	2 855	8,8
2 000 a více	1	3,4	16 214	50,0

Zdroj: Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008)

Suburbanizace

Území pražské aglomerace představuje region, kde se v současnosti intenzívně rozvíjí zázemí města. Okrajové části pražské aglomerace výrazně mění proces komerční a rezidenční suburbanizace. Zázemí Prahy disponuje kvalitním prostředím k bydlení a zároveň dobrou dopravní dostupností práce a služeb v Praze.

K obnovení suburbanizace došlo v pražském zázemí na počátku 90. let 20. století. Pro první období suburbánní výstavby byly typické malé projekty bytové výstavby. Velké projekty se začaly realizovat až v období 1993 – 1994 a byly dokončeny až v polovině 90. let. Nová výstavba se orientuje do blízkosti větších sídel, tradičních rozvojových lokalit, případně významných dopravních tras (Perlín 2002).

Na konci 90. let dochází v zázemí Prahy k expanzi rozvoje suburbánního bydlení, intenzita bytové výstavby vzrostla zejména v okrese Praha-západ. V letech 2002 – 2004 připadá třetina dokončených bytů v Pražském městském regionu na zázemí Prahy (Ouředníček, Posová 2006). V posledních letech výstavba postupuje i do vzdálenějších a méně dostupných lokalit.

Sledované území je také ovlivněno suburbanizačním procesem, i když jeho intenzita se v této oblasti projevuje v menší míře než na jihu Prahy. Atraktivní pro nové bydlení jsou zejména dobře dopravně dostupné obce v těsném zázemí Prahy. Rozsáhlé projekty nejen rodinných, ale i bytových domů, mohou podstatně změnit charakter původních venkovských sídel. Většina projektů je realizována na okraji stávající zástavby sídel (viz obrázek 10). U některých obcí dochází k obestavění staré zástavby i k výstavbě nových domů na volných pozemcích v intravilánu obce (viz obrázek 11). Velké stavební společnosti, které jsou důležitými aktéry suburbánní zástavby, ve svých projektech někdy počítají nejen s rozvojem bydlení, ale obsahují i sociální a sportovní infrastrukturu.

Do současné doby byly zahájeny či plně realizovány rozsáhlé **projekty** výstavby bytových a rodinných domů (viz příloha 14) např. v Brandýse nad Labem, Jenštejně, Dřevčicích, Přezleticích, Hovorčovicích nebo Měšicích. Další lokality pro novou výstavbu jsou ve stádiu projektování.

V obcích na severovýchodě území v těsném zázemí Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi (Borek, Hlavenec, Lhota, Skorkov, Nový Vestec) nejsou realizovány rozsáhlé projekty bytové výstavby developerských společností, ale spíše individuální výstavba rodinných domů jednotlivými stavebníky (viz příloha 15). Nízká intenzita bytové výstavby (viz příloha 16) se projevuje v obcích v nejsevernější části vymezeného území (Dřísy, Konětopy, Kostelní Hlavno, Křenek, Sudovo Hlavno), které nemají tak výhodné spojení

s Prahou. Podíl bytů dokončených v letech 1998 – 2007 (na 1 000 obyvatel) v obcích studovaného území zobrazuje obrázek 12.

Obrázek 10: *Nový Jenštejn* - realizovaný projekt bytových domů v obci Jenštejn

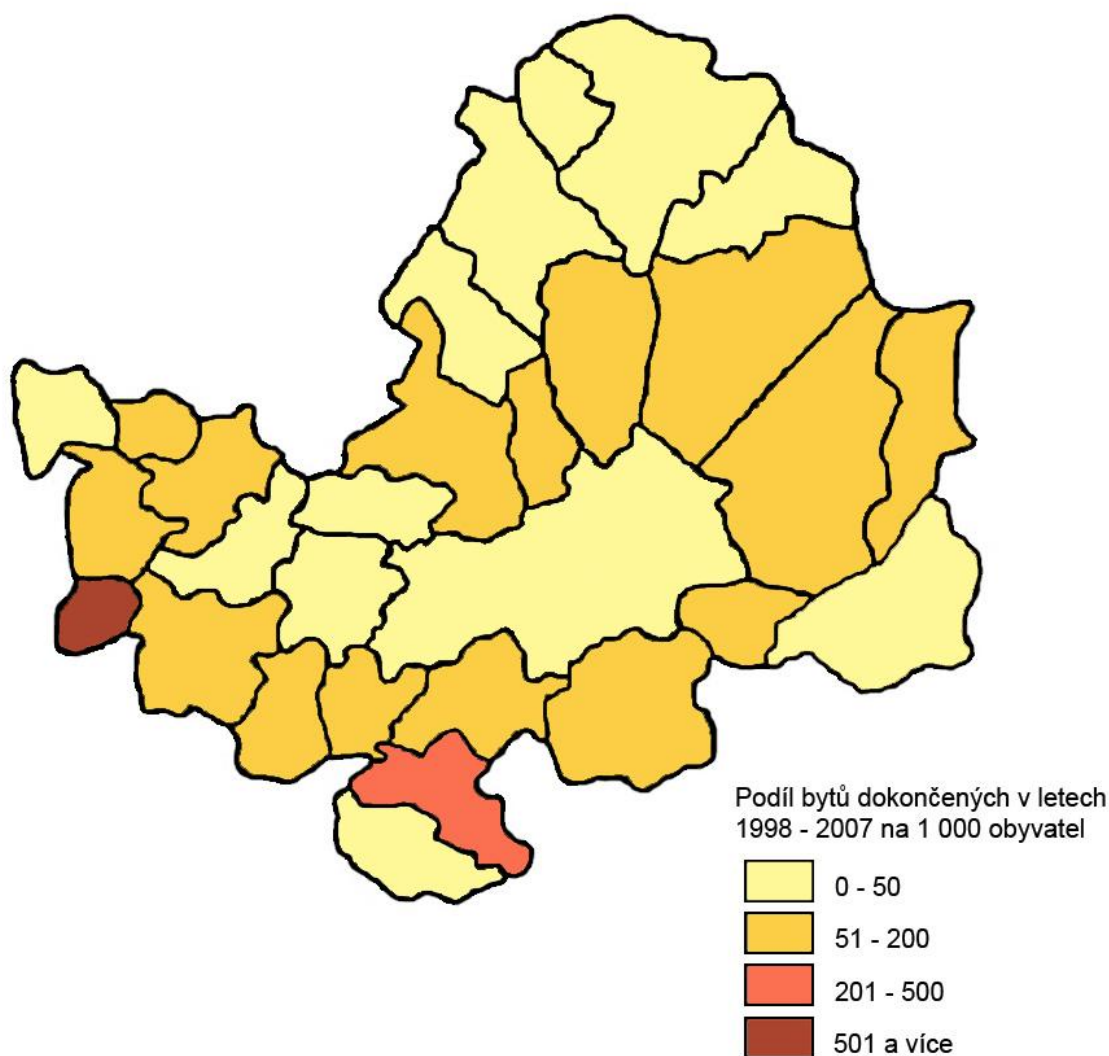
Zdroj: www.novyjenstejn.cz, 2009

Obrázek 11: Vizualizace projektu bytových domů *Za Humny* v Hovorčovicích

Zdroj: www.starterhomes.cz, 2009

Obrázek 12: Podíl bytů dokončených v obcích Brandýska v letech 1998 – 2007

Zdroj: Vývoj bytové výstavby ve Středočeském kraji v letech 1998 až 2007 (2008)

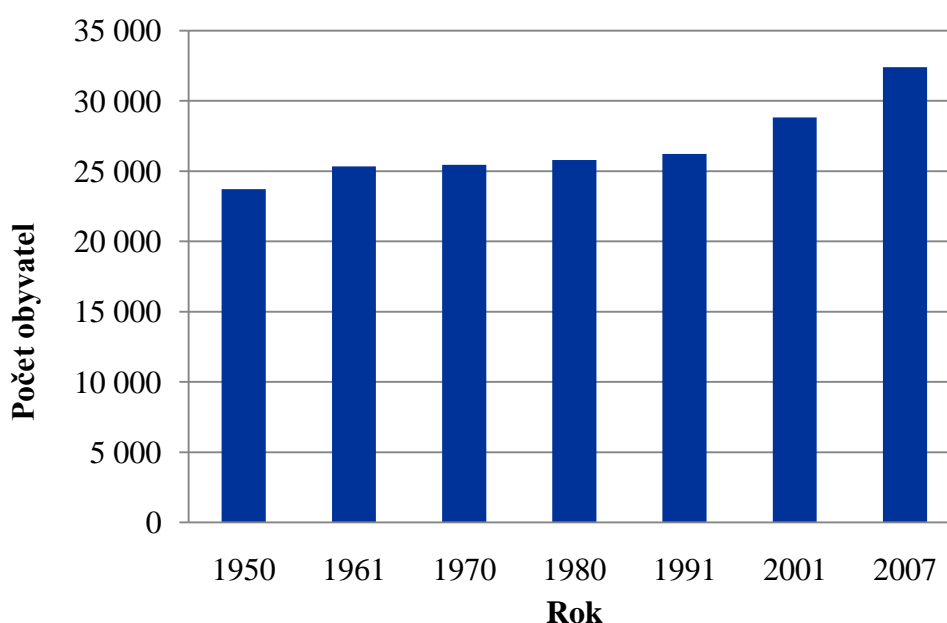
5.3.2 Demografické faktory

V roce 2007 žilo ve sledovaném území 32 404 obyvatel (25 % obyvatel okresu Praha-východ). Průměrná **hustota zalidnění** (163 obyvatel na km²) je zde vyšší v porovnání se Středočeským krajem (109 obyvatel na km²) i celorepublikovým průměrem (131 obyvatel na km²). Průměrná hustota zalidnění však neodhaluje rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Nejnižší hodnoty hustoty zalidnění dosahují obce s větší rozlohou katastrálního území na severu a severovýchodě sledovaného území (např. Hlavenec – 25 obyv./km², Skorkov – 27 obyv./km², Sudovo Hlavno – 33 obyv./km²). Naopak nejvyšší hodnoty hustoty zalidnění

dosahují rozlohou malé obce v těsném zázemí Prahy (Hovorčovice – 753 obyv./km², Měšice – 285 obyv./km², Přezletice – 203 obyv./km²).

Počet obyvatel je v oblasti od roku 1950 poměrně stabilní, nárůst počtu obyvatel lze pozorovat od roku 1991 (viz graf 1). Důvodem je zejména **přírůstek migrací** (v roce 2001 byl migrační přírůstek 3,6 ‰, v roce 2007 už 34,4 ‰). Migrační saldo celého Středočeského kraje se v posledních letech pohybuje výrazně nad celorepublikovým průměrem. Příliv nového obyvatelstva do zázemí Prahy způsobuje proces suburbanizace.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel na Brandýsku v letech 1950 - 2007

Zdroj: Retrospektivní lexikon obcí Středočeského kraje 1869 až 2001 (2005), Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008)

Stěhování nových obyvatel příznivě ovlivňuje i přirozenou měnu obyvatel. Díky struktuře přistěhovaných, kteří jsou většinou mladší a zakládají rodiny, se ve sledovaném území postupně snižuje úbytek přirozenou měnou (v roce 2001 byl 0,1 ‰). V roce 2007 byl již zaznamenán **přirozený přírůstek** 1,0 ‰. Hodnota přirozeného přírůstku je srovnatelná s údajem za ČR (1,0 ‰ v roce 2007), ve srovnání se Středočeským krajem (1,7 ‰) je hodnota přirozeného přírůstku nižší.

Důležitou sociální charakteristikou je **vzdělanostní struktura** obyvatelstva. Kvalitní lidské zdroje představují základní potenciál rozvoje území. Podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v oblasti je srovnatelný s celorepublikovým průměrem

(viz příloha 17). Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (8,4 %) je dokonce vyšší než ve Středočeském kraji (7,0 %). Suburbanizací získává zázemí Prahy především obyvatelstvo se středoškolským a vysokoškolským vzděláním, ale saldo migrace je však kladné i u ostatních vzdělanostních kategorií (Ouředníček 2003)

Stěhování obyvatelstva do zázemí Prahy ovlivňuje nejen demografické charakteristiky obyvatelstva, ale vyvolává i podstatné změny v **sociálním prostředí** příměstských obcí (vztahy nových a původních obyvatel, participace nových rezidentů na řízení obce).

5.3.3 Socio-ekonomické faktory

Poloha území v zázemí Prahy ovlivňuje i řadu socio-ekonomických ukazatelů (struktura využití ploch, struktura zaměstnanosti, míra nezaměstnanosti).

Více než polovinu rozlohy sledovaného území tvoří orná půda (57 %), lesy pokrývají 24 % území (viz graf 2). Zemědělská výroba těží z vhodných přírodních podmínek, ze zemědělských plodin se pěstuje pšenice, ječmen, cukrovka, zelenina a ovoce. Strukturu využití ploch v zázemí Prahy ovlivňuje od 90. let 20. století především výstavba rodinných a bytových domů a také obslužných a skladových objektů při rychlostních komunikacích. Intenzita krajinných změn není ve sledovaném území tak vysoká jako v jižní, jihovýchodní a východní části Pražského městského regionu (např. Jesenice, Dolní Břežany, Čestlice, Nupaky, Rudná aj.), kde dochází procesem suburbanizace k nárůstu zastavěných a ostatních ploch (Bičík, Kupková 2006).

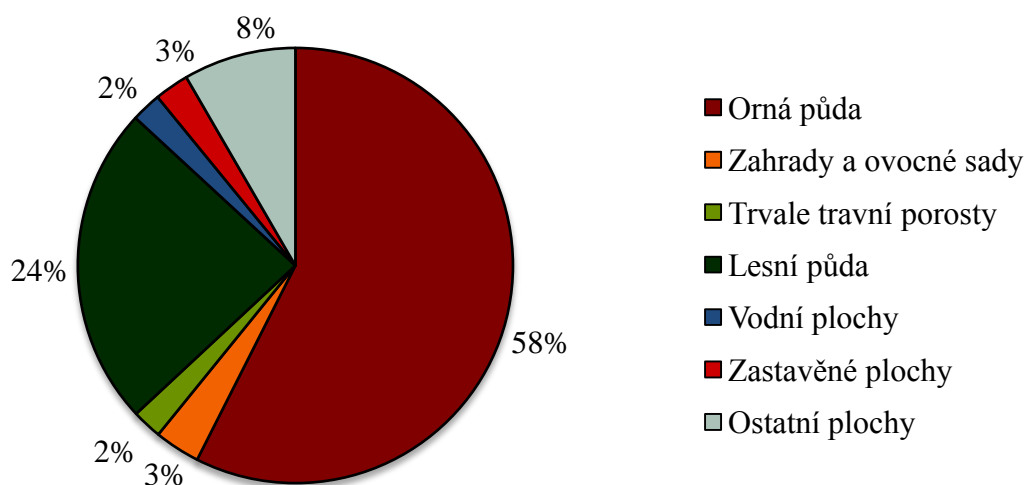
Podíl zaměstnaných v zemědělství a lesnictví ve sledovaném území v roce 2001 činil 5 %. Podíl zaměstnaných ve službách, které jsou nezbytné pro rozvoj cestovního ruchu, byl 55 %. Tato hodnota je jen o několik procent nižší, než je průměr Středočeského kraje (57 %) i ČR (58 %). Zde je však potřeba podotknout, že pro obce v zázemí Prahy je charakteristická vysoká vyjíždka pracujících obyvatel (ve sledovaných obcích v průměru 70 %) do zaměstnání mimo obec svého trvalého bydliště. Vyjíždka do zaměstnání směřuje v první řadě do Prahy, ale také do Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, kde sídlí řada významných zaměstnavatelů.

V brandýské průmyslové zóně se strategickou polohou u rychlostní komunikace R10 je lokalizováno několik výrobních závodů (např. Continental Automotive Czech Republic, s.r.o., Bosal ČR s.r.o.). Díky výhodné poloze v těsné blízkosti Prahy došlo v regionu také

k soustředění logistických středisek velkých obchodních řetězců (Penny Market s.r.o. v Radonicích, Lidl Česká republika v.o.s. v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi).

Pro zázemí Prahy je typická nízká míra **nezaměstnanosti**, která se projevuje i na Brandýsku. Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2007 ve Středočeském kraji 4,2 %, v okrese Praha-východ necelých 2 %.

Graf 2: Struktura využití ploch na Brandýsku v roce 2007

Zdroj: Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008)

6. HISTORICKÝ VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU NA BRANDÝSKU

Počátky cestovního ruchu (samozřejmě v odlišném chápání, než jak je vnímán dnes) jsou na Brandýsku spojovány s **náboženskými poutěmi**. Významným poutním místem v regionu je Stará Boleslav, kam se k místu zavraždění knížete Václava konali poutě již od poloviny 10. století. Jezuité v období baroka propojili kult svatováclavský s kultem mariánským, a za jejich vydatného úsilí byly poutě do Staré Boleslavi obnoveny především v souvislosti se zázračným medailonkem s vyobrazením Madony, tzv. Palladiem Země české. V 17. století byla z Prahy do Staré Boleslavi vybudována poutní cesta s řetězem kapliček, tzv. Svatá cesta.

Od vrcholného středověku se významnou honitbou a **místem lovu** českých panovníků staly rozlehlé staroboleslavské lesy. Lov zvěře patřil k předním šlechtickým společenským aktivitám a měl po řadu století nezastupitelnou roli v životě vysoké aristokracie. Střediskem letních zábav a honiteb habsburského rodu byl od 16. do 18. století brandýský zámek. Císař Rudolf II. nechal koncem 16. století zbudovat v okolí Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi ještě dva lovecké záměčky (Hubertus u obce Hlavenec a zaniklé Opočno u obce Káraný).

Koncem 18. století dochází na našem území k rozvoji **lázeňství**, jehož plný rozkvět následuje o století později. Lázeňské pobyty se stávají jistou známkou společenského postavení a lázeňská města se proměňují ve společenská i kulturní centra.

V roce 1818 byl v Houštce u Staré Boleslavi objeven železitý pramen „Studna Matky Boží Pomocné“, který se stal základem pro vybudování budoucích lázní. První rozmach lázní nastal v letech 1830 až 1840, kdy byl pramen využíván např. k léčbě chudokrevnosti, kornatění cév a k různým druhům koupelí. V 50. letech 19. století nastal úpadek a k opětovnému obnovení zájmu o lázně došlo v 60. letech, kdy Houštku zdědil Karel Salvátor. V roce 1867 byla vystavěna dvoupatrová lázeňská budova s restaurací, budovaly se procházkové trasy a zakládal se park. Po dvaceti letech zájem o lázně opět poklesl a Karel Salvátor v roce 1892 Houštku prodal. Největší rozmach zažily lázně v následujícím období do druhé světové války, když je vlastnili neurození soukromníci. Lázeňské vily s hrázděnou konstrukcí, francouzský park, lesní aleje a altánky tvořily příjemný lázeňský areál. Hlavní restaurační budova byla za první republiky nově postavena podle návrhu

architekta Kotěry. Funkcionalistická stavba s charakteristickými skleněnými kupolemi měla zasklenou dřevěnou kolonádu, navazující přímo na pramen minerální vody.

Rychlý růst měst spojený se zhoršováním životního prostředí přinesl na počátku 20. století změnu životního stylu (směřující k návratu k přírodě) městských obyvatel. Rozvoj individuální rekreace vyšších, středních i nižších vrstev obyvatel se u nás začíná projevovat v meziválečném období. Bohatí měšťané si v zázemí či přímo na okrajích měst (Praha, Brno, Ostrava) stavěli vily pro sezónní bydlení po část roku. Vyšší a střední vrstvy obyvatel si na venkově pronajímali tzv. letní byty. Příslušníci nižších vrstev si začali (pod vlivem hnutí trampingu) budovat jednoduché dřevěné objekty (sruby) zejm. v údolích řek (Vltava, Sázava, Berounka aj.). Od 20. let minulého století začínají v okolí Prahy v návaznosti na původní jednotlivá srubová obydlí vznikat chatové osady. Významnou roli sehrála železniční doprava, která umožnila masový rozvoj rekreační dojížděky i nižším vrstvám (Bičík a kol. 2001). Velikou oblibu získaly i další formy rekreace jako turistika, sport nebo vodáctví.

Ve sledovaném území se ve 20. a 30. letech stalo velmi navštěvovaným přírodní labské koupaliště (říční lázně) s pozdějším názvem „České Grado“ u obce Káraný (viz obrázek 13). Na tzv. Káranském ostrovu, který vznikl přirozeným rozdělením labského toku, se nacházel pro koupání příhodný písčité břeh. Za poválečného zvýšeného zájmu o rekreaci neušlo toto místo pozornosti mnohým návštěvníkům okolních lesů. Kvůli rostoucímu počtu návštěvníků došlo již v roce 1922 k jednoduchým úpravám pravého břehu v délce skoro tří kilometrů.

Pražané přijížděli vlakem (slevové jízdné v sobotu a neděli) do Čelákovic a pak využívali přívoz z levého břehu Labe. V dalších letech bylo povoleno na koupališti zřízení kabin, restaurace, přístaviště pro lodky, prodejných stánků apod. Když správa lázní nechala v roce 1924 vybudovat dřevěnou lávku z břehu přímo ke koupališti, dosáhl počet nedělních návštěvníků v letních měsících několika tisíců. Na ostrově brzy vznikla i osada rekreačních víkendových chat (Vlasák 1991). Projekt regulace Labe spolu s hospodářskou krizí 30. let se projevil na snižování návštěvnosti koupaliště. Dokončení regulace Labe roku 1937 mělo za následek uzavření labského ramena proudícího kolem písčité pláže, a tím její postupné zarůstání a zbahnění dna.

Sousední obec Nový Vestec byla v meziválečném období také oblíbeným cílem výletníků. Pro letní hosty, kteří přijížděli za odpočinkem v přírodě a pronajímali si letní byty, byla u lesa na břehu Jizery vystavena výletní restaurace s tanečním parketem, zvaná Bouda

Jizerka. Každoročně se tu pořádá letní karneval a divadelní ochotnické představení v přírodě (Hyka, Hajleková 1998).

Obrázek 13: **Koupaliště Grado po roce 1925**

Zdroj: Vlasák 2001

V poválečném období dochází k masovému rozšíření druhého bydlení (chataření i chalupaření). Přispělo k tomu uvolnění domovního fondu po sudetských Němcích odsunutých z pohraničí i politicko-společenská situace (omezená možnost cestování do zahraničí, rozšiřování automobilismu mezi širší vrstvy lidí, poměrně rozvinutá veřejná doprava, nárůst objemu volného času atd.). V důsledku intenzivního rozvoje druhého bydlení v daném období došlo u mnoha obcí k postupné transformaci funkce sídla z obytně-výrobní na obytně-rekreační až rekreační funkci.

Ve sledovaném území se soustředila výstavba velkého množství chat (celé chatové osady) do přírodně atraktivních oblastí podél vodních toků (obce Káraný, Nový Vestec, Skorkov a Sojovice). Vysoká koncentrace objektů individuální rekreace omezila možnosti využití území pro hromadnou rekreaci (Dohnal a kol. 1985).

Změna politických a společensko-ekonomických podmínek na konci 80. let zasáhla i oblast druhého bydlení. K základním rysům patří výrazné snížení výstavby nových objektů, ale dochází také k pronajímání objektů a využívání objektů k trvalému bydlení (Bičík a kol. 2001). Zmapování současného stavu druhého bydlení ve vybraných lokalitách sledovaného území patří mezi dílčí cíle této práce a bylo k němu využito dotazníkové šetření majitelů (uživatelů) objektů.

7. DRUHÉ BYDLENÍ

Sledované území je součástí středočeské rekreační oblasti, která má dominantní postavení v rámci druhého bydlení v celém Česku. Výjimečné postavení v rámci celé ČR zaujímají počtem ODB i ostatními ukazateli okresy Praha-západ (23 492 ODB v roce 1991) a Praha-východ (14 597 ODB v roce 1991), ale i jejich části se odlišují rekreační atraktivitou.

Severovýchodním směrem od Prahy leží pás obcí s rekreační funkcí v Polabí a Pojizeří, který se táhne zhruba od Kostelce nad Labem přes Brandýs nad Labem – Starou Boleslav, Káraný, Čelákovice, Lysou nad Labem až k Sadské (Vágner, Fialová a kol. 2004). Tato oblast je dobře dostupná železniční a silniční dopravou (rychlostní silnice R10 na Mladou Boleslav, dálnice D11 na Hradec Králové).

Lesnatá krajina, řeky Jizera a Labe, říční lázně Grado u obce Káraný byly oblíbeným místem rekreace Pražanů již v meziválečném období (viz kap. 6). V té době si zde rekreanti začali stavět také první dřevěné chaty. Po regulaci Labe bylo pro výstavbu chat možné využít bezprostřední okolí řeky, které bylo před regulací často postiženo záplavami. Po 2. světové válce, hlavně od 60. let se do přírodně atraktivních oblastí podél vodních toků (území obcí Káraný, Nový Vestec, Skorkov a Sojovice) soustředila výstavba velkého množství chat (viz tabulka 4).

Tabulka 4: **Obce s nejvyšším počtem objektů druhého bydlení na Brandýsku**

Obec	ODB v roce 1991	ODB v roce 2005	OIR/ODB (%) v roce 2005
Káraný	942	945	96,2
Skorkov	224	179	83,2
Sojovice	199	188	84,0
Lhota	161	157	84,7
Nový Vestec	131	149	76,5
Borek	80	79	91,1
Celkem obce Brandýska	2161	2178	77,3

Pozn.: ODB (1991) - součet OIR a neobydlených domů a bytů sloužících k rekreaci

ODB (2005) - součet staveb pro individuální rekreaci a neobydlených domů a bytů
sloužících k rekreaci

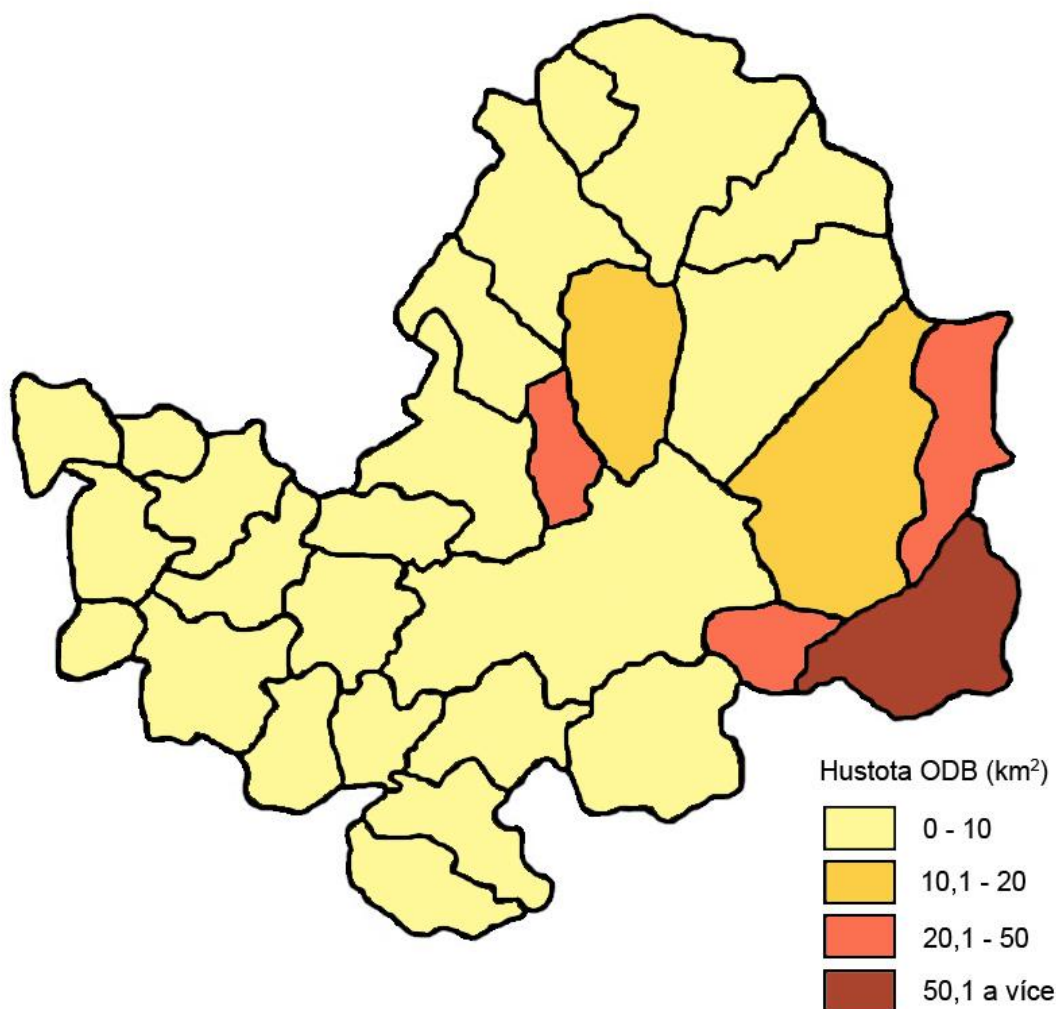
Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 1992 (1994), Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007), ČÚZK 2005

Další výstavba chat probíhala v obci Borek a Lhota, kde se od sedmdesátých let využívalo k rekreaci jezero vznikající těžbou štěrkopísků.

K hodnocení současného stavu druhého bydlení bylo použito několik vybraných ukazatelů (výběr metod a zdrojů dat viz kap. 3). Při hodnocení dané problematiky jsou výsledky zpracovány na úrovni obcí (29), z nichž 25 je tvořeno pouze jedním katastrálním územím.

Jedním ze základních ukazatelů vypovídajícím o rekreačním využití území je **hustota objektů druhého bydlení** (viz obrázek 14). Obce s nejvyšší hustotou ODB se nacházejí v okolí řek Jizery a Labe (Káraný, Nový Vestec, Sojovice, Skorkov) a jiných vodních ploch (Lhota, Borek). Maximální hodnoty dosahuje obec Káraný (105,7 ODB/km²), na většině území ale hustota klesá pod 10,1 ODB/km².

Obrázek 14: **Hustota objektů druhého bydlení na Brandýsku v roce 2005**

Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007), ČÚZK 2005

O významu druhého bydlení v jednotlivých obcích vypovídá **podíl ODB na úhrnu všech staveb**. U pěti obcí se podíl ODB pohybuje okolo 40 – 50 %, u obce Káraný (79,7 %) již převažuje funkce rekreační nad obytnou. Obdobnou výpovědní hodnotu má ukazatel **počtu ODB připadajících na 100 trvale obydlených domů** (viz tabulka 5).

Informace o intenzitě využívání daného území zejména v době sezóny a o víkendech podává ukazatel **počtu potenciálních rekreatantů na 100 trvale bydlících obyvatel** (viz tabulka 5). Počet potenciálních rekreatantů převažuje nad domácím obyvatelstvem v šesti obcích a maximální hodnoty dosahuje opět v obci Káraný. V období sezóny tak dochází k výraznému zatížení území, zvýšený počet obyvatel vytváří tlak na infrastrukturu a služby.

Tabulka 5: **Základní charakteristiky druhého bydlení ve vybraných obcích Brandýska v roce 2005**

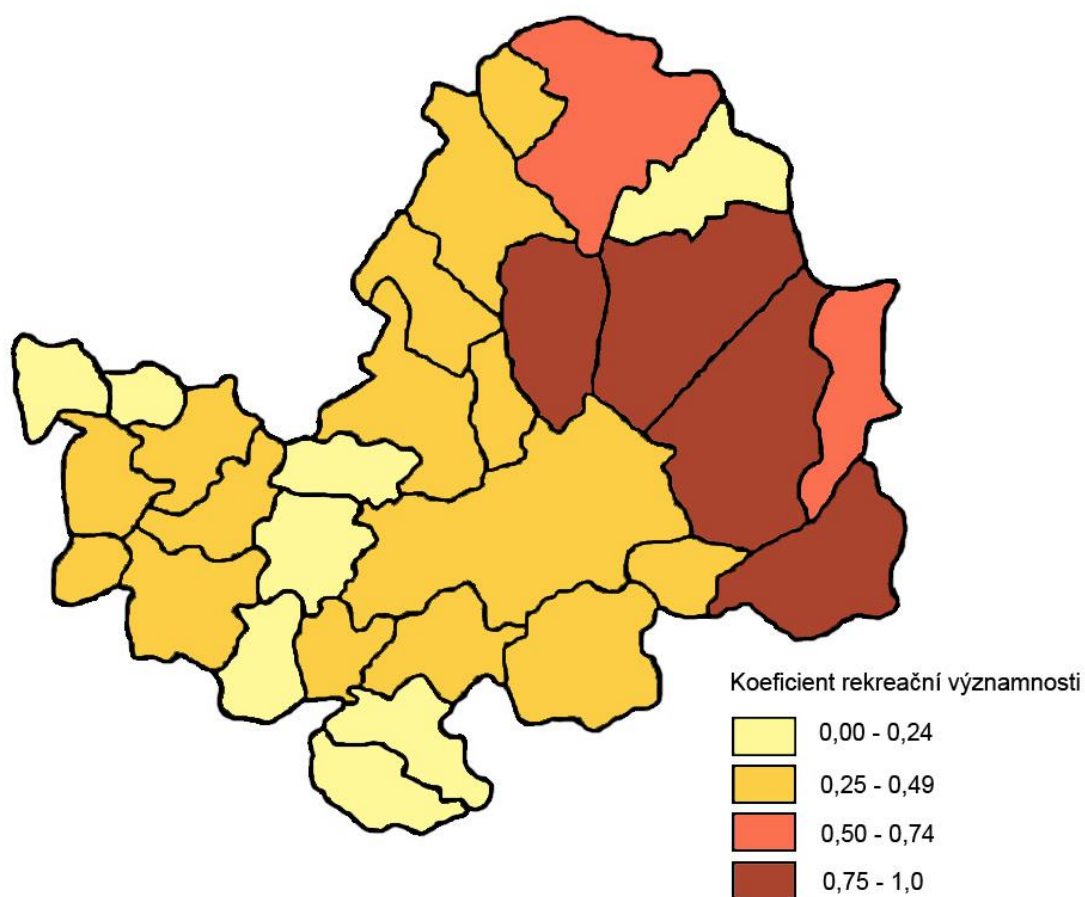
Obec (k.ú.)	ODB / úhrn staveb (%)	ODB/ 100 trvale obyd. domů	Počet potenciálních rekreatantů na 100 trvale bydlících obyv.
Káraný	79,7	392,1	865
Skorkov (Otradovice)	46,9	88,2 (136,9)	217
Sojovice	49,3	97,4	208
Lhota	45,5	83,5	222
Nový Vestec	50,3	101,4	253
Borek	44,8	95,2	205

Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007), ČÚZK 2005

V době využívání ODB vypovídá o faktické hustotě zalidnění ukazatel **celkové zatíženosti území** (viz příloha 18). Nejvyšší hustoty zalidnění dosahují obce Káraný (590 obyv./km²) a Nový Vestec (331 obyv./km²). U obce Skorkov (79 obyv./km²) je nízká hodnota způsobena větší rozlohou katastrálního území. Vhodným ukazatelem je také **rekreační zatíženost redukované plochy**, která vyjadřuje počet potenciálních rekreatantů na km² plochy, jenž je teoreticky k rekreaci využívána (Fialová 2000). Při použití tohoto ukazatele připadá na 1 km² redukované plochy obce Nový Vestec až 1061 potenciálních rekreatantů (viz příloha 18).

Z hodnocení přírodního potenciálu území (viz obrázek 15) vyplývá, že k rekreaci vhodné území se nachází v severovýchodní části sledovaného území (obce Sudovo Hlavno, Lhota, Hlavenec, Skorkov, Sojovice, Káraný). Na tomto území se nacházejí rozsáhlejší lesní celky, jezero Lhota a protéká jím řeka Jizera a Labe. Právě v přírodně atraktivním prostředí, které je z hlavního města dobře dopravně dostupné se koncentrují i ODB. Především na území obce Káraný, kde se nachází několik chatových osad a v letním období velké množství chatařů (až přes 700 potenciálních rekreantů na 1 km² rekreační plochy), může druhé bydlení představovat omezení pro rozvoj jiných forem cestovního ruchu.

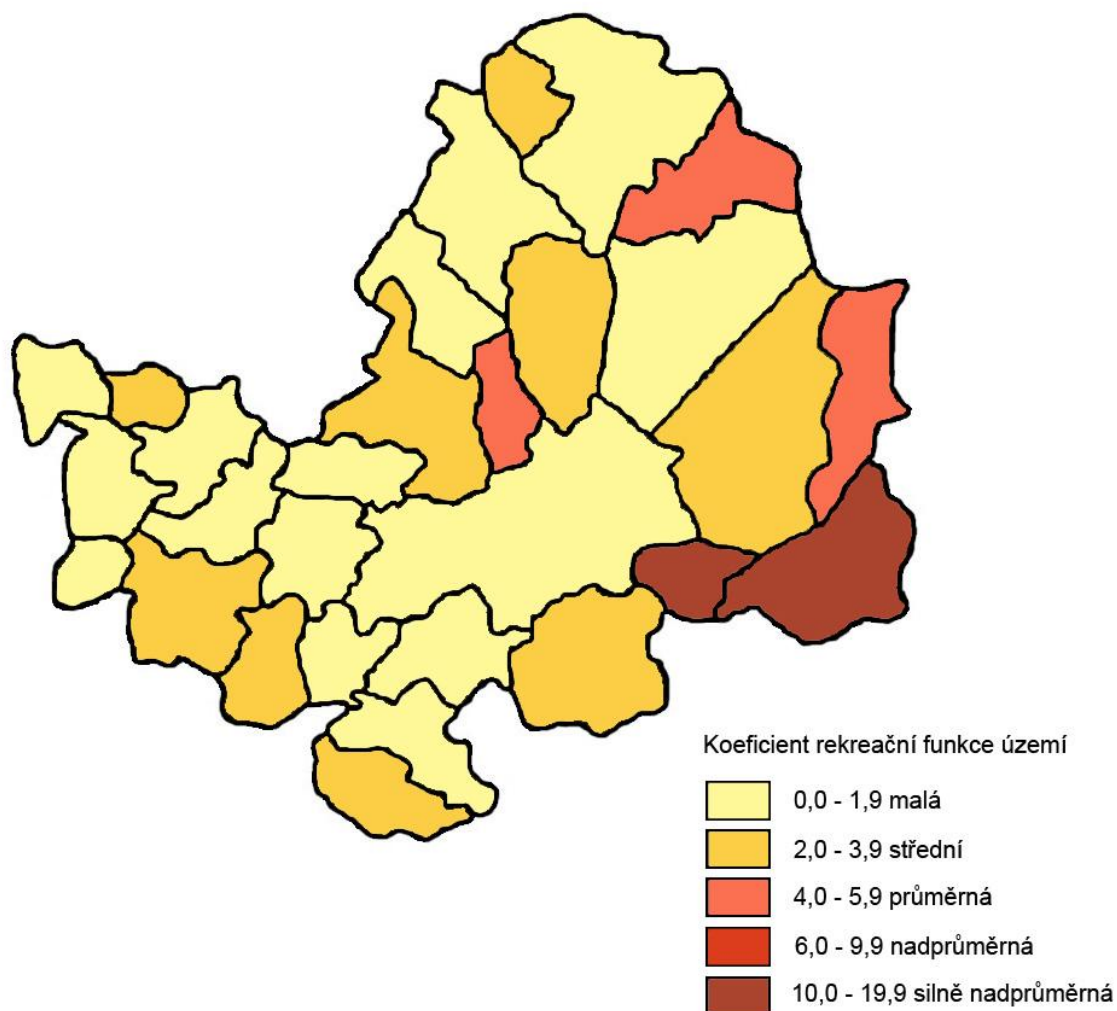
Obrázek 15: **Rekreační významnost obcí Brandýska v roce 2007**

Zdroj: Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008)

Koeficient rekreační funkce je komplexním ukazatelem míry rekreačního využívání území. Dle stupnice (viz tabulka 1) je rekreační funkce u poloviny obcí malá (15 obcí), u obce Káraný a Nový Vestec je silně nadprůměrná (viz obrázek 16).

Obrázek 16: Rekreační funkce obcí Brandýska v roce 2005

Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007), ČÚZK 2005

7.1 Výzkum druhého bydlení na Brandýsku

Pro zjištění informací o ODB a jejich majitelích (uživatelích) ve sledované oblasti byl proveden terénní výzkum s dotazníkovým šetřením ve vybraných lokalitách. Na katastrálních územích obcí Káraný, Skorkov a Lhota je lokalizován vysoký počet ODB (zejm. chat) a zároveň patří mezi významné rekreační prostory (cykloturistika, rekreace u vody) ve vymezené oblasti. V posledních letech jsou také vyhledávaným místem pro trvalé bydlení (výstavba nových rodinných domů).

Šetření majitelů či uživatelů ODB probíhala formou řízeného rozhovoru přímo u jejich rekreačních objektů. Tato forma zajišťuje větší návratnost než v případě vyplňování dotazníku samotnými respondenty. V úvodu rozhovoru byli respondenti stručně seznámeni s účelem dotazníkového šetření. Převážná většina dotazovaných byla vstřícná a ochotná odpovídat přímo a živě se zajímala o to, co se snažím tímto výzkumem zjistit a jakým způsobem bude s jejich údaji naloženo. Pokud oslovený váhal vyplnit dotazník formou řízeného rozhovoru, byl mu nabídnut k prostudování. Pouze několik oslovených chatařů odmítlo dotazník vyplnit. Buď z důvodu časové zaneprázdněnosti, nebo z obavy o zneužití poskytnutých dat. K šetření, které probíhalo od července do října roku 2008, byly vybírány jak víkendy, tak i všední dny z důvodu získání co nejširšího spektra respondentů. Celkem bylo se zdejšími rekreanty vyplněno 114 dotazníků, přehled o jejich počtu v jednotlivých lokalitách podává tabulka 6.

Tabulka 6: Úspěšnost dotazníkového šetření majitelů (uživatelů) OIR

Obec (k.ú.)	Lokalita	Počet OIR	Počet vyplněných dotazníků	Úspěšnost (%)
Káraný	Intravilán obce	131	21	16,0
Káraný	Tři duby	129	33	25,6
Skorkov (Otradovice)	Vingl, Jitřenka	76	29	38,2
Lhota	-	133	31	23,3

Zdroj: vlastní šetření, 2008

7.1.1 Obec Káraný

Obec Káraný, ležící nedaleko soutoku Labe a Jizery, je nejvýznamnějším centrem druhého bydlení v řešené oblasti (945 ODB, 105,7 ODB/km²). Obec s necelými 600 trvalými obyvateli (rok 2007) je vybavena obchodem, poštou, sportovním areálem a čtyřmi jednoduchými pohostinstvími. Kromě rekreantů je obec především v letním období oblíbeným cílem cykloturistů. Pro cyklisty a pěší byla v roce 2000 dokončena stavba lávky přes Labe, spojující Káraný s Lázněmi Toušev (viz příloha 19). Příznivci in-line bruslení využívají rovinatý, asi dvou kilometrový asfaltový úsek komunikace, kde je vzhledem k ochrannému pásmu vodního zdroje zákaz vjezdu motorových vozidel. Oddělením slepých labských ramen vzniklo na území obce několik tůní, které se dnes využívají k rybaření (viz příloha 20).

Nová zástavba rodinných domů je soustředěna na volné pozemky v návaznosti na intravilán obce. Pro výstavbu několika desítek rodinných domů je připravena lokalita „Císařská louka“ s kompletně zajišťovanými pozemky.

Objekty individuální rekreace se nacházejí v intravilánu obce a především na jeho okrajích, kde vytvářejí rozsáhlé chatové osady (např. Arado, Komáří vrch, Tři duby, Grado, Havaj, Hučící řeka). Jsou situovány zejména podél břehů řek Jizery a Labe a u slepých labských tůní. Výstavba nových objektů druhého bydlení na území obce už neprobíhá. První lokalitou dotazníkového šetření byla osada Tři duby (viz obrázek 17), která se nachází u řeky Labe a jedné z káranských tůní. Druhá část dotazníkového šetření proběhla s majiteli (uživateli) OIR v intravilánu obce.

Základní údaje zjištěné dotazníkovým šetřením

Lokalita	Tři duby	Intravilán obce
Průměrná velikost pozemku	352 m ²	769 m ²
Průměrná zastavěná plocha	42 m ²	60 m ²
Průměrné stáří objektu	47 let	55 let
Průměrný počet obytných místností v objektu	3	4
Průměrný počet lůžek v objektu	5	4
Průměrná doba návštěvnosti lokality	37 let	35 let

Obrázek 17: Chaty v osadě Tři duby (k.ú. Káraný)

Zdroj: autorka, 2009

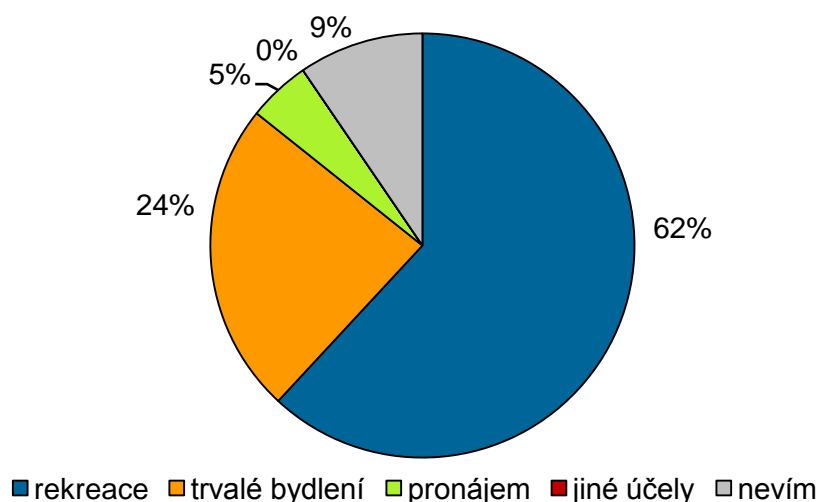
V lokalitě Tři duby byl dotazovaný vlastníkem pozemku ve 42 %, mezi další nejčastější vlastníky (30 %) patřili příbuzní (rodiče, manžel/ka, děti). Od obce mělo pozemek v pronájmu 15 % respondentů. V intravilánu obce vlastnil pozemek dotazovaný ve 48 % a na další členy rodiny připadlo 43 %. Nejčastějším způsobem jeho získání byla v lokalitě Tři duby koupě (36 %), zatímco v intravilánu obce převažovalo dědictví (43 %). Půdorysná plocha pozemků se v chatové osadě Tři duby pohybuje od 97 do 624 m², s průměrem 352 m². Rozloha pozemků v intravilánu obce je přibližně v průměru o 400 m² větší. V obou lokalitách jsou pozemky oploceny a k pěstování květin, zeleniny nebo ovoce je využívá 94 % majitelů (uživatelů).

V osadě Tři duby si objekt postavilo samo (za pomoci řemeslníků a rodiny) 46 % respondentů. Nejčastěji zmiňovaným způsobem získání objektu u respondentů v intravilánu obce bylo dědictví (52 %). V lokalitě Tři duby mírně převažovaly chaty zděné (54 %) nad chatami dřevěnými. Zkoumané objekty v intravilánu obce byly ze 71 % dřevěné. V obou lokalitách převažovaly jednopodlažní objekty s obytným podkrovím (celkem 74 %), podsklepených objektů bylo jen 18 %. Objekty v obou lokalitách využívají z větší části dvě rodiny (celkem 70 %), čemuž odpovídají i průměrné počty lůžek v objektech. Průměrný počet stálých lůžek byl vyšší v lokalitě Tři duby (5 lůžek), i přes nižší průměrnou hodnotu zastavěné plochy.

V letní sezóně využívá objekt 58 % dotazovaných, více než 9 měsíců v roce objekt navštěvuje 12 %. Celých 73 % rekreantů zde tráví více než dva víkendy měsíčně. Svou roli zde hraje tradice, blízkost trvalého bydliště i dobrý stav objektů. Respondenti z intravilánu obce jsou s okolím spokojeni v 71 %, v chatové osadě Tři duby je s okolím objektu spokojeno 58 % dotazovaných. Nejvíce stížností se zde týkalo špatného stavu okolních lesů a kvality vody v blízké tůni (v letních měsících způsobuje zápach), hluku motorových vozidel, nedostatečného odvozu odpadků a dostupnosti hromadnou dopravou (četnost spojů a delší vzdálenost od zastávky). U obou skupin respondentů se problémem ukázala vybavenost obce službami (zejm. obchodem).

K případnému prodeji objektu se převážná většina dotazovaných v obou lokalitách postavila odmítavě. Za žádných podmínek by objekt neprodalo 85 % respondentů. Vzhledem k technické infrastruktuře a stavu objektů hodlá většina respondentů (73 %) z lokality Tři duby využívat v budoucnu objekt pouze k rekreaci, k trvalému bydlení 12 %. Zbývá část dotazovaných (převážně starší majitelé) nevěděla nebo nechává rozhodnutí o budoucím využití objektu již na svých dětech. Za žádných podmínek zde není ochotno bydlet 70 % majitelů (uživatelů). Z dotazovaných v intravilánu obce hodlá objekt k trvalému bydlení využívat 24 % (viz graf 3). Po splnění určitých podmínek by o trvalém bydlení uvažovala přibližně polovina respondentů. Mezi nejčastěji zmiňované podmínky k trvalému bydlení patřil veřejný vodovod a kanalizace, stavební úpravy objektu a lepší zásobování a služby.

Graf 3: Názor majitelů (uživatelů) OIR na využívání objektu v budoucnu (intravilán obce Káraný)

Zdroj: vlastní šetření, 2008

7.1.2 Obec Skorkov

Obec Skorkov leží na dolním toku řeky Jizery a tvoří ji tři místní části (Podbrahy, Otradovice, Skorkov). V obci s necelými 450 trvalými obyvateli (rok 2007) se nenachází žádný obchod, kompletní vyšší vybavenost je v nedalekém Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi. Obec je vybavena dvěma menšími sportovními areály s tenisovými kurty. Cykloturisté využívají k občerstvení restauraci hotelu Jizera (místní část Otradovice).

Vzhledem k velmi dobrému spojení s Prahou i Mladou Boleslaví (rychlostní komunikace R10), začínají být zejména Skorkov a Podbrahy vyhledávanými místy pro bydlení. Výstavba rodinných domů probíhá na volných prostranstvích (bývalá zemědělská půda) na okrajích obce (viz příloha 21).

Katastrální území Skorkov

Chaty jsou ve větším počtu seskupeny na okrajích obce, jednak v blízkosti řeky Jizery, nebo na mírném svahu u lesa. Chatové osady nejsou nijak pojmenované. Objekty jsou jak dřevěné, tak i zděné a nacházejí se výhradně na jednotlivě oplocených pozemcích.

V 80. letech v centrální části obce vybudovali chataři tenisová a volejbalová hřiště, jejichž zázemí prošlo v nedávné době modernizací. V letních měsících se tyto prostory často využívají ke sportovním i společenským akcím pro děti i dospělé (akce Ahoj prázdniny, Čarodějnice, Skorkovský sedmiboj), na jejichž pořádání se výrazně podílí i místní chataři (příloha 22).

Katastrální území Otradovice

Na katastrálním území Otradovic se nacházejí tři chatové osady (Vingl, Jitřenka, Zátočina), které se rozkládají na okraji lesa podél břehu řeky Jizery (viz obrázek 18). Navazují na chatové osady na katastrálním území obce Káraný. Od intravilánu obce jsou odděleny železniční tratí. Objekty jsou dřevěné i zděné, část se nachází na neoplocených pozemcích.

Dotazníkové šetření proběhlo v chatových osadách Jitřenka a Vingl, ve kterých bylo s rekreanty vyplněno 29 dotazníků.

Obrázek 18: Chaty u řeky Jizery v osadě Jitřenka (k.ú. Otradovice)

Zdroj: autorka, 2009

Základní údaje zjištěné dotazníkovým šetřením

Průměrná velikost pozemku	120 m ²
Průměrná zastavěná plocha	35 m ²
Průměrné stáří objektu	51 let
Průměrný počet obytných místností v objektu	3
Průměrný počet lůžek v objektu	5
Průměrná doba návštěvnosti lokality	34 let

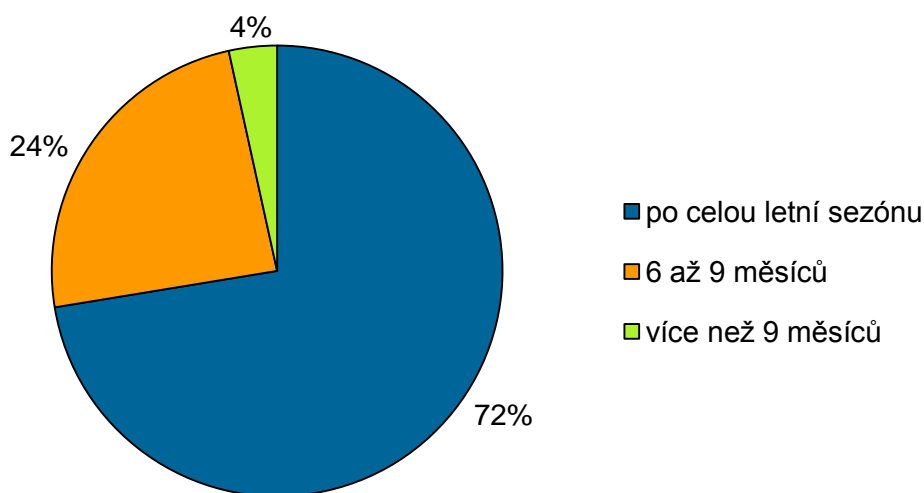
Vlastníkem pozemku byl v 38 % přímo dotazovaný, rodinní příslušníci (rodiče, manžel/ka, děti) v 28 %. Protože se chaty nacházejí na okraji lesa a na břehu řeky patří mezi ostatní vlastníky pozemků také Lesy ČR, s.p. a Povodí Labe, s.p. Jako způsob získání pozemku uváděli respondenti nejčastěji koupi (41 %) a 34 % rekreantů má pozemek v pronájmu od výše uvedených státních podniků nebo soukromých osob. Půdorysná plocha pozemků se pohybuje od 50 do 220 m², k pěstování ovoce a zeleniny se až na ojedinělé případy nevyužívají.

Dědictvím bylo získáno 45 % objektů, druhý nejčastější způsob získání objektu představovala individuální výstavba za pomoci rodiny, případně řemeslníků (38 %). V chatových osadách převažují objekty dřevěné (69 %), z 65 % jednopodlažní s obytným

podkrovím. Především v osadě Jitřenka byla část chat podsklepena (celkem 34 %). Objekt nejčastěji využívají dvě rodiny (65 %) v úzkém příbuzenském vztahu (prarodiče a rodiče s dětmi), čemuž odpovídá i průměrný počet stálých lůžek (5 lůžek).

Převážná většina dotazovaných (viz graf 4) využívá objekt po celou letní sezónu (květen až září), protože dřevěné objekty nejsou uzpůsobeny pro obývání v zimě. Celých 79 % respondentů uvedlo, že objekt navštěvuje častěji než dva víkendy měsíčně.

Graf 4: Využití OIR během roku v chatových osadách Jitřenka, Vingl (k.ú. Otradovice)

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Časté využívání objektu se odráží i ve spokojenosti rekreatantů s okolím objektu (lokalitou). Většině z nich (72 %) se okolí líbí a jsou s ním spokojeni. Ze zařízení, které by v blízkosti lokality uvítali, byl často (62 %) zmiňován alespoň menší obchod a v několika případech pak klasická hospoda (v nedalekém hotelu Jizera pouze restaurace). Často označovaným problémem se stala nezpevněná příjezdová cesta (vymleté díry, prašnost), hluk motorových vozidel (zejm. motorek, čtyřkolek) a nedostatečný odvoz odpadků v letním období.

Obě osady mají zvoleny svého „šerifa“, jednou za rok se pořádá osadní oheň a akce pro děti (viz příloha 23).

Možný prodej svého objektu odmítla téměř naprostá většina respondentů (89 %), což vypovídá o jejich blízkém vztahu k objektu (lokalitě). Trvalé bydlení ve stávajících objektech plánuje v budoucnu pouze 7 % respondentů. Využití objektů jen k rekreaci předurčuje zejména jejich velikost a použitý stavební materiál. Část majitelů (uživatelů) objektů není navíc vlastníkem pozemku. Chaty v osadě Jitřenka mohou být navíc také

zasazeny povodněmi na Jizeře (např. v roce 2000). Za žádných podmínek zde není ochotno bydlet trvale 79 % dotazovaných.

7.1.3 Obec Lhota

Obec Lhota (371 obyvatel v roce 2007) se nachází v sousedství města Brandýsa nad Labem - Staré Boleslavi. Východně od intravilánu obce vzniklo po těžbě písku jezero Lhota, které je dnes využíváno k rekreaci. V obci se nachází obchod se smíšeným zbožím, hostinec a restaurace, která je součástí hotelu Lesno. Přes čtyři pětiny katastru obce zaujímají lesy, což příznivě ovlivňuje životní prostředí a celkový ráz krajiny. V posledních letech probíhá v obci nová výstavba rodinných domů, která navazuje na jihu a východě na intravilán obce. Obec leží mimo dostupnost páteřními systémy pražské integrované dopravy.

Rekreační objekty na území obce jsou koncentrovány v zalesněné oblasti v blízkosti jezera (viz obrázek 19). Dřevěné i zděné chaty se nacházejí na jednotlivě oplocených pozemcích.

Obrázek 19: **Funkce budov na k.ú. Lhota podle Registru sčítacích obvodů a budov v roce 2007**

Zdroj: RSO 2007, CENIA 2008

Základní údaje zjištěné dotazníkovým šetřením

Průměrná velikost pozemku	632 m ²
Průměrná zastavěná plocha	51 m ²
Průměrné stáří objektu	43 let
Průměrný počet obytných místností v objektu	4
Průměrný počet lůžek v objektu	5
Průměrná doba návštěvnosti lokality	31 let

Dotazovaný byl vlastníkem pozemku v 61 %, dalšími nejčastějšími vlastníky (35 %) byli příbuzní (rodiče, manžel/ka, děti). Nejčastějším způsobem jeho získání byla koupě (58 %) a dědictví (39 %). Pozemky, jejichž půdorysná plocha se pohybuje od 396 do 1030 m², využívá většina majitelů (uživatelů) k pěstování květin, ovoce nebo zeleniny.

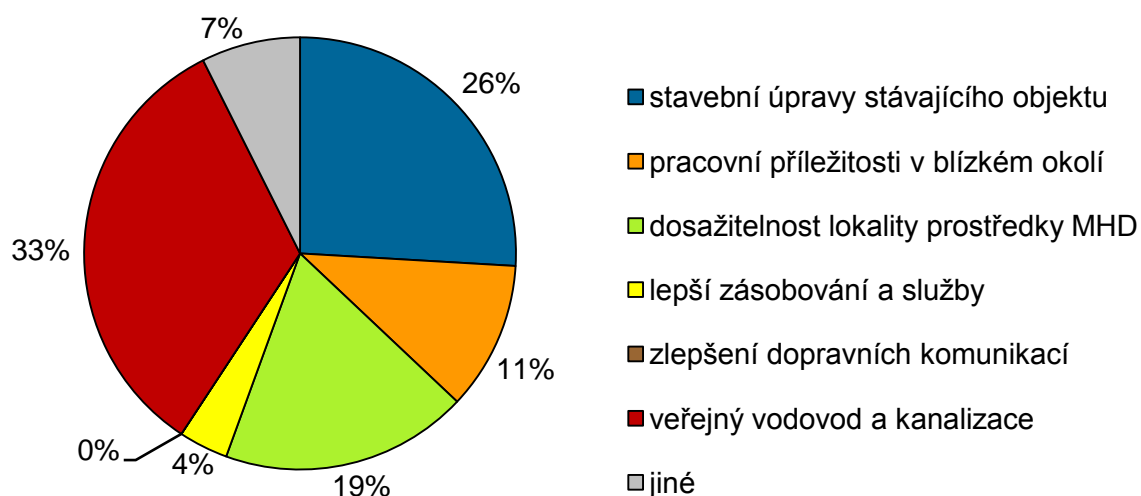
Způsob získání objektu je nejvíce zastoupen individuální výstavbou za pomoci řemeslníků případně rodiny (45 %). Tato forma byla na venkově za bývalého režimu velmi rozšířená. Dědictvím bylo získáno 39 % objektů a koupí 13 %. Z hlediska stavebního materiálu, který byl při výstavbě objektů použit, mírně převažují s 52 % objekty zděné (příp. zděné a obložené dřevem) nad chatami z dřevěného materiálu (42 %). Nejčastěji jsou opět zastoupeny objekty jednopodlažní s obyvatelným podkrovím (68 %), podsklepených objektů je pouze 17 %. Objekt zpravidla využívají dvě rodiny (64 %), čemuž odpovídá i průměrný počet stálých lůžek (5 lůžek).

Po celou letní sezónu využívá objekt 48 % rekreantů. Celých 71 % respondentů uvedlo, že objekt využívá více než dva víkendy měsíčně. Většině chatařů (61 %) se okolí líbí a jsou s ním spokojeni. Až 84 % respondentů nepostrádá v okolí žádné zařízení, ostatní by si v lokalitě přáli sportovní nebo dětské hřiště. Dotazovaní si stěžovali na špatný stav okolních lesů a kvalitu vody v jezeře, hluk motorových vozidel a nedostatečný odvoz odpadků v letním období. Jako problematická se ukázala také dostupnost hromadnou dopravou (nízký počet spojů). Na spokojenost rekreantů v lokalitě mají vliv i sousedské vztahy. Žádný z respondentů v této lokalitě neoznačil vztahy se sousedy jako problematické, menšina z nich (39 %) pořádá se sousedy společné akce (grilování, oslavy, hry s dětmi apod.).

Silný vztah majitelů (uživatelů) k objektu se projevil při otázce na jeho možný prodej. Za žádných podmínek by objekt neprodalo 81 %. K trvalému bydlení hodlá objekt využívat 13 %, po splnění určitých podmínek by o trvalém bydlení uvažovalo 29 % respondentů. Největší zájem o trvalé bydlení projeвили respondenti ve věku od 31 do 50 let (78 %). Mezi

nejčastěji zmiňované podmínky k trvalému bydlení patřil veřejný vodovod a kanalizace, stavební úpravy objektu a lepší dosažitelnost lokality prostředky MHD (viz graf 5). Za žádných podmínek zde není ochotno bydlet 58 % dotazovaných. Především starší generace hodlá objekt využívat pouze k rekreaci, případnou změnu využití objektu v budoucnosti nechávají na rozhodnutí svých dětí.

Graf 5: Nutné podmínky k trvalému bydlení v OIR (k.ú. Lhota)

Zdroj: vlastní šetření, 2008

7.1.4 Shrnutí hlavních výsledků výzkumu

Z údajů o pozemcích a objektech je patrné, že v lokalitě Lhota a v intravilánu obce Káraný se nacházejí na větších pozemcích větší objekty jak dřevěné, tak i zděné. V osadě Tři duby je poměr chat z hlediska stavebního materiálu vyrovnaný, v chatových osadách v blízkosti Jizery (Vingl, Jitřenka) převládají menší, spíše dřevěné objekty. Část pozemků zde také nevlastní majitelé (uživatelé) objektů, ale jsou majetkem Českých lesů, s.p., Povodí Labe, s.p. nebo obce. Podle zjištěného stáří objektů probíhala výstavba chat v daných lokalitách především v 50. a 60. letech minulého století.

Rozdílné výsledky můžeme pozorovat v názorech na **budoucí využití objektů**. Výzkum prokázal, že o budoucí funkci OIR rozhoduje především jeho lokalizace.

K trvalému bydlení hodlají OIR využívat zejména respondenti ze Lhoty (13 %) a intravilánu obce Káraný (24 %). Tuto možnost po případných stavebních úpravách objektu, zkvalitnění infrastruktury (vodovod, kanalizace) a služeb nevylučuje 27 % dotazovaných z těchto dvou lokalit. Chatové osady Tři duby, Jitřenka a Vingl, které jsou oddělené od intravilánu obcí, si zachovají svou rekreační funkci.

K případnému **prodeji objektu** se převážná většina dotazovaných ve všech sledovaných lokalitách postavila jednoznačně odmítavě. Za žádných podmínek by objekt neprodalo 85 % respondentů, což odráží silnou citovou vazbu k místu i dlouholetý zvyk na tento způsob života (průměrná doba návštěvnosti lokalit je 34 let).

Rekreanti tráví ve sledovaných lokalitách podstatnou část roku (58 % využívá objekt po celou letní sezónu, 72 % více jak dva víkendy měsíčně) a tak byly předmětem výzkumu i aktivity, kterým se zde věnují. K nejčastěji zmiňovaným **rekreačním činnostem** patřilo zahrádkaření, vycházky do lesa, koupání (řeka Jizera a jezero Lhota) a údržba objektů. Menší část rekreantů uvedla z aktivních forem trávení volného času také cykloturistiku (cyklotrasy v blízkém okolí). Především starší respondenti (senioři), kteří v OIR často tráví celou letní sezónu a do místa trvalého bydliště jezdí zařizovat jen nezbytné záležitosti, pak uváděli pasivnější formy odpočinku.

Převažující starší generaci majitelů (uživatelů) odhaluje **věková struktura respondentů** (viz příloha 24). Vyšší podíl starších respondentů (51 % nad 60 let) se projevuje i v jejich vzdělanostní struktuře. Vyšší vzdělání pro ně bylo v mládí hůře dostupné a tak 26 % dosáhlo středního vzdělání bez maturity, případně základního vzdělání.

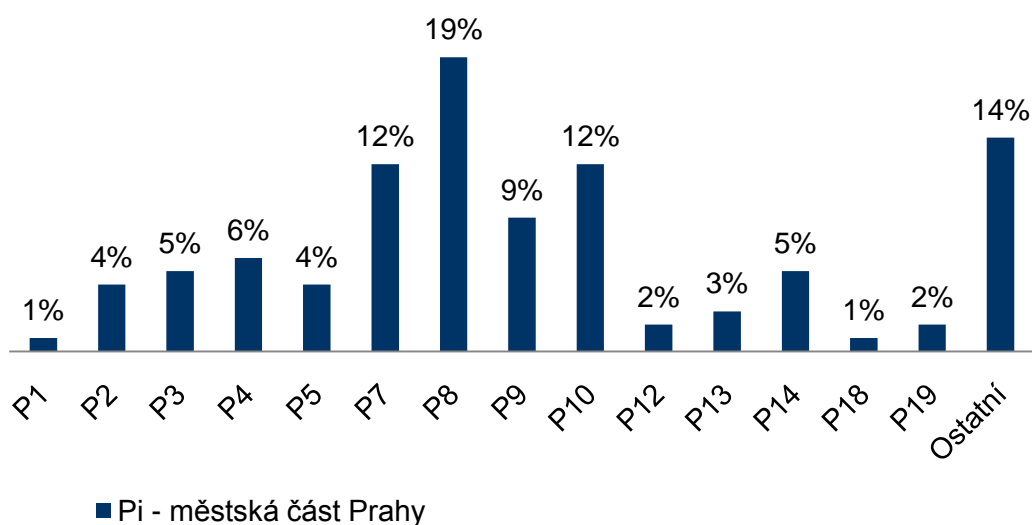
Z celkového souboru respondentů jich mělo přes 80 % **trvalé bydliště v Praze**, což je dáno polohou lokalit v nejbližším rekreačním zázemí Prahy. Přesnou lokalizaci bydliště, kde převažují městské části ze severovýchodu území hlavního města, zobrazuje graf 6. Z analýzy výsledků o bytových podmínkách vyplývá, že většina dotazovaných bydlí v bytě v osobním vlastnictví (55 %) a s okolím bydliště je spokojena (63 %), což se také může odrazit v nižším zájmu o trvalé bydlení v OIR.

V obcích vybraných pro výzkum druhého bydlení probíhá v posledních letech výstavba nových rodinných domů (zejm. na okrajích obcí na bývalé zemědělské půdě). Starší rodinné domy jsou také rekonstruovány nebo kompletně přestavovány (viz obrázek 20).

Území sledovaných obcí patří mezi přírodně atraktivní rekreační prostory (významné kulturní památky se zde nenacházejí) ve vymezeném regionu. Lokalizace OIR, ani vysoký počet rekreantů (především v letním období) nebrání tomu, že jsou výše zmíněné obce oblíbeným

cílem cykloturistů (vede zde několik značených cyklotras a turistických tras). Cykloturistika je také podporována zlepšováním infrastruktury pro cyklisty (stavba lávky přes Labe – spojující Káraný s Lázněmi Toušň, značení cyklotras, výstavba odpočívadel). Obec Káraný navštěvují také příznivci in-line bruslení a obec Lhota je vyhledávána pro rekreaci u stejnojmenného jezera.

Graf 6: Trvalé bydliště majitelů (uživatelů) OIR

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Obrázek 20: Nový rodinný dům v intravilánu obce Káraný

Zdroj: autorka, 2009

8. KOMERČNÍ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU A MOŽNOSTI DALŠÍHO ROZVOJE

Studované území není v povědomí veřejnosti zavedeno jako typická rekreačně-turistická oblast. V rámci Středočeského kraje jsou konkurenčně silnější oblasti v jižní části kraje, Křivoklátsko a Český kras, více na severu pak Kokořínsko a zasahující část Českého ráje.

K nejrozšířenějším formám komerčního cestovního ruchu ve sledovaném území patří vzhledem k atraktivitě historických a sakrálních objektů **kulturně-poznávací** a **religiózní** cestovní ruch. Ze sportovně-rekreačních forem se rozvíjí zejména **cykloturistika** a oblíbená je také **rekreace u vody**. Jedná se o krátkodobé (výletní, víkendové) pobyty jednotlivců či skupin v rámci domácího (příměstského) cestovního ruchu.

I v budoucnu bude hrát s vysokou pravděpodobností významnou roli v části sledovaného území příměstská rekreace formou tzv. **druhého bydlení** (viz kap. 7).

8.1 Kulturně-poznávací cestovní ruch

Potenciál pro kulturně-poznávací cestovní ruch na Brandýsku představují zejména památky a kulturní zařízení v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi.

Nejnavštěvovanější památkou je brandýský renesanční zámek (viz tabulka 7). Ostatní památky jako je např. tvrz v Dřevčicích a zřícenina hradu Jenštejn jsou méně známé a zpravidla neslouží jako hlavní podnět k návštěvě regionu.

Historické objekty se snaží zpravidla zvýšit návštěvnost pořádáním různých kulturních akcí (historické slavnosti, koncerty vážné hudby apod.). Svou atraktivitu však mohou podpořit také různými netradičními akcemi jako je např. zpřístupnění objektu v nočních hodinách, prohlídky založené na fiktivním zábavném příběhu skutečné historické postavy, speciální prohlídky s divadelními scénkami, tematické prohlídkové trasy pro děti apod. Z kulturních akcí dosahuje vyšší návštěvnosti pravidelně pořádané *Hopsa hejsa do Brandejsa* a *Audience u císaře Karla I.*

Nevyužitý potenciál pro poznávací cestovní ruch představuje archeologické naleziště Zlatý kopec v Přezleticích. V současné době obec pracuje na přípravě projektu *Archeologický park - Zlatý kopec*. Významné archeologické naleziště by se tak v budoucnu mohlo stát turistickou atraktivitou velmi dobře dostupnou z hlavního města (využití pro školní výlety).

Využití zdevastovaných slunečních lázní od architekta Jana Kotěry (lesopark Houštka ve Staré Boleslavi) pro cestovní ruch brání nevyřešené majetkoprávní vztahy.

Tabulka 7: Návštěvnost vybraných historických památek a kulturních zařízení na Brandýsku v roce 2006 a 2007

Název objektu	2006	2007
Zámek Brandýs nad Labem	9 158	11 275
Arnoldinovský dům (muzeum)	7 558	*
Staroboleslavská brána	1 279	*
Hrad Jenštejn	2 861	*
Tvrz Dřevčice	*	1 100

*majitel památkového objektu nedal souhlas se zveřejněním individuálních údajů

Zdroj: Návštěvnost památek v krajích ČR v roce 2007, Návštěvnost muzeí, památníků a galerií v krajích ČR v roce 2007 (www.nipos-mk.cz)

8.2 Religiózní cestovní ruch

Místem s neobyčejným duchovním významem je Stará Boleslav. Zdejší bazilika sv. Václava, národní kulturní památka, je postavena nad místem mučednické smrti sv. Václava a jeho prvního hrobu. U příležitosti dne svátku sv. Václava se v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi od roku 2003 každoročně pořádá *Národní svatováclavská pout'* (viz obrázek 21). Hlavní událostí poutě je **slavnostní mše svatá** na Mariánském náměstí, které předsedá pražský arcibiskup. V kryptě sv. Kosmy a Damiána v bazilice sv. Václava je vystavena **lebka sv. Václava, jejíž** převoz do Staré Boleslavi s poctami hlavy státu se stává tradicí.

Protože hlavní program poutě se odehrává ve venkovních prostorech, je počet návštěvníků každoročně ovlivněn i aktuálním počasím. Návštěvnost této významné akce se rok od roku zvyšuje a v rámci celé národní pouti se všemi programy, které nabízí, se pohybuje v desítkách tisíců. Pout' má rozsáhlý systém propagace zaměřený na církevní farnosti a také využívá různé formy propagace v médiích (*Online rozhovor s PhDr. Milanem Novákem*, 2008). V roce 2008 se slavnostní bohoslužby jako čestný host zúčastnil **prezident republiky Václav Klaus**.

Letošní Národní svatováclavské poutě by se měl zúčastnit papež Benedikt XVI., jehož státní návštěva je avizována na druhou polovinu září letošního roku. Stará Boleslav by se měla vedle Prahy a Brna stát třetím městem, kde papež stráví podstatnou část svého pobytu v České republice. Město se tak musí připravit na velký počet poutníků, kteří se do Staré Boleslavi vypraví. Papežská bohoslužba, jejíž přímý přenos bude vysílat několik desítek televizních stanic, bude probíhat na upravené travnaté ploše v těsném zázemí města. Místo konání bude připraveno pro 30 až 50 tisíc lidí (Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č.7-8, 2009).

Obrázek 21: Průvod církevních hodnostářů při Národní svatováclavské pouti v roce 2008

Zdroj: <http://aktualne.centrum.cz>

Menší pout' ve Staré Boleslavi proběhne ještě v srpnu letošního roku u příležitosti 400. výročí Palladia. V poutním chrámu Nanebevzetí Panny Marie bude konána slavnostní mše, významné okamžiky z dějin Palladia připomene slavnostní průvod s doprovodnou duchovní hudbou.

8.3 Kongresový a vzdělávací cestovní ruch

Kongresový cestovní ruch nenachází v oblasti většího uplatnění. Prostory pro pořádání větších společenských akcí nabízí zámek v Brandýse nad Labem, který disponuje několika sály. Využívají se pro různé společenské akce pořádané ve spolupráci s městem. Velkou variabilitu využití (menší konference, přednášky, divadelní představení, módní přehlídky aj.) umožňuje nově zrekonstruovaný sál městského kina.

Větší uplatnění v regionu by mohl najít vzdělávací cestovní ruch, který je méně náročný na prostory a nutně nevyžaduje vysoce profesionální služby (Tomanová 2007). Firemní semináře, školení a různé motivační akce pro zaměstnance (teambuildingové aktivity) se stávají v Česku stále oblíbenější. Pro pořádání firemních akcí jsou vhodná hotelová zařízení v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, Otradovicích nebo Lhotě, která se tak i prezentují.

8.4 Sportovně-rekreační cestovní ruch

8.4.1 Cykloturistika

Cyklistika se stává stále častěji součástí aktivního odpočinku a tak rozvoj tras pro cyklisty patří v Česku k trendu posledního desetiletí. *Generel cyklistických tras a cyklostezek na území Středočeského kraje* (2008) mapuje stav, využití a funkci cyklistických tras v kraji.

Sledované území jako součást rovinatého Polabí má vhodné podmínky pro rozvoj fyzicky nenáročné cykloturistiky a v současné době je zde vedeno několik značených cyklotras.

Cyklotrasy vedou po stávajících místních a účelových komunikacích včetně polních a lesních cest, silnic III. třídy a silnic II. třídy s malou frekvencí provozu (Pásková, Zelenka 2002). Na území Brandýska se nachází především cyklotrasy, které vedou po silnicích III. třídy. Dopravní intenzita zde není vysoká, přesto pro bezpečný pohyb cyklistů nejsou ideální. Některé úseky cyklotras IV. třídy (místní význam) vedou po lesních a polních cestách. Kromě číselného značení mají některé trasy i svůj název, svoji „image“ (např. Vodárenská, Císařská lesní, Šporkova atd.), které mohou být využity pro jejich propagaci.

Podstatné je také zlepšování doprovodné infrastruktury v podobě odpočívadel (viz obrázek 22), informačních tabulí, občerstvení.

Obce se snaží získávat dotace na budování cyklostezek, které jsou pro cyklisty bezpečnější (jsou oddělené od silniční dopravy). Úsek *Labské cyklostezky* jako součást mezinárodní Labské stezky, má vést po levém břehu Labe z Lázní Toušeň, přes Zápy, Brandýs nad Labem, Záruby, do Kostelce nad Labem. Na tomto projektu, který byl podpořen dotací z evropských fondů (viz kap. 11.3), spolupracují výše uvedené obce. Povrch cyklostezky má být vytvořen z minerálního betonu, který je k přírodě vlídnější než asfalt a také levnější. Stezka bude doplněna odpočívadly s herními prvky a zvukovými informačními panely se zajímavostmi z okolí (Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 7-8, 2009). V rámci této cyklostezky byla v brandýském podzámčí vybudována vyhlídková terasa, která je s břehem Labe propojena bezbariérovou lávkou.

Obrázek 22: Zlepšování infrastruktury pro cykloturisty a pěší turisty (obec Skorkov)

Zdroj: autorka, 2009

8.4.2 Pěší turistika

Turistické trasy vedou zejména podél toku Labe a řeky Jizery v atraktivnější lesnaté části sledovaného území. Tyto trasy by potřebovaly celkově oživit a zatraktivnit. Podél tras by bylo vhodné rozmístit více informačních panelů a doplnit je různými interaktivními hrami, při kterých si návštěvník může vyzkoušet znalosti přírody, regionální historie, pozorovací schopnosti apod. Důležitá je také údržba těchto informačních tabulí (viz příloha 25).

Pěší turistiku na Brandýsku má podpořit nová naučná stezka *Krajinou Rudolfa II.*, společný projekt měst Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, Lysé nad Labem a Benátek nad Jizerou. Jeho cílem je představit veřejnosti historické zahrady, parky a zbytky dochované barokní krajiny v okolí těchto měst. Vyznačení poznávací trasy s informačními panely má být dokončeno v letošním roce a bude zahrnovat například zámek v Brandýse nad Labem, památník Karla VI. u Hlavence nebo zámecké parky v Lysé nad Labem a Benátkách nad Jizerou (Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č.4, 2009).

8.4.3 Sportovní cestovní ruch

Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav investovala značné prostředky do modernizace Atletického střediska Emila Zátopka, kde se díky tomu nabízí možnost organizovat i náročnější sportovní akce (např. Mistrovství ČR ve vícebojích 2003, 2005, 2008). Dále město nabízí vynikající zázemí pro soustředění a tréninky sportovních týmů (atletika, tenis, fotbal, basketbal, volejbal apod.).

Sportovní aktivitou, která v současnosti získává na oblibě je **in-line bruslení**. Příznivci této aktivity využívají ve sledovaném území asi dvou kilometrový rovinatý, asfaltový úsek komunikace v obci Káraný. Vzhledem k ochrannému pásmu vodního zdroje je zde omezen provoz motorových vozidel. Novou lokalitou pro in-line bruslení by se měl stát lesopark Houštka ve Staré Boleslav. Kromě potřebné opravy komunikací je součástí projektu (státní dotace 7 mil. Kč) také vybudování horolezecké stěny se skate parkem, které rozšíří možnosti **aktivního odpočinku**.

Sportovně rekreační areál zaměřený převážně na **golf** (3 plánovaná hřiště) vzniká postupně v prostoru bývalé pískovny, která se nachází jižně od obce Borek a zasahuje až k Proboštským jezerům u Staré Boleslavi. V současné době je v provozu první devítijamkové hřiště. Golf jako produkt cestovního ruchu je charakteristický velmi dobrou

návazností na další produkty cestovního ruchu (např. golf a památky, golf a wellness pobyty apod.). Ve sledovaném území se nabízí zejména možnost propojení s kulturně-poznávacím cestovním ruchem.

8.4.4 Rekreační u vody

Rekreační u vody patří ve sledovaném území k tradičním formám cestovního ruchu. Ve 20. a 30. letech 20. století bylo velmi oblíbené přírodní labské koupaliště (říční lázně) „České Grado“ u obce Káraný (viz kap. 6).

V současné době jsou k rekreaci u vody ve sledovaném využívána jezera vzniklá z bývalých pískoven. Nejvyhledávanější z nich je **jezero Lhota** u stejnojmenné obce. Oplocený areál, který je v letní sezóně otevřen každý den od 7 do 20 hodin, provozuje soukromá společnost. Návštěvníkům (50 Kč/osoba) je k dispozici hygienické zázemí, několik stánků s občerstvením a hřiště na plážový volejbal. Na nejslunnější straně byla ještě v období totality založena první veřejná nudistická pláž na našem území. Jezero je také využíváno pro sportovní rybaření. Součástí areálu je placené parkoviště se zpevněným povrchem.

Po ukončení těžby vzniklo vyhledávané rekreační jezero na katastrálním území obce **Křenek**, menší částí rovněž zasahuje do katastru obce Ovčáry (viz obrázek 23). Písečné pláže jezera jsou obklopeny poli a z části lesem. V letní sezóně je zde otevřen kemp Kačer s parkovištěm, restaurací a hřištěm na plážový volejbal. U jezera je umístěn také klub vodního lyžování Water Ski Club, který je možné za poplatek navštívit. V jeho areálu je k dispozici antukové hřiště na volejbal nebo tenis, lze si vyzkoušet i rekreační lyžování.

Atraktivním pro koupání se v letošní sezóně stalo **jezero v Konětopech**, které není tak známé jako Lhota a je tedy méně navštěvované. Je také provozováno soukromou společností, která postupně rozvíjí doprovodné služby. Z důvodu chybějícího parkoviště způsobuje ale vyšší počet návštěvníků s osobními automobily omezenou průjezdnost obce. Díky blízkosti hlavního města jsou přírodní jezera využívána k rekreaci především Pražany. Představují alternativu k pražským koupalištím a bazénům.

Obrázek 23: **Letecký pohled na jezero Křenek - Ovčáry**

Zdroj: www.waterski.isgreat.org, 2008

8.4.5 Vodácká turistika a výletní plavba

Dolní tok Jizery má mírný spád, protéká otevřenou krajinou mezi loukami, lesy, chatovými osadami a nedaleko obce Káraný se vlévá do Labe. Úsek v délce 8 km ve sledovaném území je kromě jezu u Otradovic celý sjízdný. Vzhledem k nenáročnosti řeky je tento krátký úsek Jizery sjízdný za jeden den (lze si ho prodloužit o 7 km od jezu Kačov v Předměřicích nad Jizerou). Protože tento úsek nevyžaduje tak velké zkušenosti, je vhodný i pro méně zkušené rekreační vodáky. Nabízí se také možnost využít řeku k vodáckým jednodenním školním výletům (CK CVOK, www.cvok.cz). Předností může být i to, že řeka není vodáky příliš vyhledávána.

Přímo u řeky se nachází ubytovací a stravovací zařízení Říční lázně Jizerka v obci Nový Vestec. Ve výše položených obcích Sojovice a Skorkov, kterými řeka protéká, leží restaurační zařízení do cca 500 metrů od řeky.

Řeka Labe byla v minulých letech využívána k **turistickým vyhlídkovým plavbám**. Z přístavu Hluchov v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi byly pořádány výletní plavby

kolem soutoku Labe s Jizerou a celodenní plavby do Poděbrad. Plavby byly provozovány místním podnikatelem, ale majitel výletní lodě ji v roce 2006 prodal na Orlickou přehradu. V současné době vzniká nový projekt *Po Labi na lodi*, jehož cílem je obnovení turistické lodní dopravy v úseku Nymburk - Brandýs nad Labem – Stará Boleslav – Mělník. Na projektu (snaha získat dotaci na koupi lodi a plovoucích mol) spolupracuje několik obcí z povodí Labe. Případné obnovení turistické lodní dopravy by mělo mít návaznost na budované cyklostezky vedoucí po březích Labe.

9. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ NÁVŠTĚVNÍKŮ

Cílem dotazníkového šetření mezi návštěvníky bylo zjistit informace o jejich struktuře a pobytu v regionu (důvod rekreace v dané oblasti, délka a frekvence pobytu). Velmi cenné je také jejich hodnocení turistických služeb.

Dotazníkové šetření probíhalo v období měsíců červen až září roku 2008 ve vybraných turisticky atraktivních lokalitách (zámek Brandýs nad Labem, staroboleslavské kostely, jezero Lhota, obec Káraný a Skorkov) a při Národní svatováclavské pouti. Celkem bylo osloveno 80 návštěvníků, počet respondentů dle jednotlivých lokalit je uveden v tabulce 8. Oslovení návštěvníci reagovali na prováděný výzkum poměrně pozitivně, jen v sedmi případech jsem se setkala s odmítnutím.

Tabulka 8: **Dotazníkové šetření návštěvníků - počet respondentů dle jednotlivých lokalit**

Lokalita/akce	Počet respondentů
Zámek Brandýs nad Labem	21
Staroboleslavské kostely	13
Jezero Lhota	17
Obec Káraný, Skorkov	15
Národní svatováclavská pout'	14
celkem	80

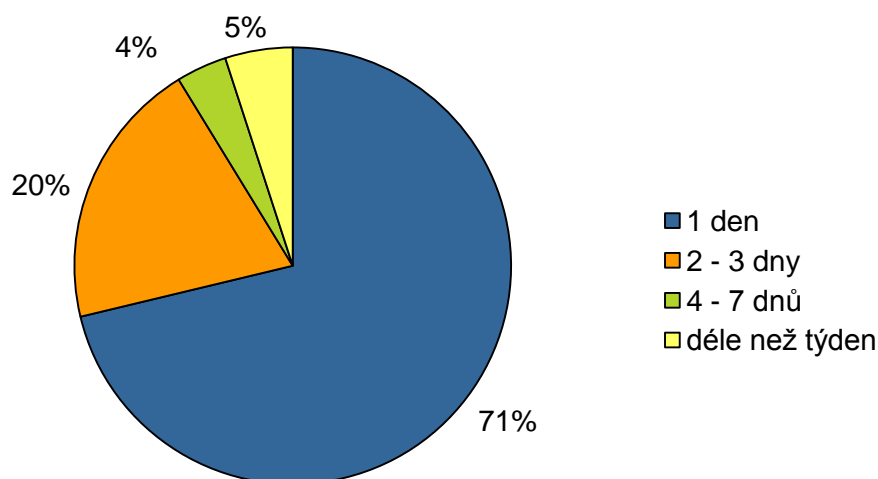
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Dotazníkové šetření prokázalo převahu jednodenních návštěvníků, jejichž podíl dosáhl 71 %. Strukturu návštěvníků dle délky pobytu zobrazuje graf 7. V průběhu letní sezóny navštívili vybrané turistické cíle zejména obyvatelé okresu Praha-východ (39 %), Mladá Boleslav (12 %) a Prahy (17 %). Z důvodu blízkého bydliště tak využilo ubytovací zařízení (kategorie hotel, penzion) pouze 5 % dozovaných, 11 % bylo ubytováno u příbuzných nebo známých a 11 % také v ODB (viz příloha 26).

Návštěvníci přijeli nejčastěji s rodinou (42 %), šestina region navštívila s manželem (manželkou) nebo partnerem (partnerkou) (viz příloha 27). Odpovědi respondentů potvrdily, že Brandýsko je vhodným místem pro rodinné výlety i pro skupiny přátel, kteří

mají zálibu v cykloturistice. Jako dopravní prostředek využila téměř polovina návštěvníků auto, poměrně vysoký podíl (20 %) cestoval po sledovaném území na kole (viz příloha 28). Z hlediska věkových kategorií (viz příloha 29) byli nejčastějšími návštěvníky osoby ve věku 31 až 50 let (57 %).

Graf 7: Struktura návštěvníků Brandýska dle délky pobytu

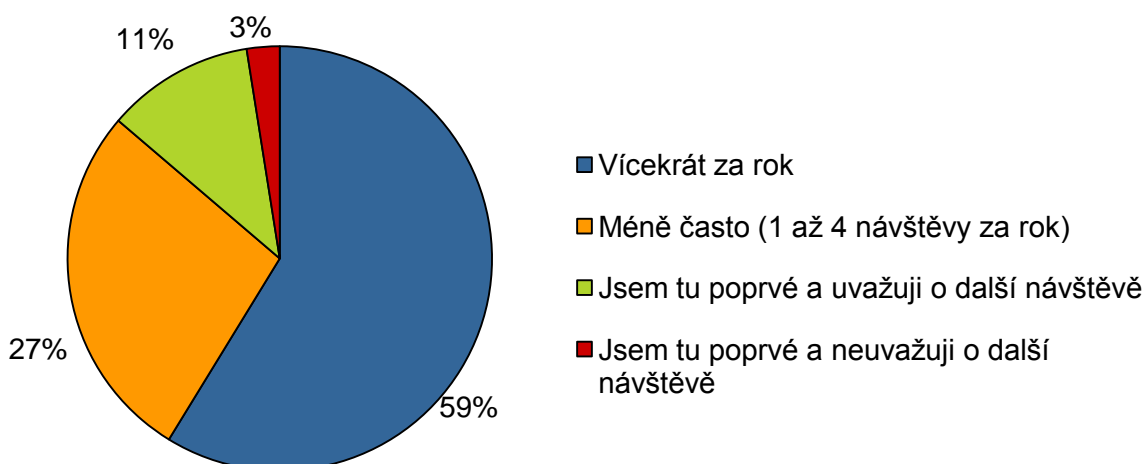

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Region za účelem rekreace již v minulosti navštívilo přes 80 % respondentů, přičemž téměř 2/3 navštěvují sledované území za účelem trávení volného času pravidelně. Poprvé do této oblasti zavítalo 14 % návštěvníků (viz graf 8). S ohledem na podíl pravidelných návštěvníků vycházeli dotazovaní při plánování návštěvy nejčastěji z vlastních zkušeností z minulé návštěvy (76 %) a z doporučení od přátel a známých (10 %). Informace z internetu a ostatních médií čerpalo 9 % návštěvníků (viz příloha 30). Jejich výhodou je oslovení širokého spektra návštěvníků a zveřejnění aktuálních informací, případně i vlastních zkušeností s návštěvou dané lokality.

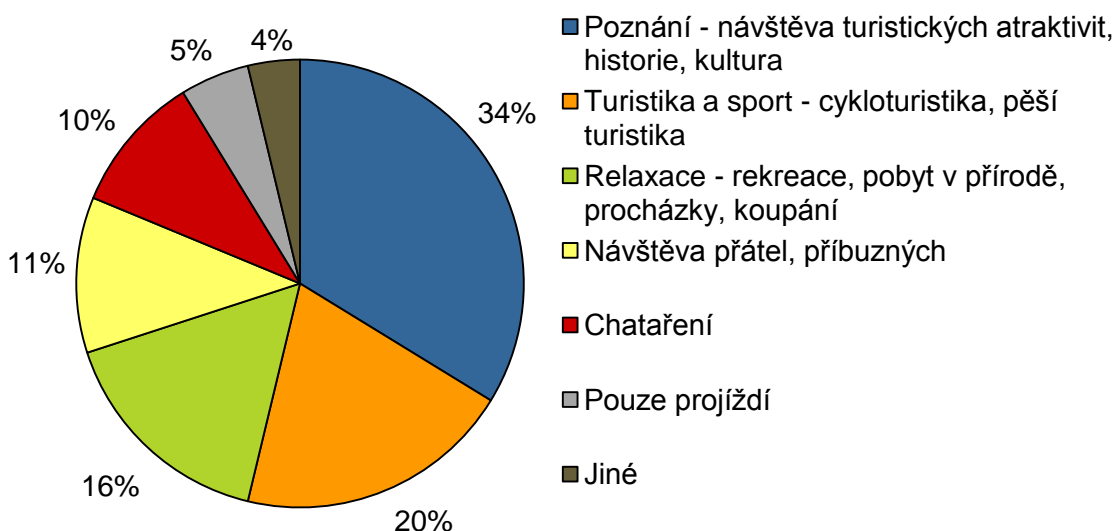
Důvodem k návštěvě regionu bylo nejčastěji poznání místních památek, historie nebo návštěva kulturní akce (34 %). Aktivní trávení volného času (pěší turistika, cykloturistika a jiné sportovní aktivity) bylo cílem návštěvy 20 % respondentů. Názorný přehled důvodů návštěvy podává graf 9.

Graf 8: Dotazníkové šetření návštěvníků - návštěvnost Brandýska

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Graf 9: Dotazníkové šetření návštěvníků - důvody návštěvy Brandýska

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Součástí šetření bylo i hodnocení vybraných služeb (doprava a parkování, stravování, průvodcovské služby, značení cyklotras a doplňkové služby pro cyklisty) z pohledu návštěvníků (viz příloha 31). V oblasti dopravy zaznívaly výhrady nejčastěji ke kvalitě dopravní infrastruktury a intenzitě provozu. U stravovacích služeb směřovalo nejvíce výhrad ke kvalitě a rychlosti obsluhy. Za vcelku kvalitní považují návštěvníci stav a značení cyklotras a doplňkové služby pro cyklisty (odpočívadla, stojany na kola). Velmi kladně byly hodnoceny průvodcovské služby u památkových objektů.

10. Výsledky šetření ubytovacích zařízení

Šetření ubytovacích zařízení, které se vyznačovalo neochotou oslovených respondentů (majitelů, provozovatelů, pracovníků) poskytovat informace o zařízeních, probíhalo v několika fázích. Pokud mělo ubytovací zařízení vlastní webovou prezentaci, byly využity nejprve informace z těchto stránek (lůžková kapacita, vybavenost). Další data (struktura hostů, průměrná délka pobytu a využití ubytovací kapacity aj.) pak byla zjišťována oslovením ubytovacích zařízení přes email. Pro nízkou návratnost dotazníků byl následně využit i telefonický rozhovor. Protože většina dotazovaných odmítla poskytnout informace o obsazenosti zařízení během roku, byla tato otázka z dotazníkového šetření vypuštěna. Z oslovených 16 subjektů (do šetření nebyly zahrnuty ubytovny) se podařilo získat kompletní informace o 11 (69 %) ubytovacích zařízeních.

Celková lůžková kapacita oslovených ubytovacích zařízení (tj. 16) je 705 lůžek (viz obrázek 24), kapacitu 50 lůžek překračuje 7 ubytovacích zařízení.

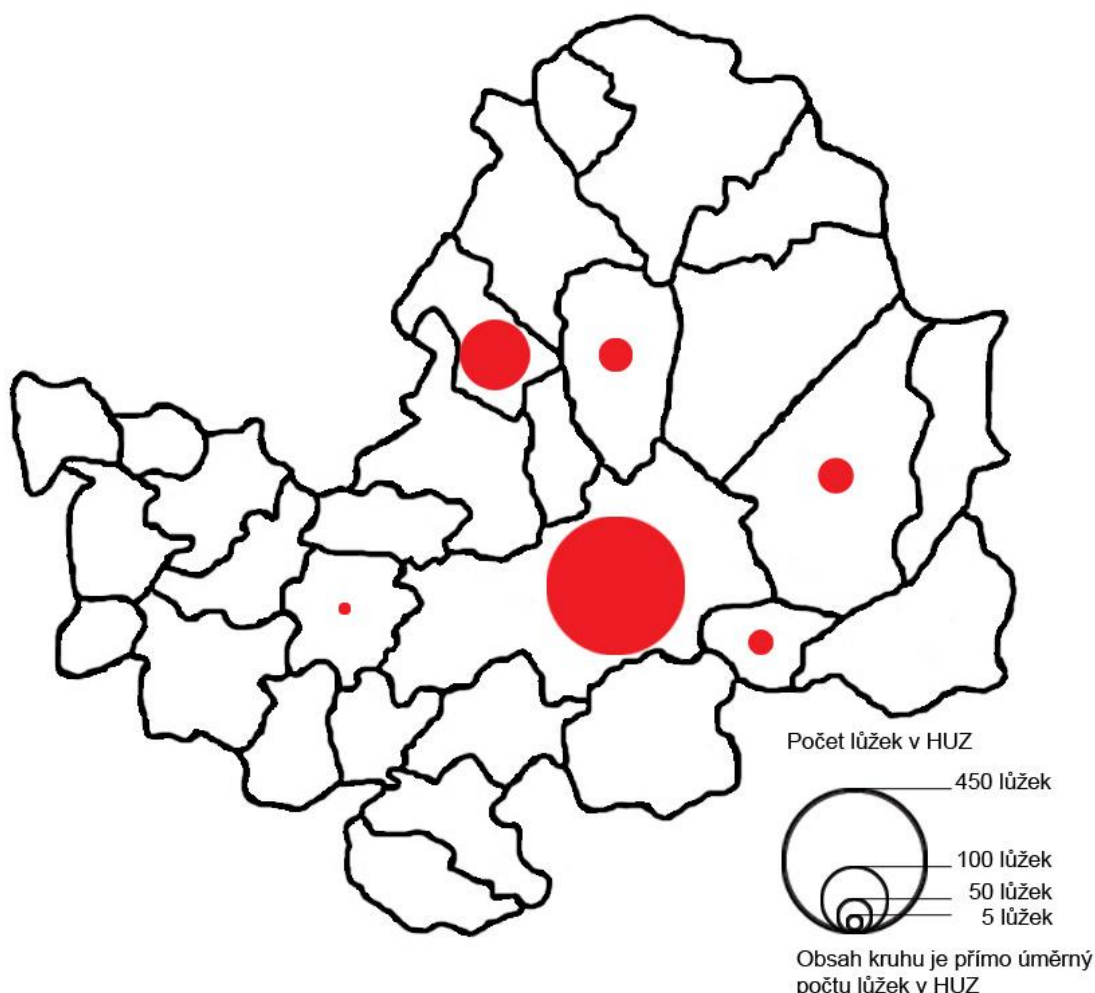
Podle odpovědí respondentů (6x hotel, 4x penzion, 1x motel) fungují všechna ubytovací zařízení **celoročně**, i když se během roku pravděpodobně potýkají s problémy z nenaplnění kapacity. Svou roli hraje i to, že ubytovací zařízení nejsou využívána pouze turisty, ale také při akcích různých firem či zaměstnanci společností při služebních cestách.

Hotelová zařízení (6) nabízejí prostory a vybavení (dataprojektor, plátno, internetové připojení apod.) pro pořádání firemních školení, seminářů nebo prezentací. Kapacity konferenčních prostorů se pohybují v průměru okolo 50 míst. Zařízení se snaží poskytovat ještě další doplňkové služby, jejich nabídka je poměrně různorodá (sauna, bazén, fitness, minigolf, dětské hřiště, půjčovna kol aj.). Restaurace je součástí přibližně 3/4 ubytovacích zařízení a téměř ve všech případech je volně přístupná i neubytovaným hostům. Lze se proto domnívat, že provoz restaurace kompenzuje nízkou obsazenost ubytovacích zařízení a má tak pro poskytovatele ubytovacích služeb velký význam.

Průměrná délka pobytu hostů v ubytovacích zařízeních potvrzuje, že tato část středních Čech je využívána spíše ke krátkodobému pobytu (v průměru 3 dny). Kratší délka pobytu odráží využívání ubytovacích zařízení pro víkendové firemní akce (spojené např. s doprovodným sportovním programem) a pro služební cesty zástupců zahraničních společností, jejichž výrobní závody jsou lokalizovány v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi (Lidl Česká republika v.o.s., Continental Automotive Czech Republic, s.r.o.,

Bosal ČR s.r.o.). Výborné zázemí pro sportovní soustředění jednotlivců i sportovních týmů poskytuje brandýské Sportcentrum. Průměrná délka pobytu hostů v tomto ubytovacím zařízení je proto až 7 dní.

Obrázek 24: Rozložení lůžkové kapacity HUZ na Brandýsku (2009)

Pozn.: v lůžkové kapacitě není zahrnut počet lůžek v ubytovnách

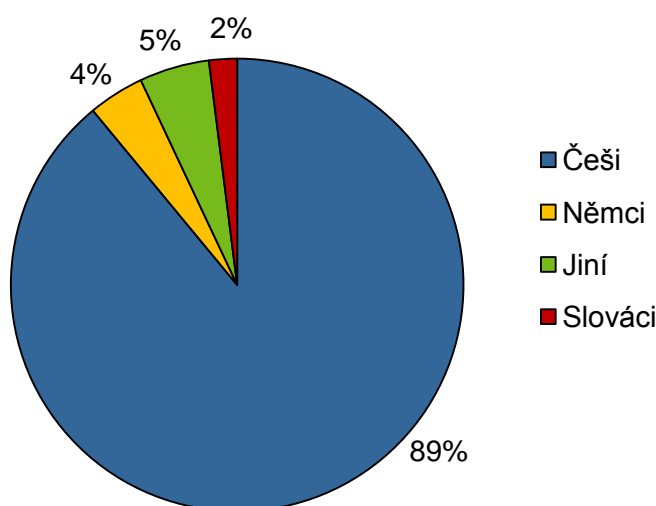
Zdroj: vlastní šetření, 2009, internetové prezentace ubyt. zařízení

Z výsledku dotazníkového šetření vyplývá, že ubytovací zařízení v území z 89 % využívají Češi. Ze zahraničních hostů respondenti uvedli především Němce a Slováky, ale jejich podíl na celkovém počtu ubytovaných je minimální (viz graf 10).

Cena za ubytování by měla vypovídat o kvalitě ubytovacího zařízení a poskytovaných službách. Zároveň ale ovlivňuje strukturu návštěvníků, kteří zařízení využívají. Cenová relace za dvojlůžkový pokoj na noc v kategorii hotelová zařízení se pohybovala od 900 do 1 900 Kč. Za nižší ceny poskytují ubytování hotelová zařízení ve venkovských obcích

(hotel Jizera, hotel Lesno), nejvyšší cenu za ubytování zaplatili zákazníci ve čtyřhvězdičkovém hotelu Paganini v Brandýse nad Labem (viz příloha 32). V kategorii penzion a motel se cena za dvojlůžkový pokoj na noc pohybovala od 700 do 1 100 Kč. Ceny za ubytování se během roku liší pouze u 2 subjektů v rozmezí 200 až 500 Kč s nárůstem v období letní sezóny.

Graf 10: Struktura ubytovaných hostů v HUZ na Brandýsku v roce 2009

Zdroj: vlastní šetření, 2009

Všechna ubytovací zařízení jako nejčastější způsob **propagace** uvedla vlastní webové prezentace. Část z nich (45 %) využívá ještě internetové servery specializované na prezentaci ubytovacích zařízení a propagační materiály (63 %). Propagaci v rámci brandýského TIC uvedlo 36 % ubytovacích zařízení. V terénu upozorňují na ubytovací zařízení reklamní tabule.

11. SPOLUPRÁCE V CESTOVNÍM RUCHU

Pro efektivní rozvoj CR je důležitá vzájemná spolupráce všech aktérů daného území (veřejná, podnikatelská a občanská sféra, místní obyvatelstvo). Na regionální a lokální úrovni patří mezi subjekty, které velmi často zasahují do rozvoje CR, zejména krajské úřady, organizace cestovního ruchu působící v turistických oblastech (regionech), svazky obcí, místní akční skupiny, jednotlivé obce, neziskové organizace, turistická informační centra atd. (Galvasová a kol. 2008).

11.1 Zlatý pruh Polabí, o.p.s.

V turistické oblasti Střední Čechy-severovýchod – Polabí, jejíž součástí je i sledované území, působí v oblasti podpory cestovního ruchu obecně prospěšná společnost Zlatý pruh Polabí se sídlem v Loučeni. Byla založena v roce 2005 podnikatelskými subjekty v cestovním ruchu a na základě partnerských smluv spolupracuje se zástupci měst a obcí, podnikateli a turistickými informačními centry. Při svých aktivitách spolupracuje také s krajským úřadem Středočeského kraje a agenturou CzechTourism.

Cílem obecně prospěšné společnosti Zlatý pruh Polabí je koordinace cestovního ruchu v regionu, propagace regionu Polabí a jeho turistického potenciálu, příprava propagačních materiálů, vytvoření informační databanky, komunikace s orgány státní správy a orgány Evropské unie (*Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti Zlatý pruh Polabí, o.p.s.* 2005).

Její aktivity v současné době spočívají především v **koordinaci marketingových aktivit**. Turistickou oblast prezentuje v médiích a na veletrzích (např. Regiontour, Holiday World, Regiony ČR) apod. Prostřednictvím webových stránek (www.polabi.com) se mohou prezentovat stravovací a ubytovací zařízení (u některých funkční online rezervace ubytování), kulturní akce apod. Vydává tematicky či regionálně cílené propagační materiály (*Polabím na kole, Polabím na lodi, 50 tipů na výlet v Polabí, Nejzajímavější místa Polabí* aj.), na některé z nich obdržela dotace od Středočeského kraje (viz příloha 33). Ze sledovaného území jsou v nich prezentovány památky (zámek a kostely v Brandýse nad Labem - Staré Boleslavi, zřícenina hradu Jenštejn) a přírodní atraktivity (přírodní

rezervace Hrbáčkovy tůně). Z volnočasových aktivit jsou zde nabízeny služby Golf club Stará Boleslav a několika jezdeckých škol (Radonice, Mratín, Hovorčovice).

Dalším projektem, který byl také finančně podpořen Středočeským krajem, je budování jednotného systému orientačního značení turistických cílů (zámky, muzea, galerie). Díky spolupráci s organizací bylo instalováno i ve městě Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.

V rámci své činnosti vytvořila organizace také tři turistické produkty (viz příloha 34), které byly nabízeny prostřednictvím ODTP agenturou CzechTourism.²

Pro vzájemnou výměnu zkušeností a diskuzi k možnostem rozšíření nabídky zajímavých produktů cestovního ruchu v Polabí organizuje Zlatý pruh Polabí, o.p.s. pravidelná setkání subjektů cestovního ruchu tzv. turistická fóra. Výměnu informací mezi subjekty v regionu se snaží podporovat i prostřednictvím rozesílání tzv. E-dobrych zpráv.

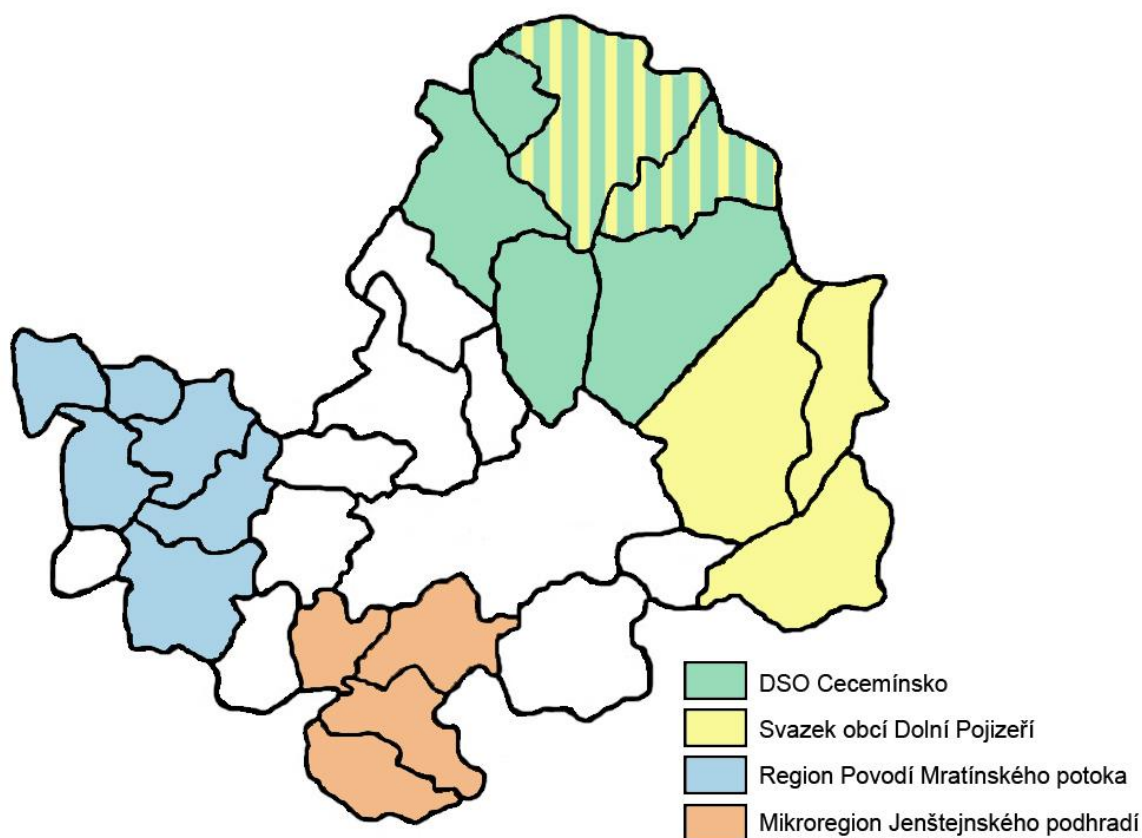
11.2 Činnost dobrovolných svazků obcí

Spolupráci nejen v oblasti cestovního ruchu mohou obce realizovat různými způsoby. Jednou z možností je spolupráce v rámci dobrovolných svazků obcí (dále jen DSO). Svazky obcí obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přirozenými přírodními nebo historickými hranicemi a dalšími důležitými pojíci prvky. Vyskytují se však i svazky sdružené bez principu územní celistvosti, jejichž cílem je rozvoj určitých společných záměrů (např. budování cyklostezek) (Galvasová a kol. 2008). Důvodem pro zakládání svazků obcí je také snazší dosažení dotací od státu a Evropské unie.

Ve vymezeném území fungují **čtyři dobrovolné svazky obcí** (mikroregiony) (viz obrázek 25). Byly vytvořeny především na základě přírodních oblastí (povodí řeky, potoka apod.) a tak jsou členy i obce mimo zájmové území (viz příloha 35). Dobrovolné svazky obcí zasahující na území Brandýska byly založeny zejména za účelem dobudování technické infrastruktury (kanalizace, čističky odpadních vod) a ochrany životního prostředí (revitalizace vodního toku). V předmětu činnosti mají uvedenou také spolupráci v oblasti cestovního ruchu, ale jedná se spíše jen o deklaratorní vymezení bez konkrétnějších kroků.

² V roce 2005 spustila agentura CzechTourism projekt Obchodní dům turistických produktů (ODTP), jehož cílem bylo vyvolat dialog mezi turistickými regiony a cestovními kancelářemi, motivovat regiony k tvorbě obchodovatelných turistických produktů. Turistické produkty byly prezentovány prostřednictvím databáze (www.czechtourism.cz/odtp) a formou tištěného katalogu ODTP. Využívání výstupů projektu cestovními kancelářemi však bylo neefektivní a tak došlo ke konci roku 2007 k jeho ukončení (www.czechtourism.cz).

Obrázek 25: Dobrovolné svazky obcí na území Brandýska v roce 2009

Zdroj: www.risy.cz, webové prezentace DSO, 2009

Hlavní směry dlouhodobého rozvoje území a rozvojové priority vymezují strategické plány rozvoje, které jsou zpracovávány i na úrovni mikroregionů. Zároveň by měly sloužit jako výchozí materiály pro přípravu projektů a žádostí o poskytnutí finančních prostředků na jejich realizace. Strategii rozvoje má z výše uvedených DSO zpracován pouze svazek obcí Povodí Mratínského potoka (*Strategie venkovského mikroregionu Povodí Mratínského potoka* 2004). Strategická vize se zaměřuje především na problematiku nedořešené technické infrastruktury obcí. Ve vytváření podmínek pro rekreaci je cílem obcí zlepšení prostupnosti území pro cyklisty a pěší (cyklostezky, turistické trasy), rozvoj stávajících turistických zařízení a výstavba dalších spolu se sportovními areály, vybudování propracovaného integrovaného informačního systému v regionu a okolí (aktuální zprávy o ubytování a pořádaných akcích), propagace celého území (mapy, internet). Konkrétní projekty z oblasti cestovního ruchu, které dokument navrhuje pro obce ze sledovaného území, ale nebyly realizovány.

K **propagaci** území využívá mikroregion (stejně jako ostatní uvedené DSO mimo Mikroregion Jenštejnského podhradí) především vlastní webovou prezentaci. Aktuální informace o pořádaných akcích, možnostech ubytování zde ale neuvádí a nejnovější dostupné dokumenty jsou z roku 2005. Aktualizované a kvalitní webové stránky (odkazy na památky, ubytovací zařízení, fotogalerie) má Svazek obcí Dolní Pojizeří. DSO Cecemínsko vydal na podporu rozvoje turistiky ještě informační leták (historie a zajímavosti obcí, přehled stravovacích zařízení). Jiné projekty v oblasti cestovního ruchu v rámci svazků obcí nebyly realizovány.

V žádném dobrovolném svazku obcí nefiguruje město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, což může být nevýhodou pro rozvoj cestovního ruchu na úrovni regionu. Podle vyjádření místostarosty Šnaiberka město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav nechce vytvářet mikroregion, ale snaží se stimulovat okolní obce vlastním rozvojem (Malý 2007). S okolními obcemi spolupracuje při konkrétních projektech (např. Labská cyklostezka, turistická poznávací trasa *Krajinou Rudolfa II.*) na základě volného sdružení obcí a deklarací o společném postupu.

11.3 Výsledky dotazníkové šetření představitelů obcí

Hlavním cílem dotazníkové šetření představitelů obcí bylo získat jejich názor na cestovní ruch a jeho možný rozvoj. Jedná se o subjektivní názory respondentů, ale i přesto výsledky odhalují současný stav cestovního ruchu, zájem o jeho rozvoj a aktivity, které v tomto směru podnikají.

Dotazníkové šetření proběhlo během měsíce února roku 2009 a jeho průběh se vyznačoval vyšší neochotou ke spolupráci ze strany respondentů. Po kontaktu prostřednictvím emailu (dotazník byl zpracován k vyplnění v elektronické podobě) bylo získáno 11 vyplněných dotazníků. Po telefonickém kontaktu bylo získáno dalších 7 dotazníků. Celkem tedy byla návratnost dotazníkového šetření mezi zástupci obcí 62 %.

Podle **hodnocení současného stavu** cestovního ruchu, převládá (46 %) mezi starosty obcí názor, že jeho úroveň je průměrná až špatná. Zázemí Prahy je dnes vyhledávaným místem pro bydlení, jehož úroveň označila většina představitelů obcí jako přednost. Z dalších předností obcí bylo často zmiňováno přírodní prostředí a možnosti sportovního vyžití. Za nedostatek považovala většina respondentů pracovní příležitosti, zdravotní a sociální

péči a kulturní vyžití. Větší rozvoj cestovního ruchu by podle jejich mínění přinesl v první řadě celkové oživení území, a dále zlepšení péče o kulturní památky.

Výsledky hodnocení vybavenosti obcí **turistickou infrastrukturou** zobrazuje tabulka 9. Nejhorších známek je dosaženo u vybavenosti ubytovacími zařízeními (4,2), cyklostezek a cyklotras (3,2) a kvality komunikací (3,1). Nejlépe je naopak hodnocena vybavenost sportoviště (2,4) a stravovacími zařízeními (2,7).

Tabulka 9: **Hodnocení vybavenosti obcí infrastrukturou cestovního ruchu**

turistická infrastruktura	průměr. známka*	úroveň turistické infrastruktury (v %)				
		velmi dobrá	dobrá	průměr.	špatná	velmi špatná
ubytovací zařízení	4,2	11	6	0	11	72
stravovací zařízení	2,7	22	28	17	22	11
kvalita komunikací	3,1	6	17	50	17	11
parkoviště	3,0	22	22	17	11	28
sportoviště	2,4	28	22	33	11	6
cyklostezky, cyklotrasy	3,2	11	17	22	39	11
informační značení	2,8	6	28	44	17	6

Zdroj: vlastní šetření, 2009

* vypočítáno jako aritmetický průměr ze všech odpovědí (1 - velmi dobrá, 2 - dobrá, 3 - průměrná, 4 - špatná, 5 - velmi špatná)

Podle odpovědí starostů není jejich zájem o rozvoj cestovního ruchu v obcích sledovaného území velký (67 % označilo zájem jako průměrný, 22 % jako malý). Dle mínění oslovených brání úspěšnějšímu rozvoji cestovního ruchu především:

- absence významnějších památek (obce nemají co zajímavého nabídnout)
- území více vhodné pro bydlení, než pro rozvoj cestovního ruchu
- nedostatek finančních prostředků
- jiné priority obcí (technická infrastruktura aj.)
- chybějící ubytovací kapacity
- nezájem podnikatelských subjektů

Většina obcí se tak více soustředí na zlepšování kvality života obyvatel obcí (budování a zlepšování infrastruktury, sportovních ploch, dětských hřišť, veřejných prostranství aj.).

Jako **přednosti** (atraktivita), které mohou obce využít pro rozvoj cestovního ruchu, bylo v odpovědích nejčastěji zmiňováno přírodní prostředí (rovinatý terén vhodný pro cykloturistiku), místní pohostinství (zastávka pro cykloturisty) a dobrá dostupnost pro turisty z okolních měst.

Pro rozvoj cestovního ruchu je důležitá **spolupráce mezi jednotlivými zainteresovanými subjekty** (veřejný sektor, soukromý sektor, neziskové organizace). Nejintenzivnější spolupráce probíhá mezi obcemi navzájem, což zohledňují i existující svazky obcí (viz kap. 11.2). Spolupráci s ostatními obcemi ohodnotilo 61 % respondentů jako dobrou až velmi dobrou (viz graf 11). Zkušenosti se spoluprací se zahraničními obcemi (regiony) má jen město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, které má uzavřené partnerské smlouvy s italským městem Montescudaio a maďarským Gödöllő. Jedná se o vzájemnou výměnu zkušeností prostřednictvím představitelů měst a kulturních, sportovních a zájmových organizací. Pokud jde o spolupráci podnikatelskými subjekty, tak její rozsah je podstatně nižší. Spolupráci s podnikatelskými subjekty označilo 56 % dotazovaných jako průměrnou, 39 % pak jako špatnou až velmi špatnou.

Na otázku, zda obce realizují či připravují nějaké **projekty** zaměřené na podporu cestovního ruchu, odpovědělo kladně 72 % respondentů. Starostové jmenovali převážně projekty na obnovu památek, vybudování nebo rekonstrukci sportovních zařízení, úpravu veřejných prostranství a informačního značení aj.

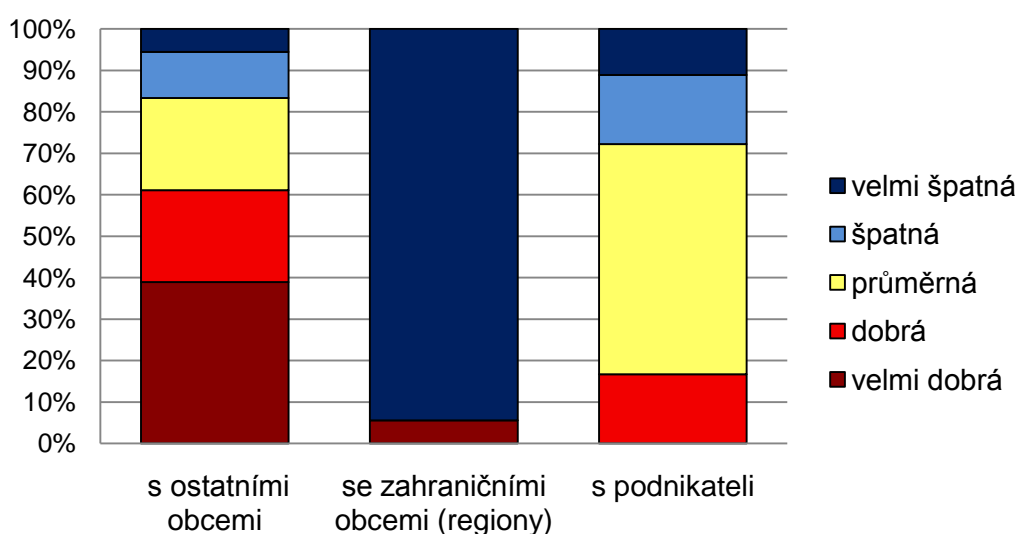
Rozvoj cestovního ruchu aktivně podporuje především město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, které disponuje turistickými atraktivitami a infrastrukturou, dostatkem finančních prostředků i samostatným odborem kultury a cestovního ruchu (má zpracován strategický plán rozvoje území). V současné době se snaží za pomoci státních dotací (viz příloha 36) dokončit rekonstrukci brandýského zámku, připravuje projekty na revitalizaci městských lesoparků (Houštka, Ostrůvek) a ve spolupráci s okolními městy a obcemi usiluje o obnovení lodní turistické dopravy na Labi.

Společným projektem několika obcí na podporu rozvoje cykloturistiky je vybudování Labské cyklostezky v úseku Lázně Toušeň – Brandýs nad Labem – Stará Boleslav – Kostelec nad Labem. Na tento projekt byla v letošním roce získána dotace z evropských strukturálních fondů v rámci Regionálního operačního programu Střední Čechy v celkové výši necelých 51 mil. Kč. Dotace má pokrýt přes 90 % celkových nákladů, zbývající

náklady uhradí do projektu zapojené obce (Lázně Toušeň, Zápy, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Záryby a Kostelec nad Labem).

Zájem o rozvoj cestovního ruchu dokládá také míra využití různých forem **propagace**. V dnešní době není překvapující, že všechny obce ke své propagaci využívají vlastní webové stránky. Jejich kvalita není ale vždy dostačující, problémem je často jejich přehlednost a také aktuálnost informací. Mimo ně je nejčastěji využívána propagace v rámci sdružení obcí (78 % obcí) a prostřednictvím tištěných materiálů (61 % obcí).

Graf 11: Hodnocení spolupráce představitelů obcí s jednotlivými subjekty na Brandýsku

Zdroj: vlastní šetření, 2009

12. ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo postihnout stav a perspektivy cestovního ruchu a rekreace ve vymezeném modelovém regionu Brandýsko, v kontextu celkového rozvoje území v suburbanizovaném zázemí Prahy.

Byla provedena analýza rekreačního potenciálu území a jednotlivých forem cestovního ruchu s možnostmi dalšího rozvoje. Kromě využití dostupných statistických dat, bylo použito pro zhodnocení vybrané problematiky vlastní dotazníkové šetření návštěvníků, ubytovacích zařízení, představitelů obcí. Vzhledem k významu druhého bydlení pro danou oblast, bylo ve vybraných lokalitách provedeno také dotazníkové šetření majitelů (uživatelů) objektů druhého bydlení (struktura majitelů, názory na budoucí využívání objektů apod.). Část práce je věnována také institucionální stránce cestovního ruchu ve sledované oblasti (činnost dobrovolných svazků obcí, spolupráce obcí, projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu).

Na tomto základě je tedy možné zodpovědět stanovené výzkumné otázky:

- *Patří cestovní ruch mezi nejdůležitější aktivity ve sledovaném území, má potenciál pro další rozvoj?*

Studované území leží v zázemí hlavního města, které se v současnosti intenzivně rozvíjí. Okrajové části pražské aglomerace jsou opět od 90. let minulého století vyhledávanými místy pro bydlení (kvalitní prostředí, dobrá dopravní dostupnost práce a služeb v Praze). Pražský městský region mění i komerční suburbanizace (výstavba skladových, velkonákupních a výrobních areálů) v blízkosti dálnic a významných dopravních křižovatek.

Vymezená oblast se skládá jak z rekreačně atraktivních území (severovýchodní část sledovaného území, město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), tak z území, která nejsou pro cestovní ruch a rekreaci příliš atraktivní (nejbližší zázemí města Prahy jihozápadně od Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi).

Jako území více vhodné pro **bydlení**, než pro rozvoj cestovního ruchu vnímá zkoumanou oblast většina představitelů obcí (dotazníkové šetření), což se projevuje v jejich menším zájmu o jeho rozvoj. Úspěšnějšímu rozvoji cestovního ruchu z jejich pohledu brání především absence významnějších atraktivit (obce nemají co zajímavého nabídnout, chybí specifické atraktivity, kterými by se odlišily), jiné priority obcí (technická infrastruktura

aj.), chybějící ubytovací kapacity, nezáměr podnikatelských subjektů, nedostatek finančních prostředků. Atraktivnost sledované oblasti pro bydlení a rozvoj obytné funkce potvrzují i realizované projekty výstavby nových obytných a rodinných domů.

V části sledovaného území, především v přírodně atraktivním prostředí, bude i v budoucnu hrát významnou roli příměstská rekreace formou tzv. **druhého bydlení**, kterou doplňuje cykloturistika a rekreace u vody. Potenciál pro rozvoj komerčních forem cestovního ruchu má město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, které disponuje turistickými atraktivitami, infrastrukturou, finančními prostředky (aktivní při čerpání dotací). Rozvoj cestovního ruchu se snaží aktivně podpořit několika projekty (budování Labské cyklostezky, snaha o obnovení lodní dopravy, rekonstrukce zámku, kulturní akce, revitalizace městských lesoparků apod.)

- *V jaké intenzitě probíhá rezidenční suburbanizace v území příměstské rekreace (v obcích s vysokým rekreačním potenciálem, v obcích s vysokým počtem objektů druhého bydlení)?*

Suburbanizační proces (zejm. rezidenční suburbanizace) v zázemí Prahy ovlivňuje i sledované území, i když jeho intenzita se v této oblasti projevuje v menší míře než na jihu Prahy. Atraktivními pro bydlení se staly zejména dobře dopravně dostupné obce (zapojené i do PID) v těsném zázemí Prahy (Hovorčovice, Měšice, Přezletice, Jenštejn, Dřevčice, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), ve kterých realizují větší projekty výstavby obytných a rodinných domů stavební společnosti.

Z hodnocení přírodního potenciálu vyplývá, že k rekreaci vhodná je severovýchodní část sledovaného území, kde se nacházejí rozsáhlejší lesní celky, jezero Lhota, Konětopy a protéká jím řeka Jizera a Labe. V obcích této části sledovaného území nejsou realizovány rozsáhlé projekty bytové výstavby developerských společností, ale méně intenzivní individuální výstavba rodinných domů jednotlivými stavebníky. V přírodně atraktivním prostředí se koncentrují také OIR (obce Káraný, Lhota, Skorkov, Nový Vestec), které ale dle mého názoru v území nepředstavují výraznou bariéru pro výstavbu nových rodinných domů (OIR se z velké části nacházejí na lesní půdě nevyužitelné pro stavbu rodinných domů). Nové obytné lokality vznikají i v těchto obcích, a to na bývalé zemědělské půdě při okrajích obcí.

K suburbanizaci nedochází pouze výstavbou nových domů, ale také přestavbou původních objektů druhého bydlení (případně jejich zbouráním a výstavbou nových obytných domů na původních pozemcích).

Dotazníkové šetření majitelů (uživatelů) OIR odhalil i jejich názory na **budoucí využití objektů**. Výzkum prokázal, že o budoucí funkci OIR rozhoduje především jeho lokalizace. K trvalému bydlení hodlají OIR využívat zejména respondenti ze Lhoty (13 %) a intravilánu obce Káraný (24 %). Chaty se zde nacházejí přímo v intravilánu obce (nebo v těsné návaznosti), na větších pozemcích (ve vlastnictví majitelů objektů), které jsou také lépe dostupné pro napojení na potřebnou infrastrukturu. Možnost trvalého bydlení po případných stavebních úpravách objektu, zkvalitnění infrastruktury (vodovod, kanalizace) a služeb nevylučuje 27 % dotazovaných z těchto dvou lokalit.

- *Jaké komerční formy cestovního ruchu se v území nejvíce rozvíjejí?*

Vzhledem k atraktivitě historických a sakrálních objektů patří k nejrozšířenějším formám komerčního cestovního ruchu na Brandýsku **kulturně-poznávací a náboženský cestovní ruch** (*Národní svatováclavská pouť ve Staré Boleslavi*). Nejnavštěvovanější památkou je brandýský renesanční zámek, který prochází postupnou rekonstrukcí. Ostatní památky jsou méně známé a zpravidla neslouží jako hlavní podnět k návštěvě regionu.

V regionu neexistuje žádné velkoplošné chráněné území a pouze malé množství maloplošných. Ze sportovně-rekreačních forem se s ohledem na přírodní předpoklady rozvíjí zejména **cykloturistika** a oblíbená je také **rekreace u vody** (jezero Lhota, Konětopy, Křenek – Ovčáry). Podstatné je zlepšování doprovodné infrastruktury v podobě odpočívadel pro cykloturisty a pěší turisty, informačních tabulí apod. Bezpečnější pohyb cyklistů podpoří projekt *Labské cyklostezky*, na kterou získaly do projektu zapojené obce dotaci z evropských fondů. V území se rozvíjejí i volnočasové aktivity, které v posledních letech získávají na oblibě (**in-line bruslení, golf, jezdeckví**).

Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav nabízí vynikající zázemí pro **sportovní cestovní ruch** (soustředění a tréninky sportovních týmů).

Blízkost Prahy a několik vhodných hotelových zařízení umožňuje rozvoj moderních (a příjmově atraktivních) forem konferenčního a školícího cestovního ruchu, firemních teambuildingových akcí.

- *Působí druhé bydlení jako bariéra rozvoje ostatních forem cestovního ruchu?*

Vysoký počet OIR je lokalizován v obcích Káraný, Nový Vestec, Skorkov a Lhota, které zároveň patří mezi přírodně atraktivní rekreační prostory (významné kulturní památky se zde nenacházejí) ve vymezené oblasti.

Lokalizace OIR, ani vysoký počet rekreatantů (především v letním období) nebrání tomu, že jsou výše zmíněné obce oblíbeným cílem cykloturistů (vede zde několik značených cyklotras a turistických tras). Cykloturistika je také podporována zlepšováním infrastruktury pro cyklisty (stavba lávky přes Labe – spojující Káraný s Lázněmi Toušev, značení cyklotras, výstavba odpočívadel). Zvýšené návštěvnosti využívají především místní pohostinství.

Obec Káraný navštěvují také příznivci in-line bruslení a obec Lhota je vyhledávána pro rekreaci u stejnojmenného jezera.

- *Kdo jsou návštěvníci regionu a jaké jsou jejich motivy k rekreaci?*

Výsledky dotazníkového šetření návštěvníků potvrdily, že sledované území je využíváno především pro jednodenní výlety jednotlivců či skupin v rámci domácího (příměstského) cestovního ruchu. V průběhu letní sezóny měli výraznou převahu mezi návštěvníky obyvatelé samotného okresu Praha-východ, dalších sousedních okresů a Prahy. Motivací k návštěvě regionu bylo nejčastěji poznání místních památek (příp. návštěva kulturní akce) a aktivní trávení volného času (pěší turistika, cykloturistika, in-line bruslení, koupání). Odpovědi respondentů potvrdily, že Brandýsko je vhodným místem pro rodinné výlety (kulturně-poznávací CR) i pro skupiny přátel, kteří mají zálibu v cykloturistice. Šetření odhalilo poměrně vysoký podíl respondentů, kteří navštěvují sledované území za účelem trávení volného času pravidelně (59 %). Z hlediska věkových kategorií byli nejčastějšími návštěvníky osoby ve věku 31 až 50 let (57 %).

Vzhledem k počtu OIR tvoří početnou skupinu návštěvníků sledovaného území také majitelé (uživatelé) objektů druhého bydlení. Mnozí z nich (zejm. senioři) tráví ve svých objektech podstatnou část roku.

- *Realizují aktéři cestovního ruchu daného území konkrétní projekty zaměřené na jeho rozvoj?*

Brandýsko je součástí turistické oblasti Střední Čechy – severovýchod – Polabí, ve které působí v oblasti podpory cestovního ruchu **obecně prospěšná společnost Zlatý pruh Polabí**. Na základě partnerských smluv spolupracuje se zástupci měst a obcí, podnikateli a turistickými informačními centry. Její aktivity se dosud soustředily především na koordinaci marketingových aktivit (prezentace turistické oblasti v médiích, na veletrzích, vydávání propagačních materiálů) a budování jednotného systému orientačního

značení turistických cílů v oblasti. Organizace byla poměrně úspěšná v získávání dotací na projekty (propagační tiskoviny, turistické značení) od Středočeského kraje.

Dobrovolné svazky obcí zasahující na území Brandýska byly založeny především za účelem dobudování technické infrastruktury a ochrany životního prostředí. Spolupráce v oblasti cestovního ruchu (také uvedena v předmětu činnosti) zatím nepřinesla žádné významnější projekty (pouze vydání propagačních materiálů).

Samotné **obce** realizují v oblasti cestovního ruchu převážně projekty na obnovu památek, vybudování nebo rekonstrukci sportovních zařízení, úpravu veřejných prostranství a informačního značení aj. Nejvýznamnějším projektem posledních let, na kterém spolupracuje několik obcí, je vybudování úseku Labské cyklostezky (zisk dotace z evropských fondů).

Část území ze sledovaného regionu má dlouhou tradici rekreačního využívání (druhé bydlení), kterou dnes doplňují různé volnočasové aktivity (cykloturistika, in-line bruslení, golf). V současné době je zázemí Prahy (okresy Praha-východ a Praha-západ) vystaveno procesu suburbanizace, který se projevuje i ve studovaném území (především v dobře dopravně dostupných obcích v těsném zázemí Prahy). Možnosti rekreace v budoucnu tak budou záviset i na tom, v jaké míře zde bude tento proces, který mění fyzické i sociální prostředí, dále probíhat.

Na závěr uvedu témata, která by si zasloužila další pozornost:

- postihnout vztah mezi trvale žijícími obyvateli a rekreanty (ze sociologického pohledu)
- prozkoumat trávení volného času (každodenní, krátkodobou rekreaci) mezi obyvateli suburbíí
- analyzovat další průběh (vliv) suburbanizace v území příměstské rekreace

LITERATURA A OSTATNÍ ZDROJE

BIČÍK, I. a kol. (2001): *Druhé bydlení v Česku*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 167 s.

BIČÍK, I., KUPKOVÁ, (2006): *Vývoj využití ploch v Pražském městském regionu*. In: Ouředníček, M. (ed.): Sociální geografie Pražského městského regionu. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, s. 42-63.

BRANWELL, B., LANE, B. (1993): *Sustainable Tourism: An Evolving Global Approach*. Journal of Sustainable Tourism, 1, č. 1, s. 1-5.

CÍLEK, V., BAŠE, M. (2005): *Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu* [online].

Dostupné z WWW: <<http://www.vesteckazvonicka.cz/files/active/0/Suburbanizace%20pra%C5%BESk%C3%A9ho%20okol%C3%AD..pdf>> [2008-09-12]

DOHNAL, V. a kol. (1985): *Rajonizace cestovního ruchu ČSR*. Merkur, Praha, 167 s.

DOMALEWSKI, P. (2003): *Druhé bydlení v zázemí města Plzně*. Magisterská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 97 s.

FIALOVÁ, D. (1992): *Současný stav a perspektivy rekreačních lokalit v těsném zázemí Prahy*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 70 s.

FIALOVÁ, D. (2000): *Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy)*. Disertační práce. KSGRR PřF UK, Praha, 130 s.

FORET, M., FORETOVÁ, V. (2001): *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Grada, Praha, 178 s.

GALVASOVÁ, I. a kol. (2008): *Průmysl cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 262 s.

GALLENT, N., TEWDWR-JONES, M. (2000): *Rural Second Homes in Europe: Examining Housing Supply and Planning Control*. Ashgate, Hampshire, 166 s.

- GARDAVSKÝ, V. (1968): *Rekreační zázemí Prahy*. Kandidátská disertační práce. PřF UK, Praha, 91 s.
- HALL, C.M., MÜLLER, D.K. (eds.) (2004): *Tourism, Mobility and Second Homes. Aspects of Tourism*. 15, Channel View Publications, 304 s.
- HRALA, V. (1997): *Geografie cestovního ruchu*. Idea servis, Praha, 168 s.
- HYKA, J., HAJLEKOVÁ, Z. (1998): *Vítáme Vás v Novém Vestci*. Obecní úřad Nový Vestec, Nový Vestec, 32 s.
- JANOUSEK, Z. (2008): *Proměny rekreačních funkcí intenzivně využívané říční nivy v kontextu vývoje krajiny Čelákovice a okolí*. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 30 s.
- JOHNSTON, R. J. (eds.) (2002): *The Dictionary of Human Geography*. Blackwell, Oxford, 958 s.
- KIRÁLOVÁ, A. (2003): *Marketing destinace cestovního ruchu*. Ekopress, Praha, 173 s.
- KŘIVÁNEK, O. (2003): *Káraný: krajina mezi Labem a Jizerou*. Iva Vodáková, 2003, 240 s.
- KUBEŠ, J. (2009): *Poloha, struktura, infrastruktura a obraz Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace* [online]. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 55 s.
Dostupné z WWW: < http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/z/vyuka/kubes-poloha_struktura_infrastruktura_a_obraz_cb.pdf > [2009-04-17]
- KUCHAŘOVÁ, Z. (1984): *Rekreační zázemí hl.m. Prahy*. Magisterská práce. Katedra ekonomické a regionální geografie PřF UK, Praha, 65 s.
- LANZA, A., MARKANDYA, A., PIGLIARU, F. (eds.) (2005): *The Economics of Tourism and Sustainable Development*. Elgar, Cheltenham, 315 s.
- LEW, A.A., HALL, C.M., WILLIAMS, A.M. (2004): *A Companion to Tourism*. Blackwell, 622 s.
- MALÝ, J. (2007): *Potenciál rozvoje cestovního ruchu na Brandýsku*. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita, Plzeň, 56 s.

- MARIOT, P. (1983): *Geografia cestovného ruchu*. Veda, Bratislava, 248 s.
- MARKVART, J. (2002): *Suburbanizace, pěší pohyb a krajina. Příklad města Brna*. Urbanismus a územní rozvoj, 5, č. 6, s. 28-34.
- MEJSNAROVÁ, J. (2004): *Rekreační funkce v území: rekreační aktivity z pohledu územního plánování* [online].
Dostupné z WWW: <http://dokumenty.mejsnarova.cz/vyzkum/C_-_promeny_rekr_funkce_-_vyzkum_PUBLIKACE.pdf> [2008-09-12]
- MIRVALD, V. a kol. (1996): *Geografie cestovního ruchu*. Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita, Plzeň, 124 s.
- MUSIL, J. (2001): *Vývoj a plánování měst ve střední Evropě v období komunistických režimů*. Pohled historické sociologie. Sociologický časopis, 37, č. 3, s. 275-296.
- NASAVRCKÁ, M. (2007): *Trendy rozvoje cestovního ruchu v okrese Náchod*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 107 s.
- Online rozhovor s PhDr. Milanem Novákem* (2008) [online]. Tiskové středisko České biskupské konference. Dostupné z WWW: <<http://tisk.cirkev.cz/online-rozhovor/svatovaclavske-oslavy.html>> [2009-03-12]
- OUŘEDNÍČEK, M. (2003): *Suburbanizace Prahy*. Sociologický časopis, 39, č. 2, s. 235-53.
- OUŘEDNÍČEK, M. (ed.) (2006): *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 159 s.
- OUŘEDNÍČEK, M., POSOVÁ, D. (2006): *Suburbánní bydlení v Pražském městském regionu: etapy vývoje a prostorové rozmístění*. In: Ouředníček, M. (ed.): *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, s. 98-113.
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): *Cestovní ruch – Výkladový slovník*. MMR ČR, Praha, 448 s.

- PENDER, L., SHARPLEY, S. (eds.) (2005): *The Management of Tourism*. Sage, London, 347 s.
- PERLÍN, R. (2002): *Nízkopodlažní výstavba v územních plánech obcí v zázemí Prahy*. In: Sýkora, L. (ed.): *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Ústav pro ekopolitiku, Praha, s. 141-155.
- PRIESTLEY, G.K., EDWARDS, J.A., COCCOSSIS, H. (eds.) (1996): *Sustainable Tourism? European Experiences*. CAB Int., 212 s.
- Region a cestovní ruch (2006). Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 124 s.
[online] Dostupný z WWW: < <http://ct.scentrum.cz/eknihovna/preview.php?id=130>>
- SÁDLO, J., ČERVINKA, Z. (2004): *Přírodní poměry okolí Čelákovic: krajina, vegetace, člověk*. In: Špaček, J. (ed.): *100 let Městského muzea v Čelákovících*. Městské muzeum v Čelákovících, Čelákovice, s. 57-111.
- SCHMEIDLER, K. (2003): *Vliv dopravy na rozvoj osídlení a měst XXI. století. Rostoucí mobilita a urbanistická struktura*. Urbanismus a územní rozvoj, 6, č. 3, s. 26-30.
- SIMONÍKOVÁ, H. (1998): *Rekreace v zázemí Prahy: na příkladu využití objektů individuální rekreace obcí Jíloviště, Klíneč a Trnová*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 90 s.
- SÝKORA, L. (2001): *Proměny prostorové struktury Prahy v kontextu postkomunistické transformace*. In: Hampl, M. a kol. *Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, s. 127-168.
- SÝKORA, L. (ed.) (2002): *Suburbanizace a její sociální a ekologické důsledky*. Ústav pro ekopolitiku, Praha, 191 s.
- ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. (2001): *Geografie cestovního ruchu*. Karolinum, Praha, 228 s.
- TOMANOVÁ, E. (2007): *Cestovní ruch v Českém lese*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 138 s.

URBAN, L. (2007): *Transformace druhého bydlení na Jihlavsku*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 111 s.

URBÁNEK, R. (2008): *Analýza cestovního ruchu na Berounsku*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 146 s.

VÁGNER, J. (1999): *Geografické aspekty druhého bydlení v České republice*. Disertační práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 201 s.

VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. a kol. (2004): *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 286 s.

VACH, O. (2007): *Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Orlických horách*. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 104 s.

VLASÁK, E. (1991): *Polabské město Čelákovice*. Městský úřad Čelákovice, Čelákovice, 192 s.

VYSTOUPIL, J. a kol. (2007): *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Masarykova univerzita, Brno, 98 s.

VYSTOUPIL, J., HOLEŠINSKÁ, A., ŠAUER, M. (2007): *Vymezování destinace a formulace jejích charakteristik a organizace cestovního ruchu v destinaci*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 69 s.

WOKOUN, R., VYSTOUPIL, J. (1987): *Geografie cestovního ruchu a rekreace I*. Univerzita J. E. Purkyně, Brno, 250 s.

ZBÍRAL, J. (2008): *Transformace druhého bydlení v povodí Kocáby*. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 49 s.

Strategické dokumenty, regionální zpravodaje:

Dokumentace o hodnocení vlivů stavby na životní prostředí: Změna technologie těžby - těžebna štěrkopísku Otradovice (2004) [online]. T-EC Ústí nad Labem, 71 s.

Dostupné z WWW: <http://tomcat.cenia.cz/eia/download.jsp?view=eia_cr&id=STC180&file=dokumentaceDOC.> [2008-06-12]

Generel cyklistických tras a cyklostezek na území Středočeského kraje (2008) [online]. Středočeský kraj, Praha. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/regionalni-rozvoj/cyklogenerel/>> [2008-08-25]

Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 1, 2008 [online]. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.
Dostupné z WWW: <<http://www.brandysko.cz/data/File/listy/ml01-08-web.pdf>> [2009-03-12]

Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 3, 2009 [online]. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.
Dostupné z WWW: <http://www.brandysko.cz/data/File/listy/ML3-net_opr.pdf> [2009-04-16]

Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 4, 2009 [online]. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.
Dostupné z WWW: <<http://www.brandysko.cz/data/File/listy/ml4-09-net.pdf>> [2009-05-13]

Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 7-8, 2009 [online]. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.
Dostupné z WWW: <<http://www.brandysko.cz/data/File/listy/ml-7-8-text.pdf>> [2009-07-25]

Polabský týdeník TOK, 10, č. 10, 2009 [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.zera.cz/archiv/tok10.pdf>> [2009-05-25]

Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji (2007) [online]. Středočeský kraj, Praha, s. 324.
Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/regionalni-rozvoj/aktuality/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-ve-stredoceskem-kraji.htm>> [2008-06-12]

Strategický plán rozvoje 2007- 2013 - Průvodce SRPem (2006) [online]. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, 39 s.
Dostupné z WWW: <<http://www.brandysko.cz/data/File/1744.pdf>> [2008-06-12]

Strategie rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti 04 Střední Čechy – severovýchod: POLABÍ (2005) [online]. Zlatý pruh Polabí o.p.s, 20 s.

Dostupné z WWW: <<http://www.polabi.com/pdf/Strategie-rozvoje-CR-Polabi.pdf>>
[2008-06-12]

Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 – 2013 (2006) [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 109 s. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro>>
[2008-06-12]

Strategie venkovského mikroregionu Povodí Mratínského potoka (2004) [online]. Region povodí Mratínského potoka, 37 s. Dostupné z WWW: <<http://www.povodi-mratinskeho-potoka.cz/?apl=deska&akce=zobrazit&jz=cz#>> [2009-03-12]

Technicko-ekonomická studie a generel střední části Polabí (2007) [online]. Středočeský kraj, Praha, 70 s. Dostupné z WWW: <<http://fondyeu.kr-stredocesky.cz/article.asp?thema=2081&item=63971>> [2008-05-10]

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2005 [online]. Tiskové zprávy Středočeského kraje. Dostupné z WWW: <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/instituce/tiskove-informace/tiskove-zpravy/dotacni-rizeni-v-oblasti-cestovniho-ruchu_1.htm>. [2009-05-10].

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2006 [online]. Tiskové zprávy Středočeského kraje. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/instituce/tiskove-informace/tiskove-zpravy/rada-stredoceskeho-kraje-schvalila-dotace-v-oblasti-cestovniho-ruchu-pro-rok-2006.htm>> [2009-05-10]

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2007 [online]. Usnesení Rady Středočeského kraje 074-27/2007/RK. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/samosprava/rada/usneseni-rady.htm>>. [2009-05-10]

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2008 [online]. Usnesení Rady Středočeského kraje 104-26/2008/RK. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/samosprava/rada/usneseni-rady.htm>> [2009-05-10]

Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti Zlatý pruh Polabí, o.p.s. 2005 [online]. Zlatý pruh Polabí, o.p.s., 12 s. Dostupné z: <www.polabi.com> [2009-03-12]

Zdroje statistických dat

ČÚZK (2005). Databáze katastru nemovitostí [elektronický zdroj]. Interní materiály. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha. [2008-04-20]

Návštěvnost památek v krajích ČR v roce 2007 [online]. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. Dostupné z WWW: <http://new.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2009/03/p976_200865_navstevnost_pamatek_2007.pdf> [2009-03-12]

Návštěvnost muzeí, památníků a galerií v krajích ČR v roce 2007 [online]. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. Dostupné z WWW: <http://new.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2009/03/p977_200866_navstevnost_muzeaagalerie_2007.pdf> [2009-03-12]

Průvodce obcemi Středočeského kraje 2003 (2003) [online]. Český statistický úřad, Praha, 191 s. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/A50030F560/\\$File/13214303.pdf](http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/A50030F560/$File/13214303.pdf)> [2008-07-22]

Registr hromadných ubytovacích zařízení (2008) [online]. Český statistický úřad, Praha. Dostupné z WWW: <<http://czso.cz/lexikon/uz.nsf/index>> [2008-07-22]

Registr sčítacích obvodů a budov (2007) [elektronický zdroj]. Interní materiály. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha. [2008-07-22]

Retrospektivní lexikon obcí Středočeského kraje 1869 až 2001 (2005) [online]. Český statistický úřad, Praha, 540 s. Dostupné z WWW: <www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/p/13-2106-05 – k 14.8.2009> [2008-07-22]

Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008) [online]. Český statistický úřad, Praha. Dostupné z WWW: <www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/p/13-2101-08> [2009-02-17]

Statistický lexikon obcí České republiky 1992 (1994). Český statistický úřad, Praha, 895 s.

Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007) [online]. Český statistický úřad, Praha, 1352 s. Dostupné z WWW: <<http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/4116-07>> [2008-07-22]

Vývoj bytové výstavby ve Středočeském kraji v letech 1998 až 2007 (2008) [online]. Český statistický úřad, Praha. Dostupné z WWW: <www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/publ/13-2107-08-1998_az_2007> [2009-02-11]

Ostatní zdroje:

CENIA (2008). Portál veřejné správy České republiky. <<http://geoportal.cenia.cz>> [2008-06-22]

CK CVOK <www.cvok.cz> [2009-03-14]

CzechTourism <www.czechtourism.cz> [2009-02-11]

Dřevčická tvrz <www.villadreucici.eu> [2008-06-11]

Jezero Lhota <www.lhotajezero.cz> [2009-04-11]

Jízdní řády <www.idos.cz> [2008-08-15]

Mapy Seznam <www.mapy.cz> [2008-06-11]

Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav <www.brandysko.cz> [2009-04-11]

Obec Hlavenec <www.hlavenec.cz> [2009-04-11]

Obec Hovorčovice <www.hovorcovice.cz> [2009-04-11]

Obec Káraný <www.karany.cz> [2009-04-11]

Obec Nový Vestec <www.obecnovyvestec.cz> [2009-04-11]

Obec Skorkov <www.skorkov.cz> [2009-04-11]

Regionální informační servis <www.risy.cz> [2009-03-11]

Ředitelství silnic a dálnic <www.rsd.cz> [2009-06-11]

Turistický server Turistik <www.turistik.co.uk> [2008-08-13]

Water ski klub TJ Neratovice <www.waterski.isgreat.org/> [2008-08-13]

Zlatý pruh Polabí, o.p.s. <www.polabi.com> [2009-04-07]

Zpravodajský server Centrum.cz <www.centrum.cz> [2009-03-16]

Dobrovolné svazky obcí

Dobrovolný svazek obcí Cecemínsko <www.ceceminsko.cz> [2009-03-19]

Dobrovolný svazek obcí Region povodí Mratínského potoka <www.povodi-mratinskeho-potoka.cz> [2009-03-19]

Svazek obcí Dolní Pojizeří <www.dolnipojizeri.cz> [2009-03-19]

Ubytovací zařízení

Apartmán Brázdim <www.apartmanuprahy.cz> [2008-06-11]

Hotel Brandýský Dvůr <www.hotelbd.cz> [2008-06-11]

Hotel Jizera <www.hoteljizera.cz> [2008-06-11]

Hotel Lesno <www.hotellesno.cz> [2008-06-11]

Hotel Paganini <<http://cz.hotelpaganini.cz>> [2008-06-11]

Hotel Sportcentrum <www.hotel-sport-centrum.cz> [2008-06-11]

Kemp Kačer <www.autokemp-kacer.cz> [2008-06-11]

Motel Euro <www.moteleuro.cz> [2008-06-11]

Penzion Lázeňská <www.pruvodce.com/lazenska> [2008-06-11]

Penzion Na Zápské <<http://web.quick.cz/Penzion.na.Zapske>> [2008-06-11]

Říční lázně Jizerka <www.jizerka.com> [2008-06-11]

Sport Hotel Houštka <www.sporthotelhoustka.cz> [2008-06-11]

Developerské společnosti (projekty bytové výstavby)

Bydlení Hovorčovce <www.bydlenihovorcovice.cz/> [2009-02-14]

Bytové a rodinné domy Mratín <<http://baracom.cz/reference/vlastni-developerske-projekty>> [2009-02-14]

Bytové domy Na Panském <www.mexxreality.cz/cs/developerske-projekty/detail/moderni-bydleni-na-panskem-stara-boleslav-97/#> [2009-02-14]

Bytové domy Pampeliška II. <www.pampeliska2.cz/o-projektu-pampeliska-ii> [2009-02-14]

Bytové domy U Vodojemu I. <www.benereal.cz/project.php?article=2> [2009-02-14]

Nové byty v Přezleticích <www.zlaty-kopec.cz/> [2009-02-14]

Nový Jenštejn <www.novyjenstejn.cz> [2009-02-14]

Obytná čtvrť Na Výsluní <www.drevcicenavysluni.cz/uvod.htm> [2009-02-14]

Projekt Císařská louka <www.schiffreality.cz/karany/oprojektu.php> [2009-02-14]

Projekt Zahradní město <www.stavebnictvi3000.cz/clanky/bezpecna-lokalita-v-brandyse-nad-labem/> [2009-02-14]

Rezidence Melicharka <www.excondevelopment.cz/rezidence-melicharka/o+projektu>
[2009-02-14]

Rodinné domy a pozemky v Měšicích <www.bydleni-mesice.cz/> [2009-02-14]

Rodinné domy Přezletice <<http://www2.remax-czech.cz/developerske-projekty-zlaty-kopec-stredocesky-kraj.php>> [2009-02-14]

Rodinné domy Radonice <www2.remax-czech.cz/developerske-projekty-radonice-stredocesky-kraj.php> [2009-02-14]

Starter Homes <www.starterhomes.cz> [2009-02-14]

Start Měšice u Prahy <<http://www.hypocentrum.cz/o-hypocentru/nase-projekty/byty/start-mesice-u-prahy>> [2009-02-14]

Vilové domy Mírovce <www.stribnydevelopment.cz/index.html> [2009-02-14]

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník pro ubytovací zařízení

Dotazník pro ubytovací zařízení

1. Jméno a příjmení, pracovní pozice:

2. Místo a název ubytovacího zařízení:

Vybranou odpověď, prosím, zaškrtněte v tabulce pomocí písmene X.

3. Ubytovací zařízení funguje:

a) celoročně

b) sezónně

4. Uveďte prosím:

- počet pokojů celkem:

- počet lůžek celkem:

5. Jaká byla cena za ubytování v roce 2008 v sezóně/mimo sezónu za dvojlůžkový pokoj/noc (bez stravování)?

6. Jaká je průměrná délka pobytu hostů (počet nocí)?

7. Uveďte prosím návštěvnost ubytovacího zařízení (v %):

Češi

%

Rakušané

%

Slováci

%

Poláci

%

Němci

%

Ostatní

%

8. Ubytovací zařízení poskytuje následující služby:

a) restaurace

b) kiosk, bufet (občerstvení, základní potraviny, denní tisk)

c) kongresové a konferenční prostory (kapacita):

d) parkoviště (kapacita):

e) bazén

f) fitness

g) squash, tenis

h) půjčovna kol

9. Jakým způsobem se o ubyt. zařízení mohou zájemci o pobyt dozvědět?

a) inzerce v denících a časopisech

b) rádio, televize

c) internet

d) cestovní kanceláře

e) reklamní tabule (poutače)

f) spolupráce s místními turistickými centry

g) další (uveďte prosím):

DĚKUJI ZA VÁŠ ČAS A SPOLUPRÁCI.

Příloha 2: Dotazník pro návštěvníky

Dotazník pro návštěvníky

1. Důvod Vaší návštěvy:

- a) poznání – návštěva turistických atraktivit, historie, kultura
- b) turistika a sport – cykloturistika, pěší turistika, in-line bruslení
- c) relaxace – rekreace, pobyt v přírodě, procházky, koupání
- d) návštěva přátel, příbuzných
- e) chataření
- f) pouze projíždí
- g) jiné

2. Délka Vašeho pobytu:

- a) 1 den
- b) 2 - 3 dny
- c) 4 – 7 dnů
- d) déle než týden

V případě pobytu delšího než jeden den:

ubytovací zařízení (obec, kategorie):

ODB (obec):

ubytování u příbuzných, přátel (obec):

3. Způsob dopravy:

4. Rekreatujete se zde:

- a) sám
- b) s rodinou
- c) s partnerem (partnerkou)
- d) s přáteli
- e) s organizovanou skupinou (zájezd)

5. Jak často do této lokality jezdíte (za účelem rekreace)?

- a) vícekrát za rok
- b) méně často (1 – 4 návštěvy za rok)
- c) jsem tu poprvé a uvažuji o další návštěvě
- d) jsem tu poprvé a neuvažuji o další návštěvě (uveďte prosím důvod):

6. Ohodnot'te prosím úroveň následujících služeb:

	velmi dobré	dobré	špatné	velmi špatné	neumím posoudit
doprava a parkování					
stravování					
průvodcovské služby					
stav a značení cyklotras (cyklostezek), doplňkové služby pro cyklisty					

7. Z jakých zdrojů jste čerpal/a informace o této lokalitě?

- a) vlastní zkušenosti z minulé návštěvy
- b) doporučení od příbuzných a přátel
- c) informace z internetu
- d) informace z ostatních médií
- e) propagační materiály, TIC
- f) jiné

8. Místo Vašeho trvalého bydliště (okres, obec):

9. Váš věk:

- a) do 20 let
- b) 21 – 30let
- c) 31 – 40 let
- d) 41 – 50 let
- e) 51 – 60 let
- f) nad 60 let

10. Vaše dosažené vzdělání:

- a) základní
- b) střední bez maturity
- c) střední s maturitou
- d) vyšší odborné, vysokoškolské

11. Pohlaví

- a) muž
- b) žena

DĚKUJI VÁM ZA VÁŠ ČAS A SPOLUPRÁCI.

Příloha 3: Dotazník pro majitele (uživatele) objektů druhého bydlení

Dotazník pro majitele (uživatele) objektů druhého bydlení

Identifikační znaky:

1. Název katastrálního území:
2. Název sídelní lokality (osada, ulice):
3. Číslo popisné:

ÚDAJE O POZEMKU

4. Kdo je vlastník pozemku:

a) dotazovaný	____	d) děti	____
b) manžel/ka	____	e) obec	____
c) rodiče	____	f) ostatní	____

5. Způsob získání pozemku:

a) koupí	____
b) dědictvím	____
c) pronajmutím	____
d) jiným způsobem	____

v roce:

6. Výměra pozemku (m²):

7. Je pozemek oplocen?:

8. Využíváte pozemek k pěstování:

květin	____	zeleniny	____
ovoce	____	ne	____

ÚDAJE O OBJEKTU

9. Zastavěná plocha (m²):

10. Jak jste objekt získal/a:

a) zdědil	____
b) koupil	____
c) postavil sám (příp. s pomocí rodiny)	____
d) postavil sám s pomocí řemeslníků	____
e) nechal postavit na klíč	____
f) pronajmutím	____

v roce:

11. Od kterého roku je objekt využíván (stáří objektu):

19. Za jakých podmínek byste byl ochoten tento objekt prodat?:

- a) za žádných podmínek
b) výměnou za objekt v jiné lokalitě
c) za úplaty v Kč
d) jiné

20. Objekt mám vzdálen od svého bydliště:

- a) do 10 km
b) od 10 do 20 km
c) od 20 do 30 km
d) od 30 do 40 km
e) od 40 do 50 km
f) od 50 do 60 km
g) nad 60 km

21. Čas potřebný na dopravu:

- a) do 30 minut
b) od 30 do 45 minut
c) od 45 do 60 minut
d) nad 60 minut

22. Kolik procent z celkově zde stráveného času přibližně věnujete:

- chataření (úpravy a opravy chaty)
zahrádkaření
turistika, sport
pobyt u vody a koupání
pobyt a pohyb v lese
odpočinek a klid
jiné

23. Pořádáte se sousedy nějaké společné akce?:

ne ☐ ano ☐

Pokud ano, uveďte prosím jaké, jak často a kde je pořádáte, kolik lidí se jich účastní:

.....

24. Jak se Vám líbí okolí objektu:

- a) velmi se mi líbí
b) spokojen
c) částečně spokojen
d) připadá mi špatné
e) velmi špatné
f) na okolí mi nezáleží

25. Jaké zařízení v blízkosti objektu nejvíce postrádáte:

- a) obchod
b) restauraci
c) kulturní zařízení
f) hřiště pro děti
g) parkoviště
h) jiné

- d) koupaliště ☐ i) žádné ☐
- e) sportovní hřiště ☐

26. Problémy vyskytující se v okolí Vašeho rekreačního objektu:

hluk motorových vozidel	
špatné příjezdové cesty	
špatný stav okolních lesů, vodních ploch	
nedostatečný odvoz odpadků	
přelidněnost	
špatné sousedské vztahy	
špatná dostupnost hromadnou dopravou	
špatná občanská vybavenost (obchod, služby)	
jiné (uved'te jaké)	

ÚDAJE O BYDLIŠTI

27. Kde bydlíte: město..... část města:

28. V jakém bytě (domu) bydlíte:

- a) státní byt
- b) byt v osobním vlastnictví
- c) družstevní byt
- d) byt v domě soukromého majitele
- e) vlastní rodinný domek

29. Prostředí vašeho bydliště můžete charakterizovat jako:

- a) typické městské sídliště
- b) rušná městská ulice
- c) tišší postraní městská ulice
- d) vilová čtvrť nebo u parku apod.
- e) typická venkovská zástavba

30. Jak se Vám líbí okolí trvalého bydliště:

- a) velmi se mi líbí
- b) spokojen
- c) částečně spokojen
- d) připadá mi špatné
- e) velmi špatné
- f) na okolí mi nezáleží

ÚDAJE O RESPONDENTOVÍ

31. Kolik roků již toto místo (obec, lokalitu) navštěvujete?

32. Jaké je Vaše ukončené vzdělání:

a) základní

b) střední bez maturity

c) střední s maturitou

d) VOŠ, vysokoškolské

33. Váš věk:

a) od 15 do 20 let

b) od 21 do 30 let

c) od 31 do 40 let

d) od 41 do 50 let

e) od 51 do 60 let

f) od 61 do 70 let

g) nad 70 let

34. Jste:

a) studující

b) zaměstnanec

c) soukromý podnikatel

d) nezaměstnaný

e) důchodce

35. Pohlaví:

muž

--

žena

--

DĚKUJI ZA VÁŠ ČAS A SPOLUPRÁCI.

Příloha 4: Dotazník pro představitele obcí

Dotazník pro představitele obcí

Název obce:

Dotazník vyplnil:

Vybranou odpověď, prosím, zaškrtněte v tabulce pomocí písmene X.

1. Jaký je podle Vás současný stav cestovního ruchu ve Vaší obci?

velmi dobrý	dobrý	průměrný	špatný	velmi špatný

2. Jaké jsou podle Vašeho názoru přednosti a nedostatky Vaší obce?

	přednost	nedostatek
a) pracovní příležitosti		
b) úroveň bydlení		
c) zdravotní a sociální péče		
d) úroveň škol a možnosti vzdělávání		
e) kulturní vyžití		
f) sportovní vyžití		
g) nákupy a služby		
h) přírodní prostředí		
i) památky		
j) osobní bezpečnost, kriminalita		
k) dopravní obslužnost a dostupnost		
l) celkový vzhled obce		

3. Jaké jsou největší přednosti/atraktivy, které můžete pro rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci využít?

4. Co podle Vás brání úspěšnějšímu rozvoji cestovního ruchu?

5. Ohodnoťte prosím pomocí známek 1 až 5 úroveň turistické infrastruktury ve Vaší obci. (1 – velmi dobrá, 2 – dobrá, 3 – průměrná, 4 – špatná, 5 – velmi špatná)

	úroveň
a) ubytovací zařízení	
b) stravovací zařízení	
c) kvalita komunikací	
d) parkoviště	
e) sportoviště	
f) cyklotrasy, cyklostezky	
g) informační značení, směrové tabule, ukazatele	

6. Ohodnot'te prosím pomocí hodnot 1 až 5 úroveň spolupráce Vaší obce při podpoře rozvoje cestovního ruchu s následujícími subjekty. (1 – velmi dobrá, 2 – dobrá, 3 – průměrná, 4 – špatná, 5 – velmi špatná)

- a) s ostatními obecními úřady
- b) se zahraničními obcemi/regiony
- c) s podnikateli

7. Má obec zpracován nějaký programový či rozvojový dokument zabývající se rozvojem cestovního ruchu v obci? Pokud ano, napište, prosím, název dokumentu, jaké oblasti rozvoje dokument řeší a také kdo je jeho zpracovatelem.

8. Jakou formu propagace Vaše obec uplatňuje?

- a) webové stránky
- b) distribuce propagačních materiálů
- c) účast na veletrzích
- d) reklama v médiích
- e) nabídka cestovních kanceláří
- f) propagace v rámci sdružení obcí/regionu

9. Jaký je Váš zájem o rozvoj cestovního ruchu a doprovodných služeb ve Vaší obci?

velký	průměrný	malý

10. Podílela se Vaše obec na financování konkrétního projektu na podporu turistiky a cestovního ruchu v obci a okolí? (např. oprava významné památky, vybudování naučné stezky, vyznačení cyklotras, zřízení muzea, vybudování sportoviště pro veřejnost atd.)

ano	ne

Pokud ano, uveďte prosím projekt a částku:

11. Domníváte se, že by další rozvoj cestovního ruchu přinesl Vaší obci: (možno zaškrtnout více možností)

- a) větší známost v regionu a v republice
- b) zvýšení podnikatelské aktivity a nová pracovní místa
- c) větší kulturní nabídku
- d) zvýšení životní úrovně
- e) zlepšení péče o kulturní památky
- f) celkové oživení
- g) nepřeji si více turistů v obci

DĚKUJI ZA VÁŠ ČAS A SPOLUPRÁCI.

Příloha 5: Koeficienty významu ploch sloužících k rekreaci

Druh plochy	Koeficient
Orná půda	0,2
Trvalé kultury (zahrady, vinice, sady, chmelnice)	0,7
Louky	1,0
Pastviny	1,0
Lesy	1,0
Vodní plochy	0,7
Zastavěné plochy	0,0
Ostatní plochy	0,4

Zdroj: Domalewski (2003)

Příloha 6: Turistické oblasti podle CzechTourism v roce 2009

Pozn.: tučně vyznačeny turistické regiony

1 Praha

2 – 4 Okolí Prahy (2 Střední Čechy-západ, 3 Střední Čechy-jihovýchod, 4 Střední Čechy-severovýchod-Polabí)

5 Jižní Čechy; **6 – 7 Šumava** (6 Šumava-východ, 7 Chodsko); **8 Plzeňsko**; **9 – 11 Západočeské lázně** (9 Tachovsko-Stříbro, 10 Západočeský lázeňský trojúhelník, 11 Krušné hory-západ); **12 – 14 Severozápadní Čechy** (12 Krušné hory a Podkrušnohoří, 13 České středohoří a Žatecko, 14 Děčínsko a Lužické hory); **15 – 18 Český sever** (15 Máchův kraj, 16 Lužické hory a Ještědský

hřbet, 17 Frýdlantsko, 18 Jizerské hory); **19 Český ráj**; **20 – 22 Krkonoše** (20 Krkonoše-západ, 21 Krkonoše-střed, 22 Krkonoše-východ); **23 – 29 Východní Čechy** (23 Podzvičinsko, 24 Kladské pomezí, 25 Hradecko, 26 Orlické hory a Podorlicko, 27 Pardubicko, 28 Chrudimsko-Hlinecko, 29 Svitavsko); **30 Vysočina**; **31 – 35, 37 Jižní Morava** (31 Moravský kras a okolí, 32 Brno a okolí, 33 Podyjí, 34 Lednicko-Valtický areál, 35 Slovácko, 37 Zlínsko); **36 Střední Morava-Haná**; **38 – 43 Severní Morava a Slezsko** (38 Beskydy-Valašsko, 39 Ostravsko, 40 Poodří, 41 Opavské Slezsko, 42 Těšínské Slezsko, 43 Jeseníky)

Zdroj: www.czechtourism.cz, 2009

Příloha 7: **Navržené členění turistických oblastí na území Středočeského kraje** (dle Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji 2007)

Název oblasti	Marketingově vhodná označení	Vymezení
Střední Čechy – západ	<i>Český středo západ, Karlštejnsko – Křivoklátsko</i>	okresy Beroun, Kladno, Rakovník, část okresu Praha – západ (přibližně od rychlostní komunikace R4 na západ) a část okresu Mělník (od Vltavy, za soutokem od Labe na západ)
Střední Čechy – jih	<i>Krok od Prahy</i>	okresy Benešov, Kutná Hora, Příbram, části okresů Praha – východ (přibližně od silnice I/12 na jih), Praha – západ (přibližně od rychlostní komunikace R4 na jih)
Střední Čechy – severovýchod	<i>Polabí</i>	okresy Kolín, Nymburk, části okresů Mladá Boleslav (mimo území patřícího do turistického regionu Český ráj), Praha – východ (přibližně od silnice I/12 na sever), a část okresu Mělník (přibližně od toku Vltavy, za soutokem od Labe na východ)
Český ráj	-	část okresu Mladá Boleslav patřícího do turistického regionu Český ráj

Zdroj: Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji (2007)

Příloha 8: Chráněná území na Brandýsku v roce 2009

Chráněné území	Stupeň ochrany	Katastrální území	Rozloha (ha)	Rok vyhlášení
<i>Hrbáčkovy tůně</i>	Přírodní rezervace	Káraný (Přerov nad Labem, Lysá nad Labem, Sedlčánky)	21	1989
<i>Lipovka - Grado</i>	Přírodní rezervace	Káraný	14,6	1946
<i>Hluchov</i>	Přírodní památka	Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	7,1	1995
<i>Černý orel</i>	Přírodní památka	Otradovice	8,8	1933
<i>Kuchyňka</i>	Přírodní památka	Brázdim	3,8	1997

Zdroj: www.brandysko.cz, 2009

Příloha 9: Rekonstruovaná zvonička v obci Hlavenec

Zdroj: www.hlavenec.cz, 2009

Příloha 10: Staročeské máje v obci Hlavenec v roce 2009

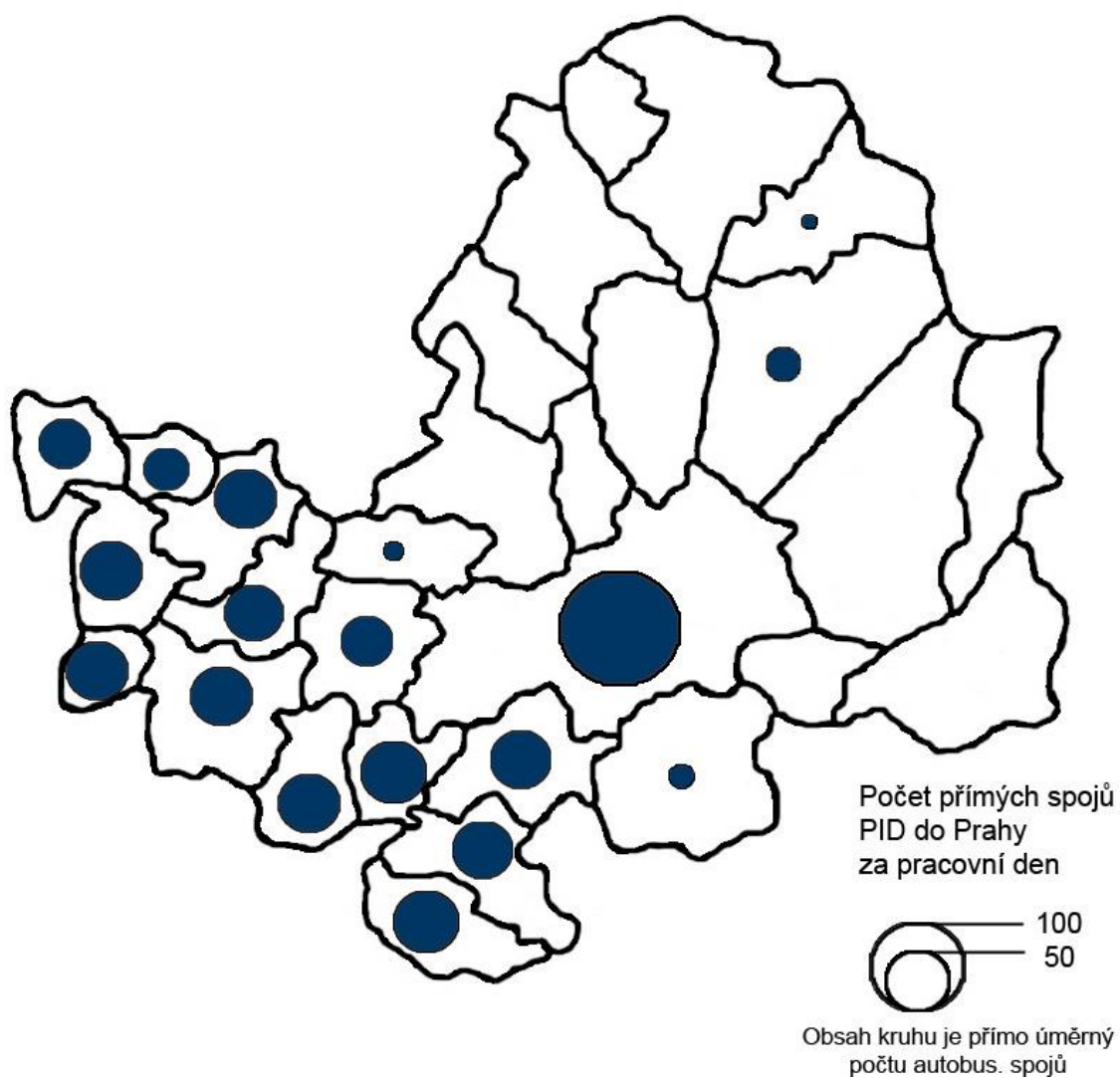
Zdroj: www.hlavenec.cz, 2009

Příloha 11: Silniční síť na Brandýsku

Zdroj: www.rsd.cz, 2009

Příloha 12: Vybavenost obcí Brandýska autobusovými spoji PID v roce 2008

Zdroj: www.idos.cz, 2008

Příloha 13: Vybrané údaje obcí Brandýska k roku 2007

OBEČ	Počet obyvatel	Rozloha (ha)	Trvale obydlené domy (ČÚZK 2005)	Počet dokončených bytů (1998 - 2007)
Borek	232	298	83	27
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	16214	2265	3132	623
Brázdim	612	547	217	27
Dřevčice	567	562	160	50
Dřísy	725	843	313	24
Hlavenec	363	1472	139	30
Hovorčovice	1611	214	682	321
Jenštejn	703	509	117	160
Káraný	593	894	241	36
Konětopy	285	303	91	8
Kostelní Hlavno	455	684	157	6
Křenek	222	529	122	3
Lhota	371	796	188	26
Měšice	1244	437	363	123
Mratín	870	488	282	169
Nová Ves	251	195	77	14
Nový Vestec	333	314	147	33
Podolanka	505	329	169	29
Polerady	220	386	77	4
Přezletice	843	416	337	77
Radonice	653	477	237	25
Sluhy	634	457	211	12
Sudovo Hlavno	437	1341	181	6
Veleň	859	696	275	48
Zápy	706	876	167	26
Záryby	784	816	301	36
Zlonín	198	309	107	12
Skorkov	442	1662	203	65
Sojovice	472	755	193	23
Celkem	32404	19870	8969	2043

Zdroj: Vývoj bytové výstavby ve Středočeském kraji v letech 1998 až 2007 (2009),

Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008), ČÚZK 2005

Příloha 14: Realizované a zahájené projekty bytové výstavby v letech 2003 - 2009

Obec	Název projektu	Výstavba – počet a typ objektů	Realizace
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>Pampeliška I.</i>	Bytové domy (2)	2005 - 2006
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>Pampeliška II.</i>	Bytové domy (54 bytových jednotek)	2007 - 2009
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>Zahradní město</i>	Bytové domy (8) (166 bytových jednotek)	2003 - 2005
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>U Vodojemu</i>	Bytové domy (90 bytových jednotek)	2007 – 2010 (etapy A,B,C)
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>V Olšinkách</i>	Bytové domy (1) (38 bytových jednotek a 8 ateliérů)	2008 - 2009
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>Na Panském</i>	Bytové domy (2) (21 bytových jednotek)	2007 - 2009
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	<i>Rezidence Melicharka</i>	Bytové domy (4) (52 bytových jednotek)	2009 - 2010
Dřevčice	<i>Na Výsluní</i>	Bytové domy (1) Řadové domy (8) Rodinné domy (85)	2009 - 2010
Jenštejn	<i>Nový Jenštejn</i>	Řadové domy (140)	2005 - 2007
Radonice	<i>Na Proutkách</i>	Rodinné domy (29)	2007 - 2009
Káraný	<i>Císařská louka</i>	Rodinné domy (11 parcel)	
Měšice	<i>Start Měšice u Prahy</i>	Řadové domy (35) (nízkoenergetické)	2007 - 2009
Přezletice	<i>Zlatý kopec</i>	Bytové domy (11) (125 bytových jednotek)	2008 – 2009 (etapa A)
Hovorčovice	<i>Lány I (Bydlení Hovorčovice)</i>	Řadové domy (6) (24 bytových jednotek) Vila domy (3) (9 bytových jednotek) Rodinné domy (4)	2007 - 2009
Hovorčovice	<i>Za Humny</i>	Řadové domy (17) (nízkoenergetické)	2007 - 2008
Veleň	<i>Vilové domy Mírovice</i>	Vila domy (5) (17 bytových jednotek)	2008 – 2011 (etapy)
Mratín	<i>Nový Mratín</i>	Rodinné domy (37) Bytové domy (2) (48 bytových jednotek)	2005 - 2006

Zdroj: webové prezentace developer.společností, 2009

Příloha 15: Výstavba nových rodinných domů v obci Nový Vestec

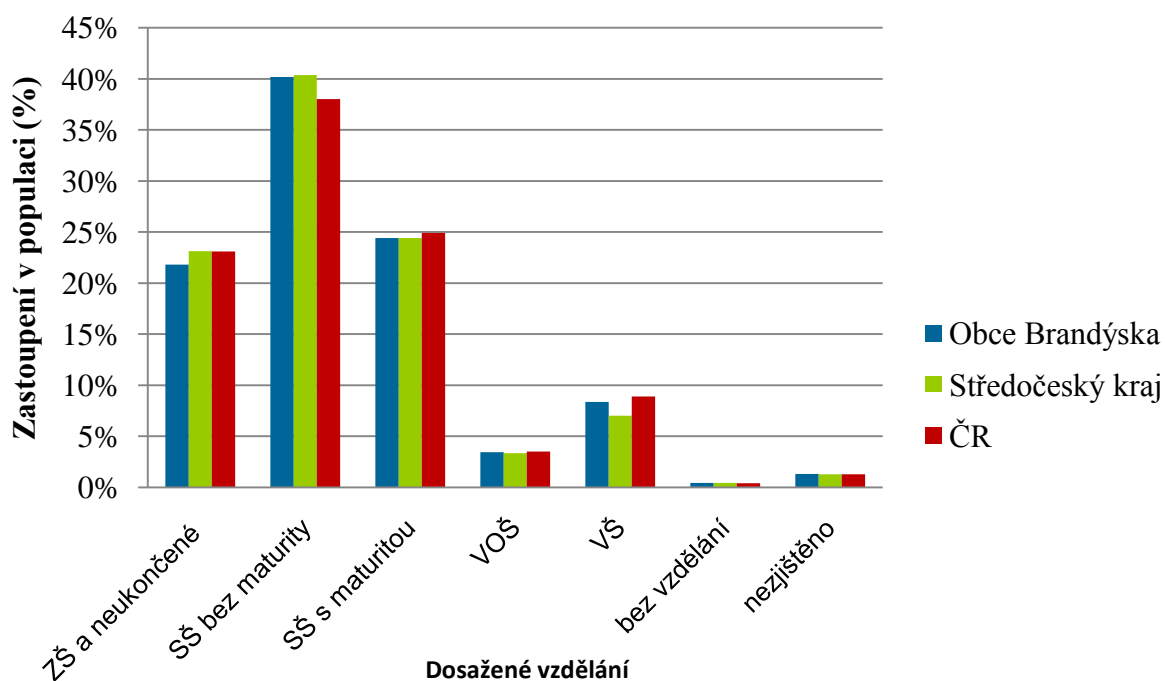
Zdroj: www.obecnovyvestec.cz, 2009

Příloha 16: Intenzita bytové výstavby v letech 1998 až 2007 v obcích Brandýska

Dokončené byty úhrnem v letech 1998 až 2007	Počet obcí	% obcí	Obce
0 – 9	5	17,2	Konětopy, Kostelní Hlavno, Křenek, Polerady, Sudovo Hlavno
10 – 49	16	55,2	Borek, Brázdim, Dřísy, Káraný, Hlavenec, Lhota, Nová Ves, Nový Vestec, Podolanka, Radonice, Sojovice, Sluhy, Veleň, Zápy, Záryby, Zlonín
50 – 99	3	10,3	Dřevčice, Přezletice, Skorkov
100 – 199	3	10,3	Jenštejn, Měšice, Mratín
200 a více	2	6,9	Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Hovorčovice

Zdroj: Vývoj bytové výstavby ve Středočeském kraji v letech 1998 až 2007 (2009)

Příloha 17: Vzdělanostní struktura obyvatel Brandýska v roce 2001

Zdroj: Statistický lexikon obcí 2007 (2007)

Příloha 18: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích Brandýska s nejvyšším počtem OIR

Obec (k.ú.)	Celková zatíženost území	Rekreační zatíženost redukované plochy	KRF
Káraný	590	771	11,0
Skorkov (Otradovice)	79	93	2,5
Sojovice	184	370	5,4
Lhota	143	175	2,7
Nový Vestec	331	1061	13,3
Borek	197	426	5,9

Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 2007 (2007), ČÚZK 2005
Statistická ročenka Středočeského kraje 2008 (2008)

Příloha 19: Lávka přes Labe pro cyklisty a pěší turisty v obci Káraný

Zdroj: autorka, 2009

Příloha 20: Jedna z tůní na k.ú. Káraný

Zdroj: autorka, 2009

Příloha 21: Výstavba nových rodinných domů v obci Skorkov

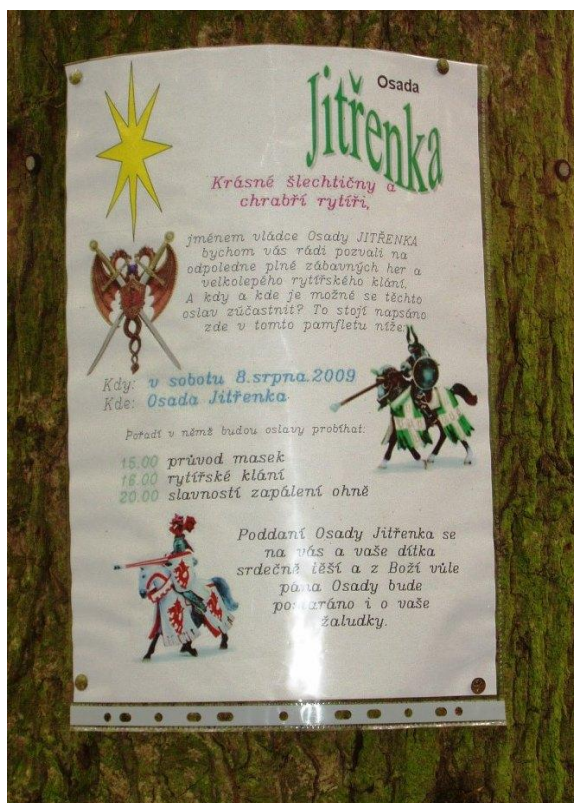
Zdroj: autorka, 2009

Příloha 22: Akce *Ahoj prázdniny* ve Skorkově

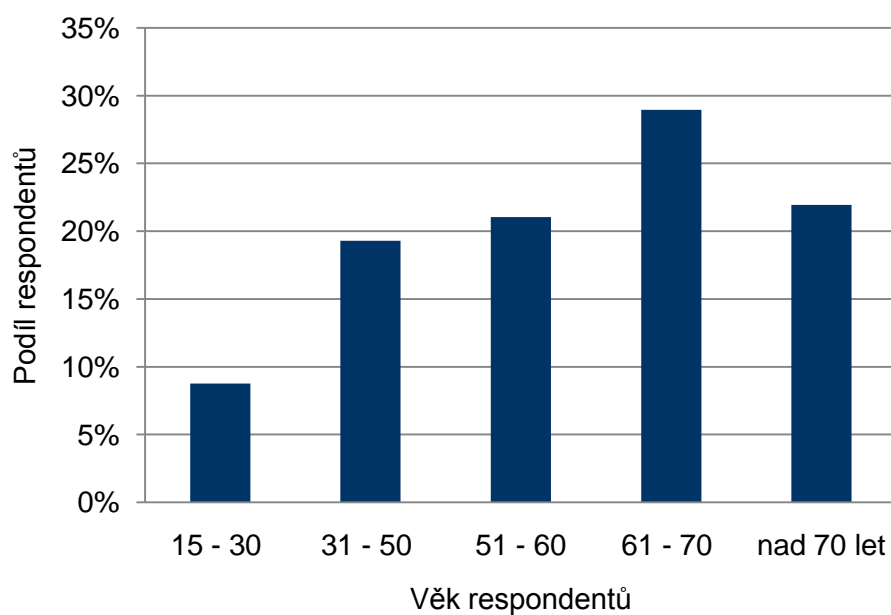
Zdroj: autorka, 2007

Příloha 23: „Zvadlo“ na osadní oheň v osadě Jitřenka

Zdroj: autorka, 2009

Příloha 24: Struktura majitelů (uživatelů) OIR dle věkových kategorií

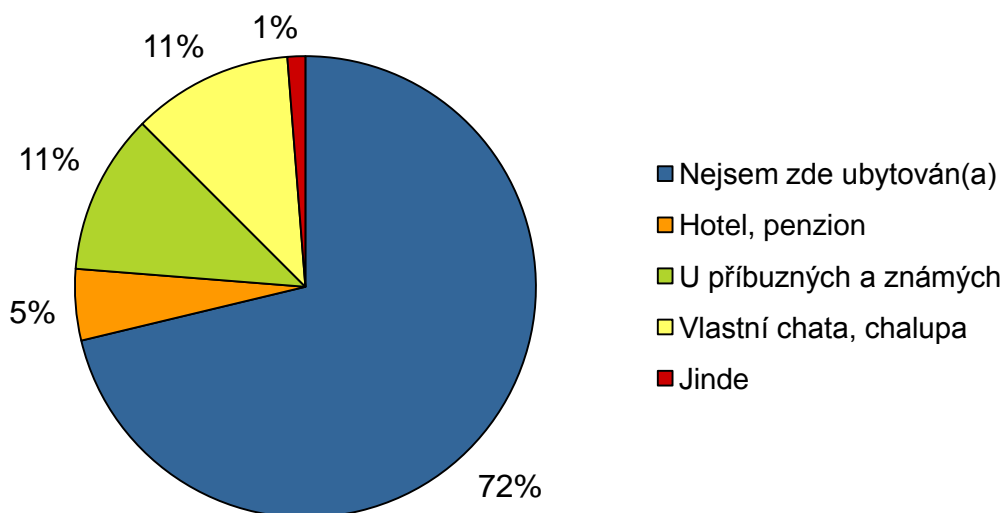
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 25: Poničený informační panel v obci Káraný

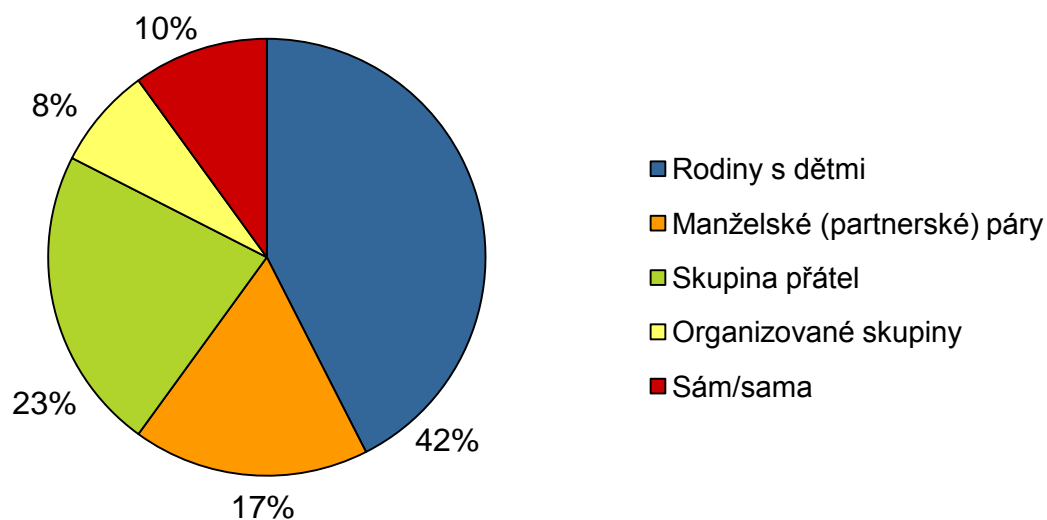
Zdroj: autorka, 2009

Příloha 26: Struktura návštěvníků Brandýska dle způsobu ubytování

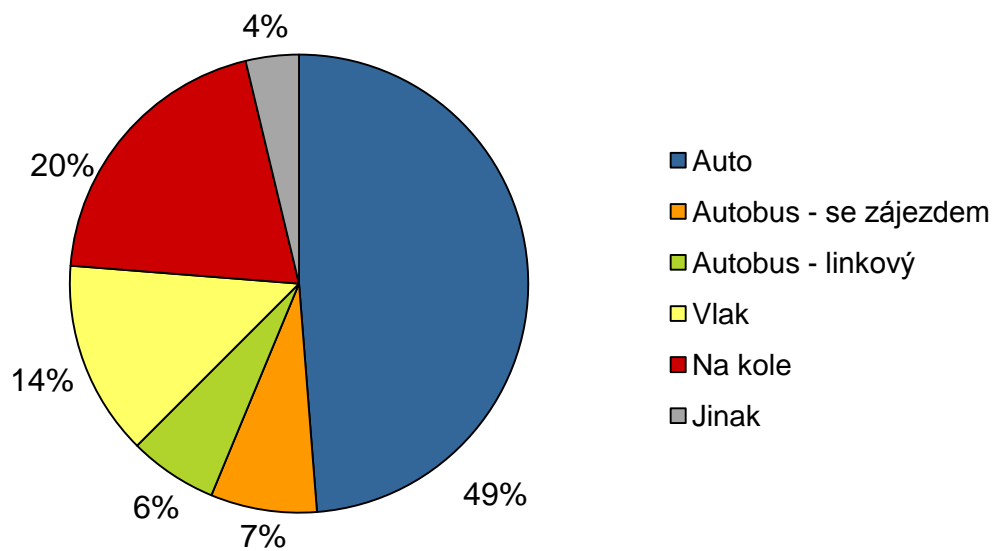
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 27: **Struktura návštěvníků Brandýska dle doprovodu**

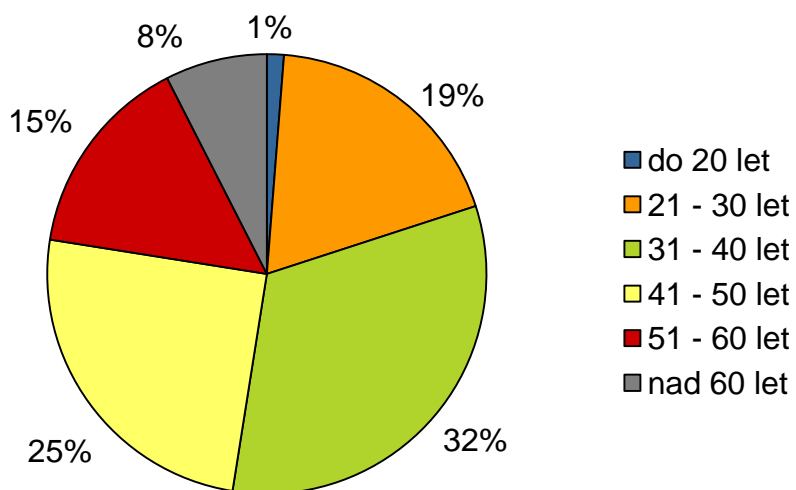
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 28: **Struktura návštěvníků Brandýska dle způsobu dopravy**

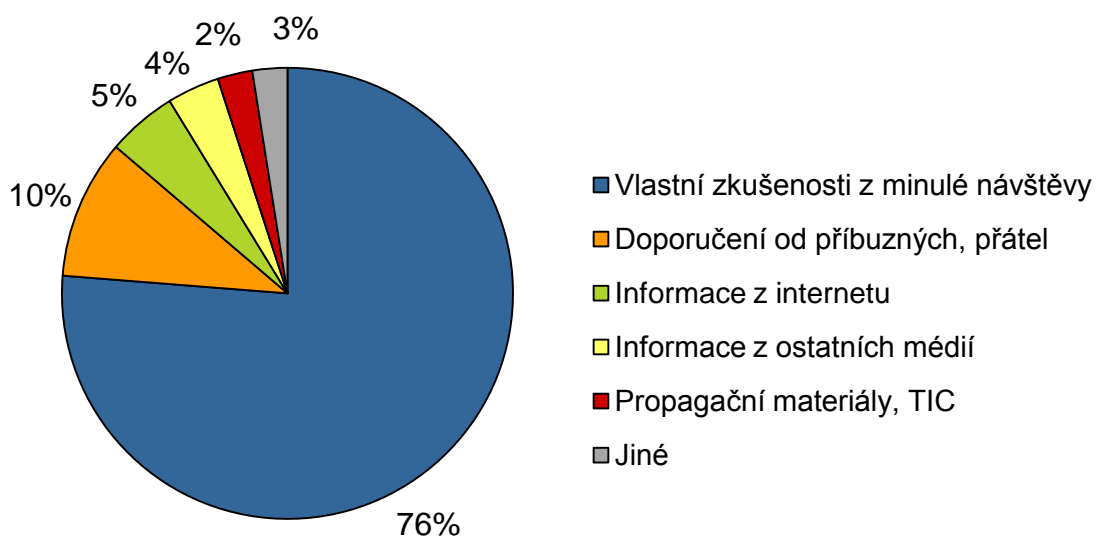
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 29: **Struktura návštěvníků Brandýska dle věkových kategorií**

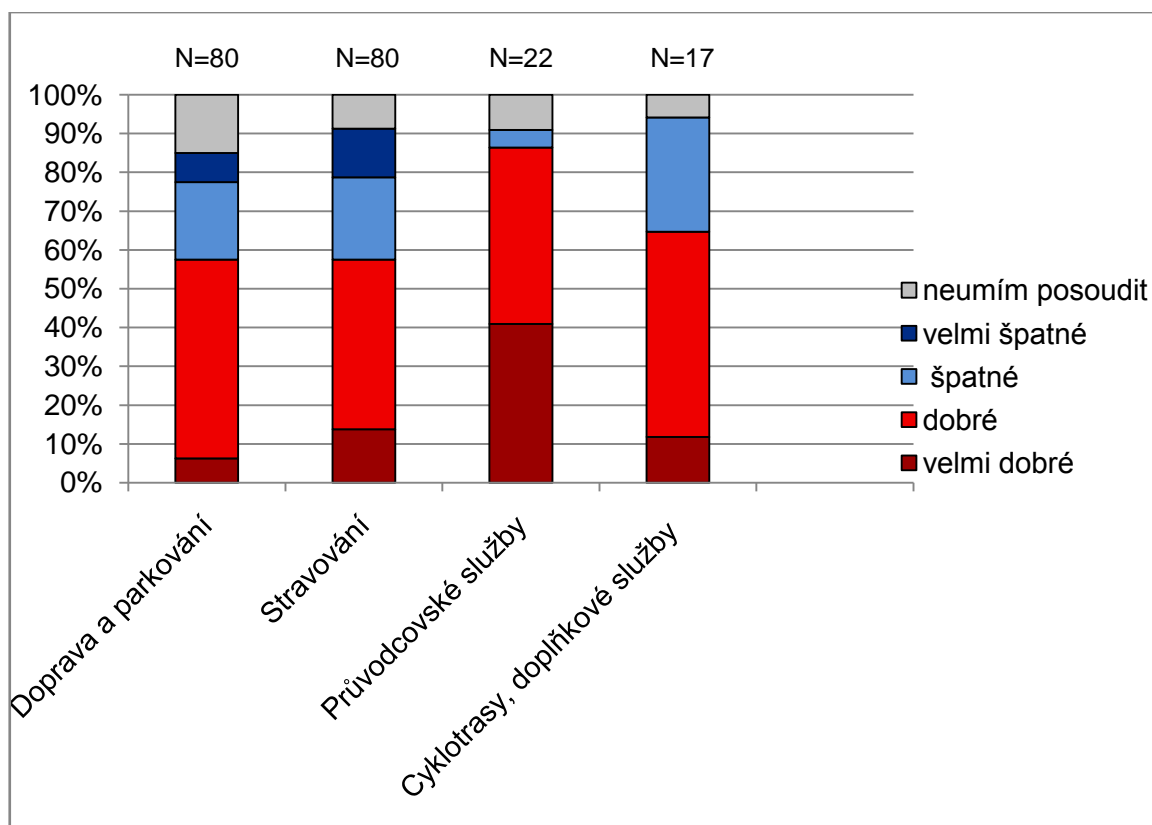
Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 30: **Struktura návštěvníků Brandýska dle motivace k návštěvě**

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 31: Spokojenost návštěvníků Brandýska s vybranými službami

Zdroj: vlastní šetření, 2008

Příloha 32: **Hotel Paganini ****** v Brandýse nad Labem

Zdroj: autorka, 2009

Příloha 33: Zlatý pruh Polabí, o.p.s. – podpořené projekty od Středočeského kraje v oblasti cestovního ruchu v letech 2005 - 2008

Oblast podpory	Projekt	Výše schválené dotace (rok)
částečné zpřístupnění uzavřených objektů (osazení mříží - pro turisty k nahlédnutí)	- kostel sv. Kateřiny Alexandrijské v Milovicích - kostel sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem - kaplička sv. Jana Křtitele v obci Straky	309 694 Kč (2008)
propagační materiály	<i>Tucet výletů z Prahy, aneb ani ne za hodku jste tam.</i> <i>Polabím na lodi, aneb pohodová rekreace ve středu naší země.</i>	138 000 Kč (2008)
cykloturistika	projekt k územnímu řízení pro cyklotrasu č. 24 Nymburk - Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	100 000 Kč (2006)
turistický produkt	<i>Víkend ve vojenství.</i>	50 000 Kč (2006)
značení turistických cílů	muzeum Rožďalovice, zámek a výstaviště Lysá nad Labem, zámek Loučeň (2. etapa)	163 017 Kč (2006)
značení turistických cílů	Galerie Kuba (Kersko), zámek Loučeň, městské hradby v Nymburce, Benátky nad Jizerou, město a zámek Mělník, Botanicus (Ostrá), Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	348 600 Kč (2005)
propagační materiály	<i>Polabím na kole.</i> <i>Polabím na lodi.</i>	63 120 Kč (2005)
Σ		1 172 431 Kč

Zdroj: Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2005

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2006

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2007

Výběrové dotační řízení Středočeského kraje v oblasti CR pro rok 2008

(www.kr-stredocesky.cz)

Příloha 34: Zlatý pruh Polabí, o.p.s. - přehled nabízených turistických produktů v rámci ODTP - Okolí Prahy

Název akce	Počet nocí	Charakter a náplň produktu
<i>Tři dny Polabím na kole</i>	2	Třídenní program na kolech po Labské trase s návštěvou okolních zajímavostí. Produkt určen pro individuální turistiku, CK pro domácí cestovní ruch a CK pro incoming.
<i>Polabí pro zdraví aneb tři dny ve vojenství</i>	2	Zdravý aktivní víkend zaměřený na vojenství, kola, koně a lázeňství. Vhodné pro sportovně zaměřené skupiny, rodiny a seniory. Produkt určen pro individuální turistiku, CK pro domácí cestovní ruch a CK pro incoming.
<i>Křížem krázem Polabím</i>	6	Pobyt v Polabí s bohatým programem zaměřeným na městskou turistiku, historii a architekturu. Je určen pro rodinnou dovolenou i profesní skupiny.

Zdroj: Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji (2007)

Příloha 35: Přehled dobrovolných svazků obcí zasahujících na území Brandýska

Název svazku (mikroregionu)	Rok založení	Členské obce	Předmět činnosti
<i>Mikroregion Jenštejnského podhradí</i>	2002	Dřevčice, Jenštejn, Podolánka, Radonice (+1)	Rozvoj ekonomické základny, technické a dopravní infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů, rekreace a cestovního ruchu a péče o životní prostředí.
<i>Dobrovolný svazek obcí Cecemínsko</i>	2003	Dřísy, Hlavenec, Konětopy, Kostelní Hlavno, Lhota, Sudovo Hlavno (+2)	Spolupráce v oblasti životního prostředí, infrastruktury, rozvoje kultury, cestovního ruchu a sociálních služeb.
<i>Dobrovolný svazek obcí Region povodí Mratínského potoka</i>	1999	Měšice, Mratín, Nová Ves, Sluhy, Veleň, Zlonín (+8)	Ochrana životního prostředí, koordinace významných investičních akcí v zájmovém území, propagace svazku a jeho zájmového území.

<i>Svazek obcí Dolní Pojizeří</i>	1999	Káraný, Kostelní Hlavno, Skorkov, Sojovice, Sudovo Hlavno * (+12)	Spolupráce při ochraně životního prostředí (zj. při řešení problematiky odpadového hospodářství a čištění odpadních vod), při řešení technické infrastruktury a společné prezentaci regionu.
--	------	---	---

Pozn.: číslo v závorce udává počet obcí, které patří do daného svazku, ale nenachází se v zájmovém území Brandýska

* členem jsou i Vodovody a kanalizace Mladá Boleslav a.s.

Zdroj: www.risy.cz, webové prezentace jednotlivých DSO, 2009

Příloha 36: Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav - podpořené projekty v oblasti cestovního ruchu v letech 2007 - 2009

Projekt	Výše schválené dotace	Pozn.
Revitalizace lesoparku Houštka	7 000 000 Kč	státní dotace (2009)
Labská promenáda (část A)	6 000 000 Kč	státní dotace (2008)
Obnovení turistické lodní dopravy - nákup vodního mola	150 000 Kč	Středočeský kraj (2008)
Modernizace městského kina	2 500 000 Kč	státní dotace (2008)
Brandýský zámek - obnova vnějších fasád	5 000 000 Kč	státní dotace (2008)
Brandýský zámek - obnova chodby Rudolfinka	3 900 000 Kč	státní dotace (2008)
Národní svatováclavská pouť - vlastní program, osvětlení kostela sv. Václava, rekonstrukce sochy sv. Václava	1 500 000 Kč	státní dotace (2008)
Rekonstrukce areálu letního kina	3 000 000 Kč	státní dotace (2007)
Labská cyklostezka - projektová dokumentace	810 000 Kč	státní dotace (2007)
Σ	29 860 000 Kč	

Zdroj: Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 1, 2008

Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, č. 3, 2009

vlastní šetření, 2009